

Gorenjski Glas

PETEK, 26. FEBRUARJA 2021

LETO LXXIV, ŠT. 16, CENA 1,85 EUR

ODGOVORNA UREDNICA: MARIJA VOLČJAK

ČASOPIS IZHAJA OB TORKIH IN PETKIH

INFO@G-GLAS.SI

WWW.GORENJSKIGLAS.SI

Komendi grozi desetmilijonska izvršba

Zaradi neizvršitve inšpekcijske odločbe v zvezi z zapiranjem odlagališča inertnih odpadkov v Suhadolah Občini Komenda grozi izvršba. Država bi odlagališče zaprla na stroške občine, ocenjena vrednost odvoza pa znaša vrtoglavih deset milijonov evrov.

ALEŠ SENOŽETNIK

Komenda – Občini Komenda grozi realizacija inšpekcijske odločbe za odstranitev inertnih odpadkov v suhadolski gramoznici. S podrobnostmi so se na sicer zaprti seji občinskega sveta prejšnji teden seznanili tudi občinski svetniki.

Kot je razvidno iz dokumentov, ki jih je občinska uprava predstavila svetnikom, je inšpektorat za okolje in prostor konec januarja posredoval oceno stroškov izvršbe, ki so jo izdelali

na podlagi ponudbe podjetja Surovina za odvoz inertnih odpadkov v Suhadolah. To je stroške odvoza in predelave odpadkov na zunanjih lokacijah ocenilo na 9,6 milijona evrov (brez DDV), v primeru, da bi se izkazalo, da ne gre za inertne odpadke, pa bi cena narasla celo na 25,3 milijona evrov (brez DDV).

Vrtoglave številke so menda presenetile celo pristojno inšpektorico, odzvali pa so se tudi na komendski občinski upravi, kjer so sredi februarja na inšpektorat poslali odziv, v katerem so

opozorili, da občina niti nižjega stroška sama ni sposobna pokriti.

Morebitna izvršba bi po njihovem mnenju ustvarila le nove težave, saj bi to občini za nekaj let ali celo desetletij preprečilo delovanje na drugih zakonsko predpisanih področjih. Običajen občinski proračun namreč znaša okoli šest milijonov evrov, kar pomeni, da bi v Komendi za poravnavo nižjega zneska potrebovali skoraj dva, za višjega pa celo pet celotnih proračunov.

► 5. stran

V Sloveniji so doslej zaprli dvajset odlagališč, odprto ostaja le še v Suhadolah.

Po malem globusu še medalja

Izjemen začetek svetovnega prvenstva v nordijskem smučanju: smučarska tekačica Anamarija Lampič je včeraj osvojila bronasto medaljo v posamičnem sprintu v klasični tehniki.

MAJA BERTONCEJ

Kranj – Prvi končni odločitvi na svetovnem prvenstvu v nordijskem smučanju sta bili včeraj v teku na smučeh. Posamičen sprint v klasični tehniki je bil za slovenski tabor eden izmed vrhuncev prvenstva v Oberstdorfu. Zaključil se je izjemno. Anamarija Lampič je osvojila bronasto medaljo, kar je deseto odličje slovenskih nordijcev na svetovnih prvenstvih. Svetovna prvaka sta postala Švedinja Jonna Sundling in Norvežan Johannes Hoesflot Klaebo.

»V tako težkih pogojih še nisem tekmovala. Očitno pa mi kar ustrezajo. Lahko

Anamarija Lampič je včeraj v sprintu pritekla do bronaste medalje. / Foto: osebni arhiv, FB

sem zelo ponosna nase. Že v četrtfinalu sem videla, da sem močna v zaključku, kar se je pokazalo tudi v finalu. Malo je zmanjkalo za drugo mesto. Če bi bila ravna še meter daljša, bi mi uspelo še do srebrne medalje. Je pa že bronasta izjemen rezultat. Imam medaljo, mali kristalni globus, sezona je polna. Snežinka s prvenstva je dodatna potrditev, da sem dobra sprinterka. Kaj več si ne bi mogla želeli. Vse pohvale tudi servisu. Čarovnija je, kar delajo,« je bila po tekmi prva izjava slovenske tekaške junakinje za slovensko nacionalno televizijo.

► 8. stran

Imamo ministra za zdravje

Janeza Poklukarja so v torek izvolili za novega ministra za zdravje, v sredo je začel delo. Med prednostne naloge uvršča spopad z epidemijo in izboljšanje dostopnosti do zdravstvenih storitev.

SUZANA P. KOVAČIČ

Ljubljana – »Verjamem, da je pred nami ključen trenutek za spremembe v zdravstvu. Skupaj in poenoteni v skupnem cilju lahko dosežemo tisto, kar v zdravstvu

že dolgo čakamo. Naši pacienti, zaposleni in vsi Slovenci si to zaslužimo,« je novi minister za zdravje Janez Poklukar povedal po zaprisegi.

► 3. stran

Priloga: jeseniške novice

Aktualne novice o koronavirusu na www.gorenjskiglas.si

AKTUALNO

Podpisali pogodbo za vodiško obvoznico

Na ministrstvu za infrastrukturo so v sredo podpisali pogodbo o sofinanciranju 12 milijonov evrov vredne obvoznice Vodice. Pristojni pričakujejo gradbeno dovoljenje aprila, odprtje ceste pa v prihodnjem letu.

EKONOMIJA

Načrtujejo velika vlaganja v razvoj

V podjetju Knauf Insulation v Škofji Loki so sprejeli načrt strateškega razvoja za naslednja desetletja, ki predvideva za okoli sto milijonov evrov vlaganj. O načrtih je spregovoril direktor podjetja Danilo Kolenc.

SNOVANJA

Dirigiranje je užitek

Marko Hribnik ima glasbo v krvi. Pianist in dirigent z diplomom Univerze za glasbo na Dunaju je dirigiral mnogim orkestrom. Je profesor partiturne igre na Akademiji za glasbo v Ljubljani in novi umetniški vodja SNG Opera in balet Ljubljana.

SNOVANJA

Zgodbe iz življenja Frana S. Finžgarja

Letos mineva 150 let od rojstva Frana S. Finžgarja. Rodil se je 9. februarja 1871 v Doslovčah, umrl je 2. junija 1962 v Ljubljani. Bil je duhovnik, postal pa je tudi eden najbolj ljudskih in prepoznavnih slovenskih pisateljev.

VREME

Danes bo pretežno jasno in še zelo toplo. Jutri čez dan se bo pooblačilo in nekoliko ohladilo. V nedeljo se bo spet zjasnilo.

 -1/11 °C

jutri: delno oblačno

9 770352 666025

3

9

12, 13

16, 17

KOTIČEK ZA NAROČNIKE

Svetovno prvenstvo v nordijskih disciplinah
na RTV Slovenija

Foto: Sloški

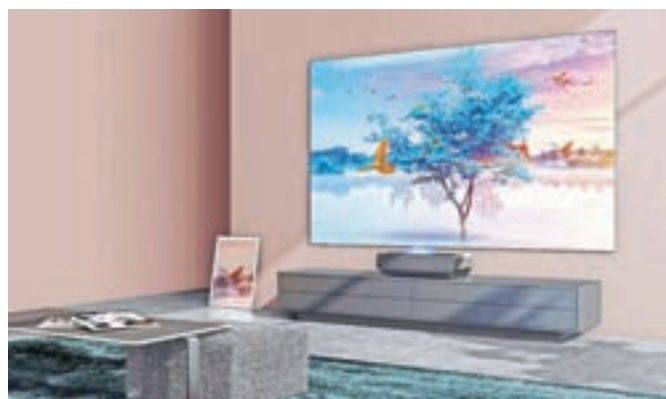
RTV Slovenija bo svoj zimski program v februarju in marcu obogatila še z enim svetovnim prvenstvom, tokrat v nordijskih disciplinah. To bo letos po svetovnem prvenstvu v biatlonu in alpskem smučanju že tretje svetovno prvenstvo na programih RTV Slovenija, po svetovnem prvenstvu v poletih v Planici decembra lani pa že četrto v tej zimski sezoni. Na kar dveh je bila Televizija Slovenija proizvajalec mednarodnega televizijskega signala.

Svetovno prvenstvo v nordijskih disciplinah iz Oberstdorfa bodo gledalci Televizije Slovenija lahko spremljali od 24. februarja do 7. marca. Ljubitelji skokov, smučarskih tekov in nordijske kombinacije si bodo na TV SLO 2 lahko ogledali vse boje za odličja.

RTV Slovenija podarja enemu naročniku Gorenjskega glasa platneni nahrbtnik. V žrebu boste sodelovali, če boste pravilno odgovorili na vprašanje: Katera slovenska športnica je na fotografiji? Odgovore s svojimi podatki pošljite do torka, 9. marca, na naslov: Gorenjski glas, Nazorjeva 1, 4000 Kranj ali na koticcek@g-glas.si.

Prepusite se nepozabni kinematografski izkušnji
z laserskim televizorjem Hisense

Ob nakupu novega televizorja je smiselno razmisliti o nakupu takega, ki bo presegel vaša pričakovanja. In prav gotovo je to laserski televizor Hisense, ki zaradi vrhunske tehnologije vašo dnevno sobo spremeni v pravo kinodvorano. Štirikrat večja ločljivost slike vas bo z edinstveno realistično in ostro sliko popeljala v središče dogajanja, pa naj bo to športna prireditev, film ali koncert najljubše glasbene skupine. Podjetje Hisense, pionir razvoja laserskih televizorjev, je ponovno dokazalo, da še vedno ohranja vodilni položaj tehnološkega razvoja laserskih televizorjev in uporabniku novo izkušnjo gledanja televizije. Več informacij na si.hisense.com.

Naročniku Gorenjskega glasa podarjamo brisačo za na plažo. Nagradno vprašanje: Katero podjetje je pionir razvoja laserskih televizorjev? Odgovore s svojimi podatki pošljite do srede, 10. marca 2021, na naslov: Gorenjski glas, Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj ali na koticcek@g-glas.si.

Nagrajenci

V nagradnih igrah, ki sta bili objavljeni 9. februarja, prejmeta potovalni lonček za topel napitek Martina Beton iz Preddvora in Branko Ahačič iz Škofje Loke, platneni nahrbtnik pa prejme Milena Vovk iz Naklega.

V nagradni igri, ki je bila objavljena 12. februarja, prejme platneni nahrbtnik Joži Stanonik iz Žirov.

Nagrajencem čestitamo!

Darilo
izžrebanemu naročniku časopisa
Gorenjski Glas

Knjigo prejme **MARIJA JUSTIN** iz Žirov.

Virus še vztraja tudi na Gorenjskem

Trenutne epidemiološke razmere še ne dopuščajo sproščanja veljavnih ukrepov, je pa vlada dodala nekaj sprememb, ki bodo začele veljati v soboto. Regije sicer ostajajo v oranžni fazi z izjemo obalno-kraške, ki se je zaradi poslabšanja razmer obarvala v rdeče.

SUZANA P. KOVAČIČ

Ljubljana – Sedemdnevno povprečje okužb na ravni države je bilo včeraj po podatkih Nacionalnega inštituta za javno zdravje 763, za prehod v rumeno fazo bi moralo pasti pod 600. Da bi bil izpolnjen še drugi pogoj za dodatno sproščanje ukrepov, bi moralo število hospitaliziranih covidnih bolnikov pasti pod 500. V sredo se je v bolnišnicah zdravilo 546 covidnih bolnikov, od tega so bili 103 v intenzivni negi. Do zdaj je žal umrlo že več kot 3800 covidnih bolnikov, se pa umrljivost zmanjšuje.

Pet statističnih regij je po številu okužb nad državnim povprečjem, med njimi Gorenjska. Delež potrjenih okužb s PCR-testi je bil v prvih dneh tedna okrog dvajset odstoten. Na Gorenjskem so po številu okužb v torek izstopale občine: Kranj 33, Jesenice 16, Škofja Loka 14 in Šenčur 12.

Najslabše razmere so v obalno-kraški regiji, ki se je obarvala v rdeče, in temu sledi zaostreitev ukrepov. Ukrepa prehajanja občinskih in regijskih meja ter omejitve zbiranja ljudi bodo pojasnili na današnji vladni novinarski konferenci.

Pri nas so do zdaj potrdili tudi 35 primerov angleške različice virusa.

Vladni odloki

Vlada je še za teden dni podaljšala večino že veljavnih ukrepov iz odlokov za zajezitev epidemije. Tako razen znanih izjem vse do 5. marca velja prepoved ponujanja kulturnih in kinematografskih storitev, omejitev kolektivnega uresničevanja verske svobode, prepoved

Enkrattedenska obveznost testiranja se uvaža za voznike avtotaksijev, za voznike v javnem potniškem prometu in spremljevalno osebje v železniškem prometu. / Foto: Gorazd Kavčič

zbiranja ljudi v zavodih s področja vzgoje in izobraževanja, na univerzah in v samostojnih visokošolskih zavodih ter ukrepi za zmanjšanje tveganja okužbe in širjenja okužbe. Obvezna ostaja namestitve razpršilnikov za razkuževanje rok v večstanovanjskih stavbah.

Obveznosti testiranja

Do 5. marca se podaljšuje odlok o prepovedi ponujanja in prodajanja blaga in storitev potrošnikom. »Zaradi medresorske usklajenosti smo v našem odloku spremenili starost testa za tiste, ki so se že testirali. Ti po novem ne smejo biti starejši od 48 ur,« je povedal državni sekretar na ministrstvu za gospodarstvo Simon Zajc. Enako velja za testiranje športnikov in osebja, ki sodeluje pri izvedbi tekmovanj (doslej je bil ta rok 24 ur).

Na področju avtošol se obveznost testiranja izvajalcev in potrošnikov podaljšuje iz 72 ur na sedem dni. Enkrattedenska obveznost testiranja se uvaža za voznike

avtotaksijev, za voznike v javnem potniškem prometu in spremljevalno osebje v železniškem prometu. Vožnja z žičniškimi napravami je dovoljena v posameznih regijah pod že znanimi pogoji.

Od danes testiranje v
kranjskem Globusu

Ker se bo cepljenje proti covidu-19 v prihodnjih dneh v Kranju povečalo, se množično izvajanje hitrih testov seli na novo lokacijo. Od danes pa vse do preklica bo testiranje v pritličju nekdanjega Globusa za občane vsak delovni dan od 9. do 12. ure z izjemo četrta, ko bo v Cerkljah.

Cepljenje proti covidu-19 bodo še naprej izvajali v avli Mestne občine Kranj (vhod s ploščadi Brioni). Pogostost cepljenja bo odvisna od količine cepiva, ki jo bo prejemal Zdravstveni dom Kranj.

Potrdila o preboleli
bolezni

Osebe, ki so prebolele covid-19, so praviloma imune v obdobju od 21 dni do šest mesecev od potrjene

okužbe, kar lahko dokazujejo s pozitivnim izvidom brisa s testom PCR ali hitrim testom. Potrdilo o pozitivnem izvidu uporabniki lahko natisnejo sami preko storitev eZdravja.

V primeru, da je od začetka bolezni poteklo manj kot 21 dni, ali v primeru, da okužba ni bila potrjena s testiranjem, se kot dokazilo o prebolelosti šteje potrdilo zdravnika. A direktorica Zdravstvenega doma Kranj Lili Gantar Žura ob tem opozarja: »Prosili smo pristojne, da bi zdravnike razbremenili pisanja potrdil za prehod čez mejo in dnevnim delovnim migrantom. Vsa dodatna dela nalagajo na nas, mi pa smo že izgoreli in tudi na robu zmognosti.«

Izhodna strategija
bolnišnic

Državna sekretarka na ministrstvu za zdravje Alenka Forte je predstavila izhodno strategijo bolnišnic glede na zmanjševanje števila covidnih bolnikov v bolnišnicah. Smo v prvi fazi (od skupaj štirih), saj se je število hospitaliziranih znižalo pod 700. Posledično se je zmogljivost bolnišnic glede covidnih oddelkov znižala na deset odstotkov vseh posteljskih zmogljivosti, namenjenih tem bolnikom, v Kliniki Golnik pa na 15 odstotkov. Bolnišnici v Topolšici in Sežani nista več covidni bolnišnici in sta v celoti začeli izvajati svoj redni program.

Na sredini seji vlade so obravnavali predlog dopolnjene nacionalne strategije cepljenja proti covid-19. Javnosti jo bodo predstavili predvidoma na začetku prihodnjega tedna.

Kranj v projektu Dojenju prijazno mesto

Ljubljana – Štiri slovenska mesta – Kranj, Mislinja, Novo mesto in Slovenj Gradec – so bila izbrana za sodelovanje v projektu pridobivanja naziva Dojenju prijazno mesto. Projekt, ki ga Unicef Slovenija izvaja v sodelovanju z Nacionalnim odborom za spodbujanje dojenja in ministrstvom za zdravje, je usmerjen v zagotavljanje podpore doječim materam in družinam v lokalnem okolju. Cilj projekta je izboljšati pogostnost dojenja na celotnem področju mesta kot naravnega, zdravega in običajnega načina zgodnjega hranjenja otrok. Izbrana štiri mesta bodo v okviru svojih zmognosti do konca leta 2022 uresničila vsaj prvih pet od desetih korakov za čim večjo podporo in zaščito dojenja v lokalnem okolju, v nadaljevanju pa nameravajo izpolniti vse pogoje in si kot prvi v Sloveniji pridobiti naziv Dojenju prijazno mesto.

Spominski znak za Bojano Beović

Ljubljana – Predsednik vlade Janez Janša je infektologinji in vodi svetovalne skupine za covid-19 pri ministrstvu za zdravje prof. dr. Bojani Beović podelil spominski znak za njeno delo in požrtvovalnost v boju proti covidu-19, je vlada sporočila na profilu Twitter. Spominski znak za požrtvovalnost v boju proti covidu-19 se lahko podeli medicinskemu osebju, pripadnikom Civilne zaščite, policije in vojske ter drugim domačim in izjemoma tudi tujim posameznikom, skupinam, samoupravnim lokalnim skupnostim, gospodarskim družbam, zavodom, društvom, nevladnim in drugim organizacijam, ki so aktivno sodelovale pri izvajanju ukrepov za preprečevanje širjenja covid-19. Doslej so ga že prejeli tako posamezniki kot tudi ustanove. Beovičeva je zdaj prevzela vodenje Zdravniške zbornice Slovenije ter zaustila mesto vodje svetovalne skupine za covid-19.

Pogodba za obvoznico

Na ministrstvu za infrastrukturo je bila v sredo podpisana pogodba o sofinanciranju obvoznice Vodice. Pristojni gradbeno dovoljenje pričakujejo aprila, odprtje težko pričakovane ceste pa v prihodnjem letu.

ALEŠ SENOŽETNIK

Ljubljana – V prostorih ministrstva za infrastrukturo je bila v sredo podpisana pogodba o sofinanciranju gradnje obvoznice Vodice.

Kot je znano, največji delež investicije prevzema ministrstvo, okoli 85 odstotkov, gradnjo pa bo sofinancirala tudi Občina Vodice, in sicer v deležu 6,39 odstotka. Kot je ob podpisu povedal državni sekretar na ministrstvu Aleš Mihelič, ocenjena vrednost obvoznice znaša dobrih 12 milijonov evrov, predvidevajo pa, da bo znesek bistveno nižji.

»Ocenjujemo ga na okoli šest ali sedem milijonov evrov, saj so razmere za javna naročila trenutno ugodne,« je dejal Mihelič, ki je sicer poudaril, da gre za projekt, ki je bil umeščen v prostor že leta 2007 in je del povezovalne ceste Želodnik–Vodice. »Vsi poznamo stanje na terenu, da je promet skozi Vodice in tamkajšnje kraje izjemno velik. Na ministrstvu se zavedamo pomena dobre infrastrukture, da lahko ljudje živijo dostojno življenje in se gospodarstvo razvija, zato nam je tudi uspelo

Na ministrstvu za infrastrukturo je bila podpisana pogodba za gradnjo vodiške obvoznice.

doseči, da bo obvoznica postala realnost,« je povedal Mihelič, ki pričakuje, da bi bilo gradbeno dovoljenje za cesto lahko izdano aprila, že pred tem pa bo stekel postopek javnega naročila za izbiro izvajalca del. Gradnja bo trajala nekaj manj kot štiristo dni, tako da se v Vodichah prihodnje leto lahko že nadejajo odprtja težko pričakovane ceste.

Valentin Hajdinjak, predsednik uprave Darsa

– Dars je bilo zadolžen za pridobivanje vse potrebne dokumentacije – je dodal, da gradbeno dovoljenje pričakujejo v najkrajšem možnem času, sodelovali pa bodo tudi pri sofinanciranju avtocestnega izvoza Vodice v smeri proti Kranju, s čimer se bo povečala pretočnost in tudi prometna varnost.

Župan Aco Franc Šuštar je izrazil zadovoljstvo, da

je vsem pristojnim uspelo uskladiti projekte in zagotoviti tudi varne prehode za pešce in kolesarje na vseh križiščih nove ceste. »Z investicijo bomo poskrbeli za varnost občanov, boljše bivanjske razmere in zaščito okolja. Pod to cesto je namreč vodovarstveno območje, z izgradnjo pa bodo končno izpolnjeni vsi pogoji in tudi zahteve naših občanov,« je zaključil Šuštar.

Imamo ministra za zdravje

◀ 1. stran

Med prednostne naloge na ministrskem mestu Poklukar uvršča spopad z epidemijo covida-19 in izboljšanje dostopnosti do zdravstvenih storitev. Že v svoji predstavitvi pred parlamentarnim odborom za zdravstvo je poudaril, da je cilj univerzalno, široko dostopno javno zdravstvo, ki mora temeljiti na močnem primarnem nivoju, zlasti na delu zdravstvenih domov, ter jasni razmejitvi dela v javnem in zasebnem zdravstvu. Kadre v zdravstvu je treba načrtovati z dolgoročno strategijo. Kot največji zdravstveni težavi je v ospredje postavil starajočo se družbo in življenjski slog, zaradi katerega so v porastu srčno-žilne bolezni in rak. Za zdravstvo je po njegovih besedah treba nameniti več denarja, vire financiranja pa razpršiti. Zavezma se za jasno opredelitev košarice pravic iz osnovnega zavarovanja ter za preoblikovanje dopolnilnega zavarovanja.

Janez Poklukar / Foto: Tina Dokl, arhiv Gorenjski glas

Ena od prioritet ministrstva za zdravje bo v času njegovega ministrovanja tudi Agencija za kakovost v zdravstvu. Glede skrajševanja čakalnih vrst pa minister Poklukar meni, da je treba odpraviti administrativne ovire pri napotnicah oziroma čakalnih seznamih. Ključna je po njegovem mnenju tudi ureditev dolgotrajne oskrbe.

Vlada je iskala novega ministra za zdravje po tem, ko je Tomaž Gantar odstopil s tega mesta po izstopu DeSUS-a iz koalicije. V vmesnem času je ministrstvo vodil predsednik vlade Janez Janša. Janez Poklukar je potreboval podporo večine navzočih poslancev; od 85 prisotnih poslancev je v torek na izredni seji državnega zbora dobil petdeset glasov podpore,

31 poslancev pa je glasovalo proti. V zaključku se je predsednik vlade Janez Janša še enkrat zahvalil za podporo, ki je bila tedaj še kandidatu za ministra izražena v razpravi: »Verjamemo, da bo s svojimi izkušnjami in predvsem s tem, kar je že pokazal, nalogi kos. Gre za eno najzahtevnejših ministrstev v tem času, verjetno najzahtevnejše v času epidemije, in dejansko človek, ki pristane na ta izziv in ki se ga resno loti, zasluži vso našo podporo.«

Janez Poklukar, zdravnik internist, doma iz Zgornjih Gorij, je že vodil Splošno bolnišnico Jesenice in jo v času mandata uspešno saniral. Sredi leta 2019 je postal generalni direktor UKC Ljubljana, kjer se je prav tako soočil z zahtevnim finančnim položajem UKC, sancijskimi postopki, v zadnjem letu tudi z organizacijo bolnišničnega zdravljenja obolelih s covidom-19. Pozna tako pomanjkljivosti kot prednosti našega zdravstva. Sprejel je nov izziv, v sredo je kot novi minister za zdravje že začel delo.

KOMENTAR
SUZANA P. KOVAČIČ

Novi minister, uspešno delo vam želim

Slovenija je v torek dobila že osemnajstega ministra za zdravje. Janeza Poklukarja, zdravnika internista, doma iz Zgornjih Gorij. Kot je sam dejal, bi bil sicer raje v ambulantni, a verjame, da lahko na položaju ministra naredi še več za ljudi. Zaveda se, da je na ministrski položaj prišel v najtežjih trenutkih slovenskega zdravstva; zadnja leta so bila za izvajalce zdravstvenih storitev finančno težka, soočeni so bili z velikim pomanjkanjem kadra in vlaganj v infrastrukturo. Dnevno dogajanje zadnje leto narekuje še epidemija covida-19. Med prednostne naloge na tem položaju uvršča spopad z epidemijo in izboljšanje dostopnosti do javnih zdravstvenih storitev.

Janez Poklukar je več let vodil Splošno bolnišnico Jesenice, sredi leta 2019 pa nastopil delovno mesto generalnega direktorja Univerzitetnega kliničnega centra (UKC) Ljubljana. Jeseniško bolnišnico je tedaj zapustil v dobri kondiciji, z uspešno zaključeno finančno sanacijo. »Kdorkoli me bo nasledil, bo to lahko peljal naprej in celo nadgradil,« je povedal ob slovesu z Jesenic.

Odločitev, da zapusti tudi UKC Ljubljana, ni bila lahka, je sporočil zdaj že svojim nekdanjim sodelavcem. »Pa hkrati ni bila težka, zaradi vseh priložnosti za slovenski zdravstveni sistem in UKC Ljublja-

na, ki jih vidim v prihodnosti.«

Nas, Gorenjce, seveda zani- ma tudi, ali bo prispeval svoj glas za regijsko bolnišnico. Če pobrskam po člankih, nam je že leta 2019, ko je šel z Jesenic v Ljubljano, zagotovil: »Kot pravi Gorenjec bom vedno predstavil argumente in pomagal regiji, da to udejanji. Podani so namreč vsi strokovni razlogi, da takšno regijsko bolnišnico dobimo.« Ali bo ta na Jesenicah ali v Radovljici, je trenutno vroča tema. Menda Poklukar posluša, sliši in razume. Tudi na Jesenicah, kjer je že deloval, želijo, da jim prisluhne ...

Nekaj izkušenj že ima v lokalni politiki. Leta 2010 je bil na samostojni listi izvoljen za občinskega svetnika Občine Gorje. Zdaj je stopil v velike škornje državne politike. Deluje odločno, vsaj za zdaj. Na položaj ministra je stopil dobro leto pred rednimi parlamentarnimi volitvami, zato vsi njegovi načrti morda niso uresničljivi v tako kratkem času. A glede tega je prejšnji teden za STA dejal: »Nikoli ne reci nikoli ...«

Želim mu seveda uspešno delo. Da bo enkrat v prihodnosti, po sklenjeni zahtevni plovbi ministrovanja v zelo zahtevnem resorju, lahko znova dejal: »Je trenutek, ko verjamem, da lahko sestopim s te poti.« Te besede je že izrekel leta 2019, po zaključenem delu v jeseniški bolnišnici, kjer se je izkazal kot uspešen krizni menedžer.

Gorenjski Glas

ODGOVORNA UREDNICA

Marija Volčjak

NAMESTNIKA ODGOVORNE UREDNICE

Cveto Zaplotnik, Danica Zavrl Žlebir

UREDNIŠTVO

NOVINARJI - UREDNIKI:

Marjana Ahačič, Maja Bertoncelj, Alenka Brun, Igor Kavčič, Suzana P. Kovačič, Jasna Paladin, Urša Petermel, Mateja Rant, Aleš Senožetnik, Vilma Stanovnik, Ana Šubic, Simon Šubic, Ana Volčjak Aleksič, Cveto Zaplotnik, Danica Zavrl Žlebir;

stalni sodelavci:

Jože Košnjek, Milena Miklavčič, Miha Naglič

OBLIKOVNA ZASNOVA

Jernej Stritar, IlovarStritar, d. o. o.

TEHNIČNI UREDNIK

Grega Flajnik

FOTOGRAFIJA

Tina Dokl, Gorazd Kavčič

OGLASNO TRŽENJE

Marjan Potočnik, Mateja Žvižaj

GORENJSKI GLAS (ISSN 0352-6666) je registrirana blagovna in storitvena znamka pod št. 9771961 pri Uradu RS za intelektualno lastnino. Ustanovitelj in izdajatelj: Gorenjski glas, d. o. o., Kranj / Direktorica: Marija Volčjak / Naslov: Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj / Tel.: 04/201 42 00, e-pošta: info@g-glas.si; mali oglasi in osmrtnice: tel.: 04/201 42 47 / Delovni čas: ponedeljek, torek, četrtek, petek, od 8. do 15. ure, sredo od 8. do 16. ure, sobote, nedelje in prazniki zaprto. / Gorenjski glas je poltednik, izhaja ob torkih in petkih, v nakladi 19.000 izvodov / Redne priloge: Vikend, Letopis, Slovenske počitnice in dvajset lokalnih prilog / Tisk: Delo, d. o. o., Tiskarsko središče / Naročnina: tel.: 04/201 42 41 / Cena izvoda: 1,85 EUR, redni plačniki (fizične osebe) imajo 10 % popusta, polletni 20 % popusta, letni 25 % popusta; v cene je vračunan DDV po stopnji 5 %; naročnina se upošteva od tekoče številke časopisa do pisnega preklica, ki velja od začetka naslednjega obračunskega obdobja / Oglasne storitve: po ceniku; oglasno trženje: tel.: 04/201 42 48.

Zid ni več nevaren

Duplje – Zadnja leta se je zid na severni strani pokopališča v Spodnjih Dupljah hudo nagibal in ogrožal spomenike in grobove, na kar so posebej opozarjali njihovi lastniki. Sedaj te nevarnosti ni več, prav tako pa so odstranili moteča drevesa na severni strani zidu. Gradnja novega zidu je stala dobrih dvajset tisoč evrov, soglasje za poseg pa je dal tudi Zavod za varovanje kulturne dediščine. V načrtu imajo še obnovo nekoliko nižjega zidu na južni strani in odstranitev za grobove motečih cipres.

Novi zid na severni strani dupljanskega pokopališča

Prenehanja dejavnosti ni treba več napovedati

Kranj – V sredo je začela veljati sprememba zakona o gospodarskih družbah, s katero je prenehala veljati obveznost samostojnih podjetnikov, da še pred prenehanjem opravljanja dejavnosti ali prenosom podjetja namero o prenehanju objavijo na spletnem portalu Agencije za javnopravne evidence in storitve (Ajpes). Po prej veljavni ureditvi je moral samostojni podjetnik namero o prenehanju opravljanja dejavnosti objaviti vsaj petnajst dni pred prenehanjem in pri tem navesti tudi datum prenehanja. Z uveljavitvijo sprememb zakona je bil črtan tudi zakonski člen, ki določa, da mora samostojni podjetnik pred vložitvijo prijave za prenos podjetja za vpis v register objaviti nameravan prenos na spletnih straneh Ajpesa.

Financiranje društev od druge

Jezersko – Občinski svet Jezersko je sprejel sklep o neposrednem financiranju neprofitnih organizacij. Praviloma društvom podeljujejo denar na osnovi razpisov, neposredno mimo razpisa pa društvom, ki nimajo sedeža v občini, vključujejo pa tukajšnje prebivalce in delujejo v javnem interesu. Ne gre za veliko denarja, dodeljujejo jim do 150 evrov, praviloma pa 25 evrov na člana, ki je doma v občini Jezersko, je pojasnil Marko Šifrar iz občinske uprave. S sprejetim sklepom so tako formalno uredili dosedanje prakso.

Družba BOVIS, d. o. o., ima dolgoletno tradicijo na področju tiskarstva. Zaradi povečanega obsega dela iščemo pomočnika tiskarja, ki ima željo po dodatnem znanju in se je pripravljen naučiti novih metod dela. Zaželeno so delovne izkušnje na tiskarskem stroju, možna pa je tudi priučitev za delo z namenom dolgoročnega sodelovanja

DELAVEC V PROIZVODNJI m/ž

Opis nalog:

- priprava plisirnega in vezalnega stroja in pomoč pri vezanju in plisiranju
- priprava materialov
- druga pomožna dela v proizvodnji
- delo poteka 5 dni na teden v eni in občasno v dveh izmenah

Kaj pričakujemo:

- II., III. ali IV. stopnjo tehnične smeri
- veliko natančnost, samoiniciativnost, smisel za tehniko
- dobre ročne spretnosti
- osnovno poznavanje dela z računalnikom (zaželeno)
- izpit B-kategorije

Ponujamo:

- zaposlitev za določen čas z možnostjo podaljšanja za nedoločen čas
- urejeno delovno okolje in delo v izkušenem kolektivu
- možnost napredovanja na DM samostojnega operaterja stroja
- stimulativno nagrajevanje

Drugo:

Kraj dela: Repnje pri Vodica

ZAPOSILITEV OZIROMA ZAČETEK DELA JE MOŽEN TAKOJ!

Svoj življenjepis pošljite na naslov

BOVIS, d. o. o.

Repnje 34, 1217 Vodice
ali na elektronski naslov:
anton@bovis.si

Gradnja kolesarske povezave tik pred začetkom

Kolesarsko povezavo med Bledom in Bohinjem naj bi po načrtih začeli graditi še letos, dokončana pa naj bi bila v približno dveh letih. Šestnajstmilijonsko investicijo v večjem delu financira država, delno pa tudi občini Bled in Bohinj. Računajo tudi na sofinanciranje z evropskimi sredstvi.

MARJANA AHAČIČ

Bled, Bohinj – Direkcija RS za infrastrukturo nadaljuje postopke za izgradnjo kolesarske povezave Bled–Bohinjska Bistrica. Pred kratkim je bil tako objavljen javni razpis za inženirske storitve. Gradnja 16 milijonov evrov vredne dvajset kilometrov dolge kolesarske povezave bo zlasti skozi sotesko zelo zahtevna, stekla pa naj bi že letos.

Kot je razvidno iz prilog razpisa za inženirske storitve, je projektna dokumentacija za kolesarsko povezavo, ki je razdeljena na več odsekov, že izdelana. Za odsek Soteska–Bohinjska Bistrica jo je že leta 2019 pripravila Gorenjska gradbena družba, za odsek skozi sotesko pa konec lanskega leta podjetje PNG Ljubljana. Med najbolj zahtevnimi odseki bo prav petkilometrski odsek skozi Sotesko, kjer naj bi v najozjem delu kolesarska steza potekala na jeklenih konstrukcijah ob regionalni cesti in železnici.

Občinski svet Bohinja se bo v četrtek seznanil z investicijskim programom projekta, za katerega bo občina Bohinj v proračunu namenila 1,4 milijona evrov, Bled nekaj manj kot dva milijona, deset milijonov bo prek direktije za infrastrukturo

Kolesarjenje med Bledom in Bohinjem je, ker ni zgrajenih kolesarskih povezav, zaradi gostega prometa in velikih hitrosti avtomobilov zelo nevarno.

Za izgradnjo dvajsetkilometerskega odseka kolesarske povezave med Bledom in Bohinjsko Bistrico bo namenjenih več kot 16 milijonov evrov. Kolesarska pot bo povezala enajst naselij, končana pa naj bi bila v dveh letih.

prispevala država, računajo pa tudi na okoli tri milijone evrov evropskih sredstev.

Kot lahko razberemo iz programa, naj bi bil izbor izvajalcev opravljen do maja, gradnja pa naj bi se začela junija letos in končala jeseni 2023.

V občini Bohinj je sicer trenutno izgrajenih 13 kilometrov kolesarske infrastrukture, v občini Bled pa 15. Medtem ko je Občini

Bohinj uspelo zgraditi zvezno ločeno kolesarsko povezavo med Bohinjsko Bistrico, Ribčevim Lazom in Staro Fužino, kolesarsko omrežje na Bledu zaradi čakanja na izgradnjo južne razbremenilne ceste še ni sklenjeno. Izgrajeni so le posamezni odseki, ki so se gradili tam, kjer se je sočasno vlagalo v celovito prenovu infrastrukture, sicer pa kolesarji uporabljajo lokalne in državne

ceste, ugotavljajo v investicijskem programu.

Na dvajsetkilometrski trasi med Bledom in Bohinjsko Bistrico se nahaja oziroma se nanjo navezuje enajst naselij, med katerimi zdaj ni vzpostavljena kolesarska povezava, prometne razmere za tiste, ki se z Bleda v Bohinj vendarle odpravijo s kolesom, pa so nevarne. Motorna vozila namreč na regionalni cesti dosega velike hitrosti, promet pa je, še posebej v poletni sezoni, gost.

Nova kolesarska povezava se bo sicer po že zgrajeni poti proti Lescam navezovala na daljinsko kolesarsko pot proti Naklem.

Pol tone čokolade za družine v stiski

Leška Gorenjka je v sodelovanju z aplikacijo Gorenjc podarila petsto kilogramov čokolade dobrodelni organizaciji Anina zvezdica.

URŠA PETERNEL

Lesce – Leška Gorenjka je v sklopu dobrodelne akcije, v kateri so moči združili z aplikacijo Gorenjc in Anino zvezdico, podarila kar pol tone čokolade za sladko razvajanje, ki si je mnoge družine v stiski ne morejo privoščiti niti za najmlajše.

Akcija je potekala tako, da so uporabniki brezplačne aplikacije za nadzor nad nakupi in vodenje stroškov gospodinjstva Gorenjc slikali račune in tako v treh tednih zbrali kar petsto kilogramov čokolade Gorenjka za družine v stiski.

Ob predaji donacije je Jerneja Strmšek Turk, vodja kategorije čokolade Gorenjka,

poudarila: »Izredno nas veseli, da smo skupaj dosegli magično številko pol tone

čokolade in s tem omogočili sladko razvajanje številnim družinam v stiski. Zahvala gre tudi vsem udeležencem, ki so sodelovali v projektu in tako postali del najslajše dobrodelne akcije.«

Ana Lukner Roljić, ustanoviteljica dobrodelne organizacije Anina zvezdica, ki je doslej pomagala že več kot 280 tisoč socialno ogroženim družinam, pa je povedala: »Verjemite mi, za nešteto otrok in odraslih je čokolada nekaj, kar si praktično nikoli ne morejo privoščiti. Vesela je, da skupaj delamo dobro. Dajati pomeni za res živeti.«

Pol tone Gorenjkine čokolade za družine v stiski

Komendi grozi desetmilijonska izvršba

1. stran

Spomnimo, da se je občina že doslej soočala s precejšnjimi finančnimi težavami, zaradi nedavno izgubljene odškodninske tožbe pa so svetniki k odstopu pozvali župana Stanislava Pogljajna.

V Komendi se sprašujejo, zakaj je pripravljena tudi nekajkrat višja ocena za odstranitev preostalih odpadkov, če je znano, da so v Suhadolah le inertni odpadki. Lani so sicer z javnimi razpisi dvakrat poskušali najti izvajalca del za odstranitev odpadkov, a jim to ni uspelo.

Na občinski upravi opozarjajo tudi, da občina ni bila povzročitelj teh odpadkov, niti ti ne izvirajo z njihovega območja, »do nedavne prisile ni bila upravnik odlagališča niti lastnica vseh zemljišč na tem odlagališču«, so še zapisali v odzivu inšpektoratu.

Spomnili so tudi na možnost odstranitve odpadkov s predelavo na lokaciji, kar bi po mnenju občinske uprave precej znižalo stroške, preprečilo dodatna obremenjevanja okolja in cest s tovornjaki, poleg tega pa bi takšna rešitev omogočila tudi realizacijo občinskega

podrobnega prostorskega načrta (OPPN), ki na tem področju, ki je sicer v precejšnji meri v zasebni lasti, omogoča pozidavo.

Prejeli ponudbo Publikusa

V Komendi so prejeli tudi ponudbo podjetja Publikus, ki je zemljišče pripravljeno sanirati skladno z zakonodajo in na način, ki bo omogočil realizacijo OPPN, v zameno pa pričakuje približno 1,43 hektara zemljišč v lasti občine, ki so ocenjena na približno osemsto tisoč evrov. V zvezi s tem je inšpekcija občino obvestila, da bi obveznosti po odločbi lahko prenesla na Publikus v primeru, da bodo z Agencije RS za okolje (ARSO) pridobili ustrezen dokument o zamenjavi upravljavca odlagališča. Kot so zapisali na občinski upravi, bodo v primeru uspešnih pogovorov s Publikusom na ARSO poslali obvestilo o zamenjavi upravljavca, v nasprotnem primeru pa občini v kratkem grozi izvršba.

ARSO je sicer medtem postopek za zapiranje odlagališča s prekrivanjem prekinil do izvršitve inšpekcijske

odločbe. Kot so navedli na občinski upravi, bi prekritje sicer pomenilo, da bo odlagališče, ki bo sicer zaprto, tam ostalo za vedno, v območje pa se nikoli ne bi smelo posegati, kar pomeni, da tudi načrtovane pozidave, ki jih predvidevajo z OPPN, ne bi bile možne. Izvajati bi morali tudi desetletno preverjanje podzemne vode, in če bi se v tem času izkazali potencialni vplivi na podtalnico, bi morali odlagališče sanirati, verjetno po varianti Publikusa ali Surovine.

MOP: Uveden je bil izvršilni postopek

Za dodatna pojasnila smo povprašali na ministrstvo za okolje in prostor (MOP), kjer so pojasnili, da upravljavec odlagališča, torej Občina Komenda, ni pridobila okoljevarstvenega dovoljenja za zapiranje in tudi ni izvajala aktivnosti za zaprtje odlagališča, zato je Inšpekcija za okolje in naravo pri Inšpektoratu RS za okolje in prostor občini novembra 2019 z odločbo odredila odstranitev odpadkov in objekta s parcel odlagališča. Občina se zoper odločbo ni pritožila. »Odločba

je pravomočna in izvršljiva. Ker občina tega ni izvršila, je bil uveden izvršilni postopek. Rok za odstranitev odpadkov je bil v izvršilnem postopku podaljšan do konca leta 2020. Inšpektorat je ugotovil, da odločba tudi po podaljšanju roka ni realizirana, zato je začel postopek izvršbe po drugi osebi,« so zapisali v odgovoru.

Kot še pojasnjujejo na ministrstvu, je občina upravljavec odlagališča inertnih odpadkov od leta 2013 dalje. Inšpektorat je zoper občino v tem času uvedel dva pravna postopka. V enem je bil opravljen nadzor nad odlagališčem v zapiranju, izdani pa sta bili dve odločbi. Predmet drugega postopka pa je bilo obratovanje brez okoljevarstvenega dovoljenja, za izdajo katerega je občina kasneje sicer vložila vlogo, a ga do danes še ni pridobila.

Slovenija bi sicer morala skupno 21 odlagališč zapreti že do leta 2009, zaradi neizpolnitve obveznosti pa ji je nato Sodišče EU izdalo ugotovitveno sodbo in podaljšalo roke. Do konca lanskega leta je nato še zadnjih sedem upravljavcev izpolnilo zahteve, nerešena tako ostaja le še situacija v Suhadolah.

Obnoviti nameravajo spomenik v Dolenji vasi

Železniki – Občina Železniki se namerava lotiti obnove Plečnikovega spomenika žrtvam v Dolenji vasi. Občinski svetniki so na zadnji seji investicijo vključili v načrt razvojnih programov občine za prihodnje leto, saj se je v tem mesecu prijavila na razpis Ministrstva za kulturo za izbor kulturnih projektov na področju nepremične kulturne dediščine, ki jih bo v letošnjem in prihodnjem letu sofinancirala država. Predračunska vrednost obnove spomenika, ki ga je vlada leta 2016 razglasila za kulturni spomenik državnega pomena, znaša 62 tisoč, na občini pa upajo na blizu 30 tisoč evrov sofinanciranja. V okviru investicije, ki jo načrtujejo prihodnje leto, nameravajo očistiti in zaščititi lesene dele ostrešja ter vgraditi novo kritino, kar bo preprečilo zamakanje spomenika, poleg tega pa bodo sanirali dostopno pot ter uredili odvodnjavanje in okolico spomenika.

Zbirajo predloge za občinske nagrajence

Komenda – V Občini Komenda sta do 31. marca odprta razpisa za podelitev občinskih in športnih priznanj. Podelili bodo največ eno zlato, dve srebrni in tri bronasta priznanja, ki jih lahko za svoje delo na območju občine prejmejo posamezniki, skupine, društva, podjetja ali druge organizacije. Športna priznanja pa bodo v različnih kategorijah podelili domačim športnikom, ki so nase opozorili s svojimi uspehi. Občinska priznanja in priznanja športnikom v Komendi podeljujejo na slovesnosti, ki poteka ob občinskem prazniku 15. maja.

Bodo Jezerski vrh le oživali

Opuščena poslopja nekdanje carinarnice na Jezerskem vrhu želijo dati v najem, da bi se tam razvijala turistična in morda muzejska dejavnost. Za najem se zdaj zanima domača podjetnica.

DANICA ZAVRL ŽLEBIR

Jezersko – Predsednik odbora za gospodarske dejavnosti, finance in proračun Dejan Kavaš je na zadnji seji občinskega sveta na Jezerskem povedal, da se za najem opuščene carinarnice

zdaj zanima domača podjetnica. Že lani marca je namreč odbor z javnim pozivom vabil k oddaji vsebin za oživitev nekdanje carinarnice, vendar se vse do zdaj še ni nič zgodilo. Zdaj pa vendarle upajo, da so z aktivnostjo gospodarskega

odbora korak bliže načrtovanemu.

Že v prejšnjem mandatu so si na Jezerskem prizadevali, da bi država brezplačno prenesla opuščene objekte na Občino Jezersko, njen pogoj pa je bil program, kakšne vsebine bi si na Jezerskem vrhu želeli. »Idej je več, od informacijske točke geoparka, vstopnega mesta v dolino, muzeja naravne in kulturne dediščine, možnosti prenočevanja ...« je leta 2017 za občinski časopis Pr' Jezer povedal takratni župan Jurij Rebolj. Takrat je tudi razmišljal, da če bi lahko zemljišča v soseščini po prostorskem načrtu namenili smučišču in privabili investitorje, bi tudi objekti na Jezerskem vrhu dobili dodano vrednost. Zdaj je v to zagrizla nova ekipa, ki napoveduje, da bo do jeseni naredila konkretne korake.

Odločbe za naložbe

Kranj – Agencija za kmetijske trge in razvoj podeželja je na razpis za naložbe na kmetijah prejela 23 vlog za sofinanciranje naložb v znesku 8,8 milijona evrov. Agencija je pred dnevi izdala 15 odločb, s katerimi je odobrila 3,4 milijona evrov finančne pomoči.

Poslopja opuščene carinarnice na Jezerskem vrhu imajo velik potencial. / Foto: Tina Dokl

Družba BOVIS, d. o. o., ima dolgoletno tradicijo na področju tiskarstva. Zaradi povečanega obsega dela iščemo pomočnika tiskarja, ki ima željo po dodatnem znanju in se je pripravljen naučiti novih metod dela. Zaželeno so delovne izkušnje na tiskarskem stroju, možna pa je tudi priučitev za delo z namenom dolgoročnega sodelovanja

TISKARSKI POMOČNIK m/ž

Opis nalog:

- priprava tiskarskega stroja in pomoč pri tiskanju (flekso tisk)
- priprava barv, klišejev in materiala
- pomoč pri tiskanju izdelkov
- druga pomožna dela v tiskarni
- delo poteka 5 dni na teden v dveh izmenah

Kaj pričakujemo:

- II., III. ali IV. stopnjo tiskarske ali druge tehnične smeri
- veliko natančnost, samoiniciativnost, smisel za tehniko
- dobre ročne spretnosti
- osnovno poznavanje dela z računalnikom (zaželeno)
- izpit B-kategorije

Ponujamo:

- zaposlitev za določen čas z možnostjo podaljšanja za nedoločen čas
- urejeno delovno okolje in delo v izkušenem kolektivu
- možnost napredovanja na DM tiskarja
- stimulativno nagrajevanje

Drugo:

Kraj dela: Repnje pri Vodichah
ZAPOSLOITEV OZIROMA ZAČETEK DELA JE MOŽEN TAKOJ!

Svoj življenjepis pošljite na naslov
BOVIS, d. o. o.
Repnje 34, 1217 Vodice
ali na elektronski naslov:
anton@bovis.si

z uomi že 120 let

KZC

vaš zanesljiv in odgovoren partner že od leta 1900

KMETIJSKA ZADRUGA CERKLJE z.o.o.

Trgovina Cerklje: (04) 252 90 17
Trgovina Voklo: (04) 04/251 91 41
Trgovina Moravče: (01) 834 56 84

Trgovina Komenda: (01) 834 56 80
Trgovina Šenčur: (04) 251 91 40
Trgovina Blagovica: 041/370-437

SPECIALIZIRANA PRODAJA SEMENSKEGA KROMPIRJA
v skladišču krompirja v Šenčurju, Mlakarjeva ulica 70, 4208 Šenčur
T: (08) 205 19 26, (08) 205 19 25, M: (051) 366 411

SEMENSKI KROMPIR **Meijer** **NORIKA** **HZPC**
Growing with our potatoes

ZELO ZGODEN SEMENSKI KROMPIR – Jazzy in Lady Christl

Jazzy – zgodnja, zelo rodna sorta za pridelavo zgodnjega krompirja, tipa kifeljčar, svetlo rumeno meso. Posebnost sorte je kratek čas kuhanja gomoljev – srednje veliki gomolji so kuhani v cca 15 minutah.

Lady Christl – zelo zgodnja odporna sorta, z lepimi gladkimi gomolji. Plodovi so podolgovato ovalni, rumena kožica, svetlo rumeno meso.

Park Univerzale bodo prenovili

JASNA PALADIN

Domžale – Občina Domžale se v prihodnje namerava lotiti prenove parka Univerzale v samem središču mesta ob nekdanji istoimenski tovarni, pri tem pa jim bodo v pomoč študenti Fakultete za dizajn, ki so zasnovali konceptualne študije prenove tega parka. Predstavitve njihovih projektov bodo v kratkem na ogled na posebni razstavi. »Cilj je, da park

v samo središče mesta prinese mir, sožitje, varnost, lepoto in sproščenost. Poudarek bo na zelenih površinah, kjer bo dovolj prostora, da v mirnem okolju in arhitekturno dovršenih objektih uživamo ob kavi, beremo, meditiramo ali pa opazujemo najmlajše, ki bodo lahko uživali na otroškem igrišču. Moderno opremljen park s kavarno bo torej prostor za odmik, različne dogodke in športne aktivnosti,« pravijo na občini.

ZAPOSILIMO sodelavca (m/ž) za delo v proizvodnji oken in vrat. Zaželeno so ročne spretnosti in ljubezen do lesa. Ponujamo zaposlitev za polovični delovni čas, študentsko delo ali delo upokojenca.

Za več informacij pokličite **031 311 902** ali pišite na **info@int-vrata.si**.

INT vrata, d. o. o., Todraž 11, 4224 Gorenja vas

O gospodarjenju z nepremičninami

Naklo – Občinski svet se je na nedavni seji seznanil tudi s poročilom o delu nadzornega odbora občine v letu 2020, ki ga je predstavil predsednik Vinko Orehar. Obravnava investicijo v večnamenski objekt Naklo, gospodarjenje z nepremičninami v obdobju 2010–2018, transferje v kulturna in športna društva in delo medobčinskega inšpektorata med letoma 2017 in 2019. Nadzorni odbor je poročilo o gospodarjenju z nepremičninami posredoval svetniku SDS in bivšemu županu Marku Mravljici, ki je napisal odzivno poročilo, svoje pripombe na ugotovitve odbora pa je razložil tudi na seji sveta.

Grad in muzej pred preno

Tržič – Ministrstvo za infrastrukturo je ugodilo vlogi Občine Tržič za operacijo Celovita energetska prenova stavb v lasti občin Tržič, Kamnik in Preddvor. Stroški celotne operacije znašajo dobrih 1,6 milijona evrov, sofinanciranih bo 49 odstotkov. V Tržiču bodo energetska sanirali grad Neuhaus in Tržiški muzej. Z deli na gradu bodo začeli spomladi.

Revizija za vlakec

Arboretum Volčji Potok namerava za obiskovalce parka kupiti vlakec na električni pogon, a se bo postopek nakupa zavlekel. Na prvem razpisu niso izbrali nobenega ponudnika, a je Državna revizijska komisija ugodila pritožbi enega od ponudnikov za revizijo.

JASNA PALADIN

Volčji Potok – Arboretum Volčji Potok je septembra lani na portalu javnih naročil objavil javno naročilo za nakup električnega vlakec, konec decembra pa nato objavil odločitev o zavrnitvi vseh ponudb. Kot so takrat navedli v obrazložitvi, »je strokovna komisija naročnika po opravljenem pregledu vseh sedmih pravočasno prejetih ponudb ugotovila, da ni bilo možno opraviti zakonite in gospodarne izbire najugodnejše ponudbe. Pri pregledu je bilo ugotovljeno, da naročnik pri pripravi zahtev, ki se vežejo na tehnične pogoje, ni dovolj natančno opredelil vseh parametrov, vezanih na predmet naročila, zato ponudb ni bilo mogoče v dovoljni meri med seboj primerjati in ocenjevati.«

»Nobenega ponudnika nismo izbrali zato, ker so naknadno opravljeni izračuni pokazali, da nam nobeden od ponudnikov ni mogel zagotoviti, da bo njihov električni vlak dejansko vozil po terenu, kakršnega

imamo v parku – torej po makadamu in po klancih. Gre za specifično vozilo, narejeno po meri, in moramo biti zelo previdni, saj si ne želimo kupiti vozila, ki nato ne bi mogel opravljati svoje

Javni razpis bodo ponovili v kratkem, električni vlakec bo tako po Arboretumu predvidoma zapeljal še letos.

funkcije. Razpis bomo zato ponovili, v razpisnih pogojih pa še bolj natančno opredelili vse parametre in pogoje,« nam je po telefonu povedal direktor javnega zavoda Arboretum Volčji Potok Aleš Oček.

A ta odločitev bo Arboretum stala slabe tri tisočake. Na odločitev, da ne izberejo nobenega ponudnika, je podjetje eVersum technologies, ki je oddalo najcenejšo ponudbo, namreč podalo zahtevek za revizijo, temu pa je Državna revizijska komisija ugodila. Kot so med drugim pojasnili,

iz obrazložitve izpodbija ne naročnikove odločitve ni mogoče razbrati dejstev, zaradi katerih ni izbral nobene ponudbe, in da je naročnik s tem kršil peti odstavek 90. člena ZJN-3 in načelo transparentnosti javnega naročanja kot eno izmed temeljnih načel javnega naročanja, s katerim se zagotavlja preglednost odaje javnih naročil. Arboretum Volčji Potok je moral tako podjetju eVersum technologies povrniti stroške pravnega varstva v višini 2.707,76 evra.

Kot nam je še pojasnil Aleš Oček, bodo razpis v kratkem ponovili, električni vlakec pa bo po parku zapeljal še letos. »Rad bi poudaril, da ne prejudiciramo nobenega ponudnika, želimo si le kupiti vozilo, ki bo služilo svojemu namenu. Da se bo nakup vozila nekoliko zamaknil, pa niti ni slabo, saj smo imeli lansko leto zaradi epidemije velik izpad dohodkov. Upam, da bomo nakup letos lažje izpeljali,« še pravi direktor, ki pri nakupu računa tudi na izdatno podporo Eko sklada.

Brezplačno parkiranje za gorske reševalce

Na Prtovču, kjer je izhodiščna točka za Ratitovec, bo brezplačno parkiranje dovoljeno za tri vozila Gorske reševalne službe Škofja Loka in njenim članom iz občine Železniki, njihovim kolegom iz drugih občin pa ne.

ANA ŠUBIC

Železniki – Občina Železniki je lanskega oktobra na Prtovču, kjer je priljubljena izhodiščna točka za Ratitovec, začela zaračunavati parkirnin, da bi uredili problematiko neurejenega parkiranja na tem območju. Gorska reševalna služba (GRS) Škofja Loka je na občino naslovila prošnjo, da bi reševalcem omogočili brezplačno parkiranje, pri čemer so navedli vseh 29 aktivnih članov, a jim občinski svet ni ugodil v celoti. Svetniki so na zadnji seji sklenili, da bo brezplačno parkiranje dovoljeno za tri društvena vozila GRS Škofja Loka in gorske reševalce iz občine Železniki, teh naj bi bilo šest.

Prošnjo gorskih reševalcev je že pred tem obravnaval občinski odbor za komunalno dejavnost in varstvo okolja, kjer je načelnik GRS Škofja Loka Pavle Podobnik razložil, da se na Ratitovcu zgodi veliko nesreč. Po njegovih besedah je pomembno tudi preventivno delo reševalcev na območju Ratitovca – več kot jih je tam, boljše so možnosti za hitrejše ukrepanje v primeru nesreče, zato ne želijo, da bi njihovi reševalci zaradi plačljive parkirnine raje šli kam drugam.

Po razpravi je odbor oblikoval predlog sklepa za občinski svet, in sicer da brezplačno parkiranje na Prtovču omogočijo za tri vozila GRS Škofja Loka, občinski svetniki pa

so kasneje odločili, da brezplačno parkiranje razširijo še na gorske reševalce iz občine Železniki. S tem so ubrali srednjo pot, saj so imeli precej različna stališča: od tega, da dva evra parkirnine ne bi smeli biti vzrok, da reševalci ne bi hodili na Ratitovec na rekreacijo, do tega, da bi morali oprostiti plačila vse reševalce, saj da v gorah opravijo ogromno prostovoljnih ur in da v prostem času na Ratitovcu nabirajo kondicijo, ki jo potrebujejo za intervencije.

Svetniki so na predlog odbora sklenili še, da lastnici ene od hiš na Prtovču, ki v zimskih mesecih zaradi vremenskih razmer ne more parkirati pred hišo, omogočijo brezplačno parkiranje na parkiriščih ob cerkvi.

SVEŽE MESO IN MESNI IZDELKI

Markovci pri PTUJU

svinjsko, goveje, telečje in piščančje meso

ZIMSKA PONUDBA

SVINJSKE POLOVICE

CELE ALI RAZKOSANE

Lastna vzreja, klavnica in predelava :: dostava po celi Sloveniji

KONTAKT

031 608 109
041 876 564

info@kmetija-cimerman.si
www.kmetija-cimerman.si

3,50 €
na kg

Župan bolan, seja prihodnji četrtek

Pričakovane izredne seje komendskega občinskega sveta včeraj ni bilo, saj je župan na bolniškem dopustu. Svetniki se bodo tako z odstopom Stanislava Poglajna predvidoma seznanili prihodnji četrtek.

ALEŠ SENOŽETNIK

Komenda – Komendski župan Stanislav Poglajen je zaradi izgubljene tožbe v zadevi Palmarium po pritisku svetnikov prejšnji teden napovedal svoj odstop, nato pa je v torek v izjavi za javnost nekaj prahu dvignil z zapisom, da bo svojo namero ponovno proučil in se nato dokončno odločil.

Sklic izredne seje je župan sicer napovedoval že za ta četrtek, a kot nam je pojasnila direktorica občinske uprave Majda Ravnikar, je župan zaradi bolezni ta teden na bolniškem dopustu, zato je sejo sklical za prihodnji četrtek, 4. marca, na dnevni red pa je umeščena tudi točka o odstopu župana.

Na seji bodo svetniki razpravljali tudi o predvideni spremembi statuta, s katero bodo omogočili imenovanje dveh podžupanov, s čimer naj bi zagotovili večjo

transparentnost pri vodenju občine do nadomestnih županskih volitev, ki bodo predvidoma potekale spomladi. Kdo naj bi bila nova podžupana, sicer še vedno ni znano. Kandidaturo za župana pa je že najavil samostojni svetnik Roman Dobnikar, ki poziva k transparentnosti in poštenemu delu ter komunikaciji tako z občani in mediji kot tudi z vsemi ostalimi deležniki.

Na torkovi seji statutarne komisije so člani razpravljali tudi o spremembi 26. člena poslovnika, ki se nanaša na izključitev javnosti iz sej občinskega sveta. Po zdaj veljavnem poslovniku je namreč zagotovljena možnost zaprtja seje le, »če to terjajo zagotovitev varstva podatkov, ki v skladu z zakonom niso informacije javnega značaja«. Predlagana sprememba pa predvideva črtanje tega dela, s čimer bi omogočili bistveno lažjo

izključitev javnosti, kot je to veljalo doslej. Kot nam je v sredo pojasnila predsednica statutarno pravne komisije Martina Prezelj, pa so se po opravljeni razpravi odločili, da obravnave sprememb poslovnika ne bo na dnevnem redu četrtkove seje.

Poglajen podal svoj pogled na dogodke

Stanislav Poglajen, ki sicer v zadnjih dneh za pojasnila ni bil dostopen, pa je v že omenjeni pisni izjavi za javnost pojasnil svoje videne dogodkov v zvezi z zadnjo sodbo zaradi nezakonite razlastitve zemljišča družbe Palmarium na območju Sončne aleje na Gmajnici. Zadeva izvira iz leta 2006, ko je bil takratni investitor izgradnje stanovanj na Sončni aleji podjetje GPC Gradis, po njegovem propadu, pa je delno zgrajeno naselje iz stečajne mase kupila družba Palmarium.

Kot je med drugim pojasnil Poglajen, je do razlastitve prišlo v delu, po katerem potekajo ceste in pločniki z vgrajeno komunalno infrastrukturo ter zemljišče vodotoka Govinek. Kot je zapisal, so se za postopek razlastitve odločili po posvetu z odvetniško pisarno in po tem, ko prejšnji pogovori niso bili uspešni. Glavni razlog za odločitev je bilo dejstvo, da so leta 2015 pričeli z gradnjo kanalizacijskega omrežja, ki so ga sofinancirali tudi z nepovratnimi kohezijskimi sredstvi. V delu Sončne aleje namreč niso imeli v lasti komunalne infrastrukture, zato je obstajala velika bojazen, da bi bil kohezijski projekt, ki je vključeval tudi sosednje občine, neizvedljiv.

Upravna enota Kamnik je marca 2016 izdala odločbo o razlastitvi, ki je postala pravomočna 6. aprila, ter nato obe strani pozvala k sklenitvi sporazuma o odškodnini, v

nasprotnem primeru pa lahko razlaščenka vloži predlog za odmero odškodnine oziroma določitev nadomestila v nepravdnem postopku na sodišču. Vsa ta zemljišča so po pravomočnosti odločbe tudi prešla v last občine, ki je družbi Palmarium posredovala ponudbo za odkup zemljišč po katerih poteka cesta z infrastrukturo po ceni 25 evrov na kvadratni meter, za ostala zemljišča pa za ceno en evro na kvadratni meter. Ker nasprotna stran tega ni sprejela, do sporazuma ni prišlo, navaja Poglajen. Sledilo je pravedno, ki je pripeljalo do že znane odškodninske sodbe.

Ravnal je odgovorno

Občina je nato z družbo Palmarium še pred sklepom sodišča, ki je bil izvršljiv v začetku leta, sklenila dogovor o ureditvi vseh medsebojnih razmerij. Odškodnina za razlaščenca zemljišča je tako znašala dobrih 762 tisoč evrov

skupaj z vsemi obrestmi, dogovorili pa so se tudi za Palmarium zaradi celovite ureditve občine za slabih 23 tisoč evrov proda zemljišča v skupni velikosti 646 kvadratnih metrov. Gre za zemljišča, kjer je po lokacijskem načrtu pred-

Župan Stanislav Poglajen bo o svojem odstopu ponovno razmislil. Točka o odstopu je sicer na dnevnem redu četrtkove seje.

videna gradnja dostopne ceste s celotno komunalno infrastrukturo za gradbeno zemljišča izven območja, ki so bila pred gradnjo v lasti Gradisa in nato Palmariuma.

Kot je še zapisal Poglajen, meni, da je ravnal odgovorno, v smeri, da bi zagotovil čimprejšnjo varno oskrbo občanov v tem naselju in nemoteno nadaljevanje izvajanja kohezijskega projekta.

db DUTB | NEPREMIČNINE

ŠKRJANČEVO

ZAŽIVITE MED NARAVO IN MESTOM

Stanovanja v neposredni bližini središča Domžal v idilični soseski Škrjančevo.

Bližina narave,
mirno in urejeno okolje,
zasebno otroško igrišče znotraj soseske.

www.skrjancevo.eu | 041 498 708

Leto izgradnje 2009 | Leto prenove 2019 | Neto tlorisne površine stanovanj od 102,08 m² do 142,37 m² | Škrjančevo 51 in 55, Radomlje pri Domžalah | način prodaje, t.j. po sistemu kdor prvi ponudi, prvi kupi.

DUTB, Davčna ulica 1,
1000 Ljubljana, Slovenija

nepremicnine.dutb.eu
nepremicnine@dutb.eu

Za DUTB prodaja

Zbiranje
zavezujočih
ponudb
od 24. 2. 2021
NAPREJ

Z odlično zadnjo tretjino do nove zmage

Jeseniški hokejisti so s torkovo visoko zmago proti ekipi Red Bull Hockey Juniors začeli trojček domačih tekem v tem tednu. Odločila je zadnja tretjina, ki so jo železarji dobili kar s 4 : 1.

ALEŠ SENOŽETNIK

Jesenice – Jeseničani nadaljujejo odlične predstave. V torek so proti 'rdečim bikom' iz Salzburga dosegli še trinajsto zmago na zadnjih štirinajstih tekmah v Alpski hokejski ligi.

Prvi dve tretjini na Jesenicah sta postregli z napetim dvobojem. Le 18 sekund po prvem vodstvo jeseniških hokejistov so 'biki' izenačili in tako postavili tudi končni rezultat prve tretjine. Živahen dvoboj se je nato nadaljeval tudi v drugi tretjini,

je izkazalo tudi v prvih dveh tretjinah, ko so bili tekmeči enakovredni. »Na koncu smo pokazali več zbranosti in tekmo pripeljali do zmage,« je dejal Glavič, ki je bil vesel, da so se po enem porazu znova razveselili zmage.

S prikazanim je bil zadovoljen tudi mladi napadalec Jesenic Francesco Pinelli, ki je proti Salzburžanom dosegel svoj prvi zadetek v Alp-skih hokejski ligi. »Mislim, da smo odigrali odlično tekmo. Vsak od soigralcev se je boril in prispeval h končnemu rezultatu. Odigrali smo

Foto: Domen Jančič

Jeseničani so se veselili nove zmage v Alpski hokejski ligi.

ob koncu katere so Jeseničani na zadnji odmor odšli z minimalno prednostjo 3 : 2.

Zadnjih dvajset minut srečanja je bilo v znamenju Jeseničanov, ki so po uvodnih golih na obeh straneh povsem prevzeli pobudo in do konca tekme zadeli še trikrat ter postavili končni izid na visokih 7 : 3.

Kot je ob koncu srečanja povedal Gašper Glavič, z dvema zadetkoma eden od ključnih mož pri Jeseničanih, so že pred tekmo vedeli, da jih čaka težko delo, kar se

tako, kot se je z naše strani pričakovalo, in v celoti gledano sem zelo zadovoljen s prikazanim in končno zmago,« je dejal po srečanju.

Po torkovem obračunu so Jeseničani z 59 točkami zasedali drugo mesto v ligi in za vodilno Olimpijo, ob dveh odigranih tekmah manj, zaostajali za pet točk. Že včeraj so odigrali še domače srečanje proti Rittner Baumu, ki se je končalo že po zaključku naše redakcije, v soboto pa jih v dvorani Podmežakla čaka še obračun z Asiagom.

Svetovno prvenstvo deskarjev na Rogli

Rogla – V ponedeljek in torek bo na Rogli potekalo svetovno prvenstvo alpskih deskarjev na snegu. Prvi marčevski dan se bodo deskarji in deskarke pomerili v paralelnem veleslalomu, dan kasneje pa še v paralelnem slalomu. Slovenske barve bodo zastopali Tržičan Žan Košir ter Rok Marguč in Tim Mastnak. Na Rogli pa bo tekmovala tudi aktualna olimpijska deskarska in smučarska prvakinja, Čehinja Ester Ledecka. Ogled tekem v živo ne bo možen, so pa organizatorji skupaj z Zavarovalnico Triglav poskrbeli za virtualno tribuno, s katero bodo poskrbeli za navijaško vzdušje med tekmovanjem.

Domžalčani remizirali z Olimpijo

Domžale – Nogometaši Domžal so se v 23. krogu Prve lige Telekom Slovenije v sredo gostili Olimpijo in se po devetdesetih minutah igre razšli brez zadetkov. V nedeljo se bodo prav tako doma pomerili z Gorico. V nedeljo se začneja spomladanski del tekmovanj tudi v drugi slovenski nogometni ligi. Nogometaši kranjskega Triglava se bodo pomerili s Fužinarjem, Roltek Dob z ekipo Šmartno 1928, Kalcer Radomlje pa s Krko.

Na vsaki tekmi cilj medalja

Visoka pričakovanja imajo na svetovnem prvenstvu tudi smučarski skakalci. Prva tekma bo jutri.

MAJA BERTONCELJ

Kranj – Jutri prva tekma na svetovnem prvenstvu v nordijskem smučanju čaka smučarske skakalce. Pomerili se bodo na srednji skakalnici, na kateri bodo v nedeljo z dekleti eni izmed favoritov tudi za medaljo v konkurenci mešanih ekip.

»Sezona je bila drugačna, veliko balončkov, potovanj, odsotnosti od doma, tako da smo se odločili, da večina izpusti zadnje prizorišče tekem svetovnega pokala v Romuniji in se doma v miru pripravljamo na prvenstvo. Menim, da je bila odločitev prava. Imeli smo dobre razmere za trening. Testirali smo še zadnje stvari in napolnili baterije za svetovno prvenstvo. Naredili smo vse, kar se je dalo. Lahko smo mirni. Fantje so dobro pripravljeni. Veselim se že prvenstva. Prvi cilj je, da pokažejo, kar znajo, vemo pa, kam sodijo njihovi skoki. Seveda na vsaki tekmi ciljamo na medaljo. Skrivnosti ni. Tisti, ki na takšno tekmovaljevanje ne gre z željo biti v vrhu, tam nima kaj početi. Vse pa se začne z izvedbo,« je pred torkovim odhodom v Oberstdorf razmišljal glavni trener Robert Hrgota.

Glede na rezultate v letošnji zimi in tudi na prve treninge na srednji skakalnici v Oberstdorfu gre največ

Foto: Gorazd Kavčič

Anže Lanišek je v skupnem seštevku svetovnega pokala na šestem mestu in s tem naš najvišje uvrščeni skakalec. V krogu favoritov za medaljo je tudi na svetovnem prvenstvu.

pričakovati od Anžeta Laniške in Bora Pavlovčiča. Oba sta bila v sezoni že na stopničkih. »Lepo je bilo, da sem bil malo doma, preživel čas z družino, s sinom, kar

čim bolje prenesti in se osredotočiti na svoje skoke,« pravi Anže Lanišek, član SSK Mengeš, ki je že dal svetovnega prvaka. Na srednji skakalnici je to leta 2005 uspe-

Včeraj so na svetovnem prvenstvu prvo posamično tekmo imele smučarske skakalke. Pomerile so se na srednji skakalnici, rezultati pa do zaključka naše redakcije še niso bili znani. Slovenke so v ožjem krogu favoritinj. Danes jih čaka ekipna tekma.

mi je dalo dodatnega zagona. Vemo, kaj šteje na svetovnih prvenstvih. Cilj je medalja. Pomembno mi je, da je zgodba celostna, da se najprej zberem na svoj skok, potem pa bomo videli, kam bo to pripeljalo. Kar se tiče dodatnega pritiska, si ga vedno ustvariš sam. Želim ga

lo Roku Benkoviču – prav v Oberstdorfu. »Zaradi njegovega uspeha sem začel skakati,« se Lanišek še dobro spominja Benkovičeve zmage.

Z zelo dobrimi občutki je na prvenstvo odpotoval tudi Bor Pavlovčič. »Cilj je popraviti napake, ki sem jih

Po malem globusu še medalja

◀ 1. stran

Anamarija Lampič je stopnjevala svoje nastope. V kvalifikacijah je bila štirinajsta, v četrtfinalu je zmagala v svoji skupini, v polfinalu je v cilj pritekla na četrtem mestu, skupina pa je bila dovolj hitra, da se je 25-letna tekačica TSK Triglav Kranj uvrstila v finale, v katerem je tekla z dvema Švedinjama in tremi Norvežankami, medaljo pa si je zagotovila v zaključku. Eva Urevc je izpadla v četrtfinalu. »Tihi cilj ni izpolnjen. Nisem zadovoljna. Tek je bil slab. Že na ogrevanju se nisem počutila najbolje. Ni bilo prave energije. Mislim, da je bilo krivo vreme,« je dejala Gorjanka. V kvalifikacijah sta tekmovanje zaključila Vili Črv in Janez Lampič.

Anamarija Lampič je bila v krogu favoritinj za odličja, ne nazadnje je najboljša sprinterka sezone. V tem tednu je namreč postalo

dokončno, da je predčasno osvojila mali kristalni globus v seštevku sprintov. Mednarodna smučarska zveza je potrdila, da po sedmih tekmah v tej disciplini v sezoni ne bo več tekmovanj. Tekočica iz Valburge je lansnemu tretjemu mestu tako letos dodala skupno zmago in s tem po Petri Majdič postala druga Slovenka s to lovoriko. »Mali kristalni globus mi več pomeni kot medalja s svetovnega prvenstva. Zanj se moraš boriti celo sezono in imeti dobre rezultate. Na svetovnem prvenstvu pa je vse odvisno od enega dne, od nekaj startov. Seveda je cilj medalja. To je edino, kar šteje z največjih tekmovanj. A tudi če je ne osvojim, se ne bom obremenjevala. V sezoni sem dosegla že veliko. Naredila bom vse, da pridem vsaj v finale, če ne na stopničke,« je pred prvenstvom razmišljala Anamarija Lampič. Naredila je

Foto: Gorazd Kavčič

Eva Urevc je izpadla v četrtfinalu in ni skrivala razočaranja.

vse, da bi osvojila medaljo. V Oberstdorfu je odšla že nekaj dni prej kot drugi in se privajala na visoke temperature in mehkejši sneg. »Takšnih razmer res nismo vajeni. Za vse je to velik šok. Celo sezono smo tekmovali na stopinjah pod lediščem, na tridih progah. Za vse je isto, je pa na takšnem snegu treba biti nežen, ne na silo divjati po progi. Tudi zrak je zelo

naredil na svetovnem prvenstvu v poletih v Planici. Mislim, da bom iz Oberstdorfa odšel bolj zadovoljen. Dobro sem se spočil, naredil nekaj umirjenih treningov,« je povedal Mojstrančan, ki je nase opozoril že v prvem delu sezone. S Planico ni bil zadovoljen, prav tako tudi ne z novoletno turnejo, ki jo je predčasno zaključil in odšel domov na trening. Na tekme se je znova vrnil v Zakopanah, stopnjeval formo in v Klingenthalu prvič v karieri skočil na stopničke. Na prvi tekmi v Nemčiji je bil tretji, na drugi pa drugi. »Po novoletni turneji sem vedel, da potrebujem dovolj časa, da na silo ne bomo nič dosegli. V Zakopanah se še nisem počutil, kot bi se moral, a se s tem nisem kaj dosti obremenjeval. Vedel sem, da še pride moj čas. Zelo uživam v skokih,« je samozavesten. »Mislim, da je treba biti samozavesten, odločen ... Ne sme pa to zrasti do višav, boriti se je treba vsak trening, vsako tekmo posebej. Zaupam vase, v svoje skoke, daljave so potrditev tega,« je nekaj besed skakalec ND Rateče - Planica dodal na to temo.

Poleg Laniške in Pavlovčiča so na prvenstvu še štirje triglavani, in sicer vsi trije bratje Prevc (Peter, ki se vrača po prebolelem covidu-19, Cene in Domen) ter Žiga Jelar.

suh. V soboto sem se udeležila treninga tekme. Celo sezono me ni tako peklo v pljučih,« je pojasnjevala. Za tekmovanje so sicer organizatorji progo utrdili s soljo, a se je že v polfinalih predrla.

Nova priložnost za medaljo za Lampičevo in Urevčevu bo v nedeljo ekipni sprint v prosti tehniki. Na zadnjem pred prvenstvom sta stopili na najvišjo stopničko.

Zgodba navdiha iz Selc

V Lotrič Meroslovju so se skupaj s partnerji ob prvem valu koronavirusa lotili razvoja medicinskega respiratorja, kar je podjetju iz Selc prineslo tudi zmago na natečaju Zgodbe navdiha.

ANA ŠUBIC

Selca – V natečaju Kluba slovenskih podjetnikov za najbolj navdihujoče poslovne zgodbe, s katerimi so podjetja pomagala reševati družbene probleme, ki jih je povzročila pandemija, je glasovalce najbolj prepričala zgodba Lotrič Meroslovja. V podjetju iz Selc so skupaj s partnerji razvili medicinski ventilator Diham. »Naziv najbolj navdihujoče poslovne zgodbe predstavlja potrditev našega dela in skupnih prizadevanj, da Sloveniji v času prvega vala, ko so bile razmere še posebej negotove, zagotovimo zadostno število respiratorjev,« je pojasnil generalni direktor Lotrič Meroslovja Marko Lotrič.

Do respiratorja s povezovanjem

V projektu razvoja respiratorja Diham je sodelovalo še pet partnerjev: Domel, podjetji EKWB in BPMC, Tehnološki park Ljubljana in Zavod 404. »Kot posamezniki lahko dosežemo manjše spremembe, res velike stvari pa so rezervirane za tiste, ki so se sposobni povezovati,« je poudaril Lotrič.

Skupaj so razvili prototip za turbinski tlačni respirator z lastnim motorjem in puhalom. Za delovanje potrebuje zgolj električno napajanje in vir kisika. Možni so trije različni načini delovanja; v najbolj zmogljivem diha namesto pacienta. Več kot polovico razvojnih ur so opravili v Lotrič Meroslovju, a direktor poudarja, da brez sodelovanja s partnerji projekta ne bi bilo možno izpeljati tako hitro. »V Lotrič Meroslovju smo h konzorciju pristopili 17. marca, dober mesec kasneje, 25. aprila, pa je bila že predstavitev respiratorja Diham na UKC Ljubljana, kjer je prototip presegel vsa pričakovanja razvojniki in partnerjev projekta.« Lotrič je tudi pojasnil, da je bilo podano strokovno mnenje, da bi respirator v pandemskih razmerah lahko uporabili za predihavanje bolnikov, kot ključna prednost pa je bilo prepoznano dejstvo, da ventilator lahko deluje brez dodatnih napeljav, torej samo na električni pogon.

Ta čas v okviru Lotrič Meroslovja poteka druga faza razvoja, s katero jim je na podlagi predlogov za izboljšanje

delovanja že uspelo zmanjšati hrup turbine in vgraditi baterijo za avtonomnost delovanja, posvečajo se tudi povišanju odzivnosti vdihavanja. »Tretjo fazo razvoja, ki je finančno precej zahtevna in kot taka odvisna tudi od rezultatov razpisa, bomo začeli predvidoma v začetku letošnjega poletja. Ob uspešni realizaciji tretje faze bo izpopolnjena različica respiratorja na trgu v dveh letih,« je napovedal.

Vzpostavili laboratorij za testiranje zaščitnih mask

Epidemija je Lotrič Meroslovju prinesla še druge izzive. »V Sloveniji do lani ni bilo laboratorija, ki bi preiskoval ustreznost obraznih mask, zaradi česar smo ob prvem valu prejeli poziv, da priskočimo na pomoč tudi na tem področju,« je razložil Lotrič. Vzpostavili so preiskusni laboratorij, s čimer so olajšali zagon slovenske proizvodnje in s tem samooskrbe Slovenije z obraznimi maskami. Domačim proizvajalcem so omogočili hitro in učinkovito ugotavljanje skladnosti proizvedenih mask, hkrati pa laboratorij preverja kakovost in

ustreznost uvoženih mask. Po podatkih Lotriča izvajajo vse zahtevane preskuse medicinskih in zaščitnih mask, skladno z ustreznim harmoniziranim standardom. »Smo v zaključni fazi vpisa v Nando bazo pri Evropski komisiji, s čimer bomo postali priglašen certifikacijski organ za zaščitne maske.« Laboratorij deluje v konzorciju z Nacionalnim inštitutom za biologijo, ki pokriva mikrobiološke dele preskušanja.

Lotrič je omenil tudi rešitve za dekontaminacijo prostorov, ki jih nudijo v sodelovanju z avstrijskim proizvajalcem Ortner, in nadzorni sistem Exactum, ki med drugim omogoča spremljanje kakovosti zraka v zaprtih prostorih in posredno pripomore tudi k manjši možnosti prenosa virusov z aerosoli v zraku.

Ocena tveganj je nujna

»Trenutne razmere se bodo slej ko prej končale, spremembe, ki so jih prinesle s seboj, pa bodo ostale del nas. Suverenejši bomo pri rabi modernih tehnologij, kar bo pospešilo proces digitalizacije in

Foto: arhiv Lotrič Meroslovja

Predstavitve respiratorja Diham na UKC Ljubljana

tako preoblikovalo naše poslovne procese. Še bolj se bomo zavedeli pomena partnerstev oz. medsebojnega povezovanja, predvsem pa naše ranljivosti in neprecenljivosti sodelavcev,« je prepričan Lotrič. Po njegovem je nujno, da imajo podjetja izdelano oceno tveganj, tako s tehnološkega, sociološkega in družbenega vidika, ter tako poskušajo zajeti nepredvidljive situacije.

Kljub negotovim časom so v Lotrič Meroslovju lani zabeležili 13-odstotno rast. Podjetju se je pridružilo osem novih sodelavcev, skupaj jih je že devetdeset. Kmalu jih bo še več; trenutno iščejo sodelavca za področje digitalnega marketinga ter delphi programerja. Celotna skupina Lotrič Metrology z desetimi podjetji v sedmih državah sicer združuje že 174 strokovnjakov s področja meroslovja.

Načrtujejo velika vlaganja v razvoj

V podjetju Knauf Insulation v Škofji Loki so sprejeli načrt strateškega razvoja za naslednja desetletja, ki predvideva za okoli sto milijonov evrov vlaganj. O načrtih, ki sledijo trajnostnim načelom, je spregovoril direktor podjetja Danilo Kolenc.

DANICA ZAVRL ŽLEBIR

V Knauf Insulation v prihodnje načrtujete več naložb: kaj bo novega?

V podjetju smo pripravili dolgoročni načrt razvoja lokacije, ki zajema prostorsko preureditev same lokacije, številne posodobitve naših proizvodnih in logističnih kapacitet, posebno pozornost pa smo namenili ozeleznitvi oz. zazelenitvi območja tovarne, s poudarkom na robovih naše lokacije in v smislu zelenih prehodov med tovarno in vasjo. Gre za dolgoročni načrt razvoja lokacije, ki bo potekal po korakih. Nekatere ukrepe že izvajamo oz. jih bomo začeli izvajati v kratkem. Večina večjih posegov znotraj obstoječe lokacije pa bo izvedljiva takoj za tem, ko bo zagotovljen in realiziran obljubljeni severni tovarni dostop do naše lokacije. V praksi bo to pomenilo,

da s tem v celoti umikamo sedanjo traso tovarnega prometa skozi vas. V tem delu nismo odvisni od sebe, imamo pa trdna zagotovila odločilnih deležnikov, da se bo to zgodilo pa najhitrejši možni poti, pač glede na zahtevane postopke.

Kaj načrtujete na področju proizvodnje?

Predvideni so številni ukrepi v zvezi z razvojem v smislu avtomatizacije in robotizacije – tukaj naj omenim linije za avtomatsko pakiranje. To bo delavce razbremenilo težjih in monotoni del ter dvignilo produktivnost. Predvidena je tudi celovita posodobitev linije 1, pri čemer se tudi na tej liniji dosedanja energent koks menja z mnogo čistejšim plinom, podobno kot je bilo to izvedeno pred leti že na liniji 2. Poleg zmanjšanja obremenjevanja okolja bo ta

Danilo Kolenc

modernizacija prinesla tudi boljše izrabo surovin, višjo produktivnost in večjo varnost delovnega okolja za zaposlene. Pomemben poseg v proizvodnji je tudi ureditev deponije surovin, s čimer bodo odpravljeni občasni negativni vplivi prašenja in

ropota, v tehnološkem pogledu pa zagotovljena avtomatizacija transportiranja in doziranja surovin. Na področju interne logistike predvidevamo gradnjo pokritega visokoregalnega skladišča, ki bo omogočil skrajšanje internih procesov, zmanjšal interni

transport in tudi bistveno manj vplival na okolico.

Proizvodnjo ste prilagodili tudi novim razmeram koronavirusa, izdelavi izolacijskih materialov za transport cepiva. Kako ste se lahko tako hitro prilagodili okoliščinam?

Dejansko smo znotraj enega od svojih segmentov industrijskih izolacij (vakuumski izolacijski paneli – VIP), ki jih tudi sicer izdelujemo za hladilno tehniko, skupaj z našim partnerjem razvili visokoizolacijsko sredico z izboljšano toplotno izolativnostjo. Take panele naš partner ponudi v obliki medicinskih izolacijskih zabojnikov proizvajalcem cepiv oz. njihovim izvajalcem logističnih storitev, ki dostavljajo cepivo za COVID-19 naročnikom po vsem svetu. Znano namreč je, da mora biti transport tega cepiva v kontroliranem okolju izjemno nizkih temperatur. Poleg tega so zaradi povišane izolativnosti stene teh zabojnikov zdaj lahko tanjše, s tem pa se lahko vanj naloži večja količina odmerkov. Produkt je rezultat skupnega razvoja, opravljenega v zelo kratkem času, kar nam je omogočila naša hitra

odzivnost, prilagodljivost in strokovnost.

Kako so vaša vlaganja povezana z energetske in okoljskimi cilji? Ali načrtujete tudi novosti, ki bodo zmanjšale izpuste, saj vas okolica še vedno dojema kot velikega onesnaževalca?

Strategija našega podjetja, ki jo sicer sestavljajo štirje stebri, med katerimi je najpomembnejše prav končno brezoglično poslovanje, gre točno v smeri strategije našega dolgoročnega načrta. In kot je bilo že navedeno, je zmanjšanje obremenjevanja okolja eden glavnih ciljev tega načrta. Pri tem imamo v mislih tako izpuste kot tudi hrup. Zmanjšanje vpliv kot hrupa iz proizvodnje kot tudi vpliv transportnega hrupa. Ko omenjam strategijo, lahko navedem še preostale tri stebre trajnostne strategije podjetja: skrb za ljudi – tako za zaposlene kot tudi lokalno skupnost – in krožno gospodarstvo, četrty cilj pa gre v smeri izboljševanja naših produktov na način, da bomo s pomočjo svojih izolacijskih rešitev zagotavljali boljše, bolj trajnostne in človeku prijazne stavbe.

Inšpektorji in policisti bodo nadzirali smučišča

SIMON ŠUBIC

Kranj – Zdravstveni inšpektorat za ta konec tedna napoveduje poostren nadzor na smučiščih nad spoštovanjem zaščitnih ukrepov, ki ga bodo izvedli z inšpektoratom za infrastrukturo in policijo. »Glede na to, da se je v zadnjem času nekoliko povečalo število izdanih opozoril v zvezi z neuporabo ali nepravilnim nošenjem zaščitnih mask, tudi danes apeliramo na državljane: delno sproščanje ukrepov naj ne bo razlog za to, da pozabimo na najosnovnejšo zaščito,« je včeraj še opozorila Deana Potza z zdravstvenega inšpektorata.

Policisti pozivajo k previdnosti pri vseh dejavnostih,

še posebej pa pri smučanju, da zaradi malomarnosti ali pretirane drznosti ne pride do poškodb, ki dodatno obremenjujejo bolnišnice in zdravstveno osebje. Policisti so namreč samo med 18. in 24. februarjem obravnavali 27 nesreč na smučiščih, od tega več kot polovico s hudi mi telesnimi poškodbami, v večini je šlo za mladolletne osebe, je povedal Tomaž Pečjak s policije.

Gorenjski policisti so v istem obdobju obravnavali sedem nesreč na smučiščih. Nazadnje v sredo, ko sta se na smučiščih Krvavec in Vogel pri padcih hudo poškodovali smučarki. Obe je dežurna ekipa na Brniku s helikopterjem prepeljala v lju bljanski klinični center.

Kamničanu zasegli drogo

SIMON ŠUBIC

Kamnik – Kamniški policisti so pred dnevi opravili hišno preiskavo pri 31-letniku z območja Kamnika in pri tem zasegli nekaj deset gramov kokaina, heroina in kopolje. Prav tako so na njegovem domu našli in zasegli deset različnih nabojev,

pripomočke za prodajo prepovedanih drog in gotovino. Osumljenega so po končani hišni preiskavi privedli k preiskovalnemu sodniku zaradi suma storitve kaznivega dejanja neupravičene proizvodnje in prometa s prepovedanimi drogami. Preiskovalni sodnik je Kamničanu odredil pripor.

Nevarna vožnja na Jeprci

Kranj – Prometni policisti obravnavajo sum kaznivega dejanja nevarne vožnje, ki se je zgodil v sredo ob 8.05 na relaciji Kranj-Jeprca. Vse priče pozivajo, da pokličejo na številko policije 113

Telefoniranje med vožnjo: v Kranju med najbolj vzornimi

V le štirih urah je v enajstih mestnih občinah skoraj tisoč petsto voznikov uporabljalo mobilne telefone med vožnjo, razkrivajo podatki terenske raziskave Agencije za varnost prometa.

SIMON ŠUBIC

Kranj – Po izteku 14-dnevne nacionalne preventivne akcije za ozaveščanje o tveganjih uporabe mobilnega telefona v prometu Varno brez telefona (potekala je od 25. januarja do 7. februarja) je Agencija za varnost prometa (AVP) predstavila izsledke terenske raziskave, s katero so preverjali, kakšno je stanje uporabe mobilnih telefonov pri voznikih motornih vozil na vpadnicah v enajstih mestnih občinah, tudi v Kranju. V dveh intervalih, jutranjem in popoldanskem, so v času zgolj štirih ur zabeležili kar 1482 voznikov, ki so med vožnjo uporabljali mobilni telefon. Vozniki v Kranju so bili med najbolj vzornimi.

Več kršiteljev, skupaj 841, je bilo v popoldanski konici (med 15. in 17. uro), pri čemer izstopajo občine Celje (183), Novo mesto (131) in Ljubljana (127). V Kranju so zaznali 22 kršitev, manj so jih le še v Slovenj Gradcu (13). V jutranji konici (med 7. in 9. uro) je bilo skupaj 641 kršitev, največ na območju Maribora (129), Celja (112), Ljubljane (107) in Novoga mesta (103). V Kranju so odkrili najmanj kršitev – le štiri. Največje število kršitev v absolutnih številkah zjutraj in popoldan skupaj

Foto: Gorazd Kavčič

V letošnji dvotedenski akciji Varno brez telefona je policija ustavila 3590 voznikov, ki so med vožnjo uporabljali telefon.

je bilo v Celju (295), sledita Ljubljana in Novo mesto (obe po 234). Najmanj skupno ugotovljenih kršitev je bilo v Slovenj Gradcu – 25, le eno več pa so ugotovili v Kranju.

Štetje uporabe mobilnih telefonov pri voznikih so opravili 27. januarja, ko je po celotni Sloveniji potekal tudi poostren nadzor policije glede uporabe naprav in opreme, ki ovirajo voznike med vožnjo, sočasno pa je potekala tudi vrsta medijskih aktivnosti za ozaveščanje o tveganjih uporabe. Poleg tega je bila gostota prometa na mestnih vpadnicah zaradi ukrepov za zajezitev epidemije manjša kot običajno, zato je skoraj 1500 ugotovljenih kršitev zelo visoka številka.

Tuje raziskave kažejo, da je med pisanjem SMS-sporočila ali pregledovanjem družbenih omrežij voznik povprečno pet sekund osredotočen na telefon, in ne na vožnjo, pri hitrosti 60 km/h pa v tem času prevozi razdaljo več kot 83 metrov, v naselju pri vožnji s 50 km/h pa skoraj 70 metrov, opozarja AVP. Še več je tveganje je na avtocestah, kjer pri hitrosti 130 km/h v petih sekundah prevozimo več kot 180 metrov, na hitri cesti pri vožnji 100 km/h pa 139 metrov. »Gre za podobno tveganje, kot da bi takšno razdaljo prevozil z zaprtimi očmi. Voznik vozi z bistveno zmanjšano pozornostjo in s tem ogroža sebe in vse druge udeležence

prometa,« poudarjajo v AVP-u. Voznik namreč lahko spregleda ključne informacije iz okolja, spregleda lahko pešce, kolesarje, drugo vozilo ali pomembno prometno signalizacijo, zato se ni sposoben pravočasno in pravilno odzvati na nastalo situacijo, kar lahko privede do nastanka prometne nesreče. Reakcijski čas se v takih situacijah poslabša za polovico.

Zadnja leta se uporaba mobilnih telefonov, tablic in drugih naprav med vožnjo povečuje. Policija je tako lani ugotovila 36.771 kršitev glede uporabe mobilnega telefona med vožnjo, kar je dvakrat toliko kot leta 2012 (18.189). Največ kršiteljev je bilo v starosti od 35 do 44 let (28,5 odstotka), sledijo tisti od 45 do 54 let (21,1 odstotka) in stari od 25 do 34 let (20,2 odstotka). V letošnji dvotedenski akciji Varno brez telefona je sicer policija ustavila 3590 voznikov, ki so med vožnjo uporabljali telefon.

V AVP-u napovedujejo, da bodo podobno terensko raziskavo letos še ponovili, v času, ko ne bo potekala akcija za ozaveščanje o tveganjih uporabe mobilnega telefona v prometu in ko se bo obseg prometa po pričakovanjih povečal.

Požar uničil večji rastlinjak

Rastlinjak v Bohinjski Bistrici je zagorel v sredo dopoldne. Nastala je gmotna škoda.

SIMON ŠUBIC

Bohinjska Bistrica – V sredo dopoldan je v Bohinjski Bistrici zagorel večji rastlinjak vrtnarije in cvetličarne v bližini plinske postaje. V intervenciji so sodelovali prostovoljni gasilci iz društev Bohinjska Bistrica, Gradišče, Savica - Polje in Stara Fužina. V požaru je nastala gmotna škoda, saj je rastlinjak popolnoma uničen. Poškodovanih ni bilo.

Gasilec so poleg policistov pomagali tudi dežurni delavec Elektra Gorenjska zaradi odklopa elektrike in medobčinski redarji, ki so zavarovali kraj intervencije, so pojasnili v PGD Bohinjska Bistrica.

V požaru je bil rastlinjak popolnoma uničen. / Foto: PGD Bohinjska Bistrica

www.brezalkohola.si

od 17. 2. do 3. 4. 2021

40 dni brez alkohola

MOJA POTEZA

V znamenje solidarnosti z vsemi, ki trpijo zaradi alkohola.

BREZPLAČNA OBJAVA

Kako je s kulturo v tem koronskem času? Hudo. Vendar mediji, tiskani in elektronski, k sreči niso v karanteni. In sporočajo, da so umetniki in kulturniki tudi v karantenskih razmerah dejavni. Ustvarjajo, včasih protestirajo, povsem zapreti jih ne morejo ...

Bo kultura preživela karanteno

MIHA NAGLIČ

Besedi v naslovu sta kultura in karantena. Kultura je del našega bivanja, brez nje bi bilo tudi naše vsakdanje življenje nekulturno. Karantena pa je bila izbrana za besedo leta 2020. V Sloveniji izbor takšne besede poteka na pobudo Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU. Ta ob koncu leta pozove državljane, da pošljejo predloge za besedo ali besedno zvezo, ki je najbolj zaznamovala leto; v pozitivnem ali negativnem smislu. Med prejetimi predlogi žirija ZRC SAZU izbere deset finalistk, o zmagovalki pa odloča glas ljudstva. Finalistke za besedo leta 2020 so bile (navedene po abecedi): cepivo, karantena, kolesarjenje, neleto, mehurček, pozitiven, predihovalnik, rahljanje, šolotožje, zoom, 14 dni. Že na prvi pogled je očitno, kaj jim je skupno. Prav vse so tako ali drugače povezane s pandemijo. Nekatere od njih uporabljamo že dolgo, a so v kontekstu pandemije dobile nov pomen. Od cepiva proti covidu-19, ki se že uporablja, se pričakuje odrešitev. V karanteno moramo, če se okužimo, najprej je bilo določeno, da za 14 dni. Kolesarjenje, ki postaja ob hoji in teku glavni način poletne rekreacije Slovencev, je postalo tudi izvirni in miroljubni način protesta proti vladnim ukrepom. Neleto je bilo leto 2020 zato, ker je bilo hudo drugačno od prejšnjih let, zato ni pravo leto, je neleto. Mehurček ni od milnice; je tista najozgja družbena celica, v katero se zaprejo posamezniki, družine, ožje delovne skupine, da bi se tako izolirale od drugih in na ta način preprečile širjenje okužb.

Pozitiven si, če si okužen, negativen pa, če nisi; negativno je torej v neletu pozitivnejše od pozitivnega. Predihovalnik je tista strašna naprava, na katero priključijo najhuje obolele, da lahko sploh dihamo in morda tudi preživijo. Rahljanje je milostni ukrep vlade, kadar rahlja svoje ukrepe, s katerimi nas sicer omejuje in zateguje. Šolotožje je nova oblika hrepenenja; po šoli se toži najprej staršem, nato učiteljem in nazadnje celo učenecem. Zoom je računalniška aplikacija, s pomočjo katere se povežemo na daljavo, sestankujemo in poučujemo; je ena tistih, ki omogočajo delo od doma in šolanje na daljavo ... Ljudski glas je odločil, da je od naštetih in

razloženih besed zmagovalka karantena, drugo je kolesarjenje, tretja 14 dni. Prva označuje zapiranje (družbenega življenja), druga protestiranje proti prvemu, tretja rok zapiranja. In zdaj vprašanje, kako se v tem zaprtem in zadušljivem ozračju znajde kultura?

Tisti, ki smo živeli še v samoupravnih časih, se spominjamo samoupravnih interesnih skupnosti (»sisov«), v katerih smo uporabniki in izvajalci neke dejavnosti (kulture, znanosti, izobraževanja ...) usklajevali svoje interese. Zdaj, ko smo že trideset let ponovno v kapitalizmu, je bolj smiselno, če se delimo na proizvajalce in potrošnike kulturnih dobrin. Kaj lahko eni in

drugi počnemo kljub karanteni? Potrošniki lahko beremo, gledamo televizijo, poslušamo radio, potujemo in raziskujemo po širjavah svetovnega spleta, ne moremo hoditi v gledališča in na koncerte, v muzeje in galerije pa le v omejenem obsegu. Proizvajalci in ponudniki kulturnih dobrin so še na slabšem. Producirajo sicer lahko, nimajo pa odjemalcev in zato tudi ne – denarja. Gledališko predstavo ekipa lahko naštudira, a kakšen smisel bi imelo odigrati jo pred prazno dvorano?! Muzeji lahko pripravljajo prihodnje razstave in opravljajo svojo osnovno dejavnost: zbirajo predmete premične kulturne dediščine, jih dokumentirajo in restavrirajo.

Založbe so manj udarjene: izdajajo knjige in jih prodajajo po spletu. V trenutku, ko to pišem – okrog 20. februarja 2021 –, so knjigarne, muzeji in galeriji spet odprti, gledališke in koncertne dvorane in kinematografi pa še ne. Filmska dejavnost je sploh najbolj udarjena. Film sicer lahko gledamo po televiziji in na spletu, kinodvorane so zaprte, najbolj ogrožena pa je že tako skromna produkcija novih slovenskih filmov, za katero je na voljo vse manj sredstev ... Skratka: kultura v karanteni preživlja hude čase, a bojazni, da bi umrla, gotovo ni. Zna pa se izumrtje zgoditi mnogim »svobodnim« umetnikom in manjšim skupinam. Izumrejo lahko podobno kot v okolijskih in podnebnih spremembah, ki jih povzroča človek, izumirajo ogrožene živalske in rastlinske vrste.

Mračne karantenske razmere na trenutek presvetlijo svetli utrinki. Opišem jih nekaj, ki sem jih sam doživel. Lanski jubilejni zvezek ob 40-letnici Žirovskega občasnika smo predstavili na Zoomu, bilo nas je več kot štirideset in več kot jih po navadi pride na predstavitve. Prisostvovali so tudi avtorji in bralci iz Amsterdam, Stockholma, Anglije ... Osnovna šola Žiri in Muzejsko društvo Žiri pa sta pripravila spletni proslavi slovenskega kulturnega praznika 2021. V obeh so nastopili nekdanji učenci žirovske šole, ki zdaj delujejo na različnih področjih umetnosti in drugih ustvarjalnosti, v domačem kraju in širom po svetu. Neverjetno živa in pestra scena! Bil sem prijetno presenečen in čestitam vsem ustvarjalcem. So trenutki, ko z veseljem spoznaš, da bo kultura karanteno zagotovo preživela.

V letih 2020 in 2021 mask ne nosimo le za pusta, ampak skozi celo leto, zaščitne maske postajajo tudi kulturni fenomen. / Foto: Gorazd Kavčič

Kultura v karanteni preživlja hude čase, a bojazni, da bi umrla, gotovo ni. Zna pa se izumrtje zgoditi mnogim »svobodnim« umetnikom in manjšim skupinam. Izumrejo lahko podobno kot v okolijskih in podnebnih spremembah, ki jih povzroča človek, izumirajo ogrožene živalske in rastlinske vrste.

POGOVOR

Snovanja

Marko Hribernik ima glasbo v krvi. V znani kranjski družini Hribernik je bila glasba od nekdaj doma, glasbena šola in igranje instrumenta pa za otroke dodaten šolski predmet. Marku eden najljubših. Pianist in dirigent z diplomom Univerze za glasbo na Dunaju je dirigiral mnogim orkestrom. Je profesor partiturne igre na Akademiji za glasbo v Ljubljani in novi umetniški vodja SNG Opera in balet Ljubljana.

Dirigiranje je užitek

MARKO HRIBERNIK

IGOR KAVČIČ

Pogled v program operne hiše za mesec februar je – zapisano z eno besedo – čudovit: 11. februarja premiera opere Tosca Giacoma Puccinija in nato nekaj ponovitev, v nadaljevanju meseca sledijo ponovitve zimzele ne Mozartove opere Čarobna piščal izpred dobrih dveh let, v kateri orkestru dirigirate prav vi, do konca meseca je tu še balet Gusar Adolpha Adama, ki ga je po premieri in nekaj ponovitvah septembra 'odneslo' zaprtje dvoran zaradi epidemije. Ob vseh omenjenih predstavah pa je poleg zapisano – preloženo na kasnejši datum. Kako spletno stran s programom operne hiše bere novi umetniški vodja?

Če bi mi ta trenutek nekdo rekel, da stoodstotno še eno leto ne bo nič z odprtjem dvoran, da po tem pa lahko začnem načrtovati program, ki bi ga seveda tudi imeli možnost izvesti, bi bila to zame ena velika odrešitev. Dejstvo pa je, da ni tako. Najhujši občutek je neskončno čakanje – čakaš in načrtuješ načrt a, b, c, celo d, in potem, ko se ti najprej podre a, aktiviraš načrt b in tudi ta ne zdrži, prav tako naslednja dva ... Trenutno smo v fazi, ko načrtujemo iz dneva v dan.

Za februar smo imeli res pripravljen lep program, a premiera Tosce je predstavljena na junij, Čarobne piščali pa za zdaj ne bomo izvajali, saj bodo takoj, ko bomo odprli opero in v dvorane dobili publiko, na sporedu vse doslej planirane premiere. Če bo šlo tako naprej, bodo prihodnjo sezono na programu predvsem premiere, brez repertoarnih predstav iz preteklih let.

Nasprotno pa se zdi, da v svoji glasbeni karieri niste ničesar prelagali na kasnejši datum. Naj začnem kar v vaši glasbeni družini, ko sta vas otroke starša spodbujala k igranju instrumentov in obiskovanju glasbene šole ...

V naši družini je bila glasba res od nekdaj doma. Praded je bil organist v

Marko Hribernik / Foto: Darja Štravs Tisu

Šmartinski cerkvi v Stražišču, oče je pel v APZ Franca Prešeren, mama je igrala klavir ... Otroci smo tako res imeli dobro osnovo za igranje različnih instrumentov. Izmed osmih otrok samo najmlajši Jan ni nikoli hodil v glasbeno šolo in Miha je dokaj hitro spoznal, da to ni zanj, ostali pa vsi igramo kakšen instrument.

Kako ste otroci izbirali, kateri instrument boste igrali? Najprej najstarejša Maja violino, potem vi klavir, sledila je Elena s flavto, Marjetka z violončelom ...

V bistvu sem se v glasbo najprej usmeril jaz. Ko je teta kupila in v hišo pripeljala klavir, se nisem in nisem ločil od njega. Zvok klavirja me je neizmerno privlačil, zato sem, kadar sem le imel priložnost, igral nanj. Potem se je oče odločil, najbrž mu je bilo moje zanimanje za klavir všeč, da me vpiše v glasbeno šolo k uram klavirja. Mislim, da sva šla z Majo istočasno v glasbeno šolo, in da ne bi tudi ona igrala klavirja, je šla na violino. Za njo je Elena začela s kljunasto flavto in se kasneje odločila za prečno flavto, Marjetka se je pri Zdenki Kristl učila violončelo, Anamarija potem violino ... Nekako samoumevno je bilo, da smo hodili v glasbeno šolo.

Klavirju ste sledili tudi na Akademijo za glasbo v Ljubljani in bili kot študent pri prof. Aciju Bertonciju zelo uspešni, prejeli ste tudi študentsko Prešernovo nagrado. A vendarle ste v zadnjem letniku vzporedno študirali še dirigiranje pri maestru Antonu Nanutu. Kaj je bilo tisto, kar vas je prevzelo in od črno-belih tipk popeljalo k dirigentski taktirki? Mogoče to, da imate pred seboj zbor, orkester, da nekoga vodite?

Dirigentski impulz v človeku je zelo kompleksna zadeva. Mogoče tudi v resnici izhaja iz vzorca, da hočeš biti glavni. Lahko da je bilo nekaj tega tudi v meni. Spomnim se, ko smo bili še otroci in smo doma skupaj z vrstniki iz sosesčine muzicirali, štiriročno igrali klavir, sestavljali skupine in sem si nekoč okrog vratu dal filc, s katerim so običajno pokrite tipke klavirja – sicer sem bil videti bolj župnik kot dirigent – in sem rekel: »Jaz bom zdaj dirigiral, vi boste pa igrali.« (smeh)

Videti je bilo najbrž 'nobel'?

Prav zares. Očitno sem imel nekaj te žilice v sebi. Ampak, ko sem kasneje premišljeval o tem, sem bil vedno bolj prepričan, da moja želja po dirigiranju izhaja iz neke ljubezni do glasbe in predstave o njej.

Predstavljaš si, kako naj bi določena glasba zvenela, in to svojo predstavo potem skušaš drugim ljudem predati oziroma pokazati z gibi, da potem res zveni, kot jo sam slišiš. Mislim, da je to tisto, kar v človeku potrdi, ali si za ta poklic ali nisi. Profesor Anton Nanut mi je rekel, da tisti človek, ki nima žilice za vodenje, ne more biti dirigent. Pri dirigiranju gre najprej za analizo, da lahko skladbo potem predstaviš orkestru ali zboru, in potem še za manipulacijo. S svojo osebnostjo, znanjem in karizmo na neki način manipuliraš s korpusi, ki so pred tabo in so lahko ogromni. Vedno znova sem fasciniran nad zvokom, ki ga proizvede stočlanski zbor ali stočlanski orkester. Stojiš pred njim in kreiraš, manipuliraš ... to je prav poseben užitek v življenju glasbenika.

O tem ste začeli razmišljati na akademiji?

Že mnogo prej. Vendarle sem najprej poskušal s klavirjem, a sem v sebi čutil drugače – vedno me je zanimalo dirigiranje, gledal sem posnetke znamenitih dirigentov, ki so me fascinirali. V zadnjem letniku sem se odločil vzporedno vpisati tudi študij dirigiranja. Ni bilo lahko, ker gre za dva zelo kompleksna študija, hkrati

pa sem vedel, da moram najprej zaključiti klavir. Nakar se je odprla možnost za študij na Dunaju.

Kjer ste študirali v razredu še enega odličnega slovenskega glasbenika, dirigenta Uroša Lajovica, in z odlično diplomirali z Orkestrom avstrijskega radia v zlati dvorani Musikvereina. Ste človek, ki se za nekaj odloči in s svojo vztrajnostjo in trudom to tudi izpolni?

Ko sem bil mlajši, so vse moje odločitve prihajale spontano. Nisem preveč razmišljal in se je zgodilo, kot se je. Sicer pa neke za prihodnost načrtane stvari obstajajo že v samem okolju, v katerem se rodiš, v družini, v kateri živiš, kar te nekako usmerja na tvoji poti. Spontanost je mogoče izginila, ko sem se po študiju poročil, dobil prvega in drugega otroka in sem se začel spraševati, kaj mora človek narediti, da sploh preživi v današnjem kapitalističnem svetu. Prišel je čas, ko mi tudi ni bilo več z vsem postlano, kot takrat, ko sem živel doma, ko so me preživljali starši in sem imel štipendijo.

Pravijo, da mladi glasbeniki, ki na Dunaj pridejo na študij, običajno kupijo enosmerno vozovnico. Vi v eni svetovnih prestolnic klasične glasbe niste ostali.

Mnogi imajo že v startu zelo jasno vizijo, kaj bodo počeli. Jaz nisem tak. Dolgo sem živel v nekakšni otroški naivnosti, po občutkih in manj preračunljivo. Prijatelji so me seveda spraševali, ko sem šel na Dunaj študirat, če bom tam tudi ostal. Ampak nikoli nisem imel velike želje, da bi ostal in tam poglaval korenine. Študij sem si vzel kot zanimivo obdobje v svojem življenju, ko se bom ogromno naučil, in oboje se je tudi zgodilo. Vsakodnevno smo hodili v Musikverein in v Dunajsko državno opero na koncerte ter uživali bogato kulturno življenje in tudi mesto, polno umetnosti in zgodovine. Sem se pa kasneje, ko sem Dunaj obiskoval z družino in sem v Sloveniji iskal različne načine, kako

»Ko sem lani jeseni nastopil mesto umetniškega vodje, naša institucija res ni bila v rožnati situaciji. Za svoj notranji apostolat sem si izbral, da če bom kaj, bom zagotovo poskušal veliko delati na dobrih medčloveških odnosih. Če so odnosi v redu, potem se vse stvari postavijo na svoje mesto.«

POGOVOR

Snovanja

začeti dirigentsko pot in se uveljaviti, tudi vprašal, zakaj nisem bil bolj pragmatičen, kar se tiče dela na Dunaju. Ampak kot sem dejal, nisem tak človek in rad živim v Sloveniji.

Kot ste omenili, se je tudi za vas kot mladega dirigenta doma začelo iskanje angažmajev. Dirigirali ste različnim orkestrom od Filharmonije do simfoničnih orkestrov RTV pa mariborske, ljubljanske opere in drugih ... Kako se spominjate obdobja vašega uveljavljanja?

Ko zaključiš študij, se začne kruta realnost. O tem govorim tudi svojim študentom na Akademiji za glasbo. Povem jim, naj si že predhodno vsaj približno zamislijo neko vizijo, kaj bodo počeli. Današnji čas je precej drugačen, manj naklonjen umetnosti in umetnikom. Za uspeh naj bi vsak imel še kakšne druge talente. Sam sem uspeh vedno gradil na tem, kako pri delu sam rastem in kako samega sebe izpolnjujem z glasbo, ki jo ustvarjam.

Ko mlad dirigent želi delati in išče angažmaje v orkestrih, zborih, pa ne pride vedno na vrsto, preprosto ustanovi svoj orkester Academia Sancti Petri?

Bilo je natanko tako. Kot sem rekel, sem vedno imel veliko željo stati pred orkestrom. A še posebej dirigentu na začetku njegove poti to ni vedno dano. Pa mi je moja mama rekla: »Marko ti si tako želiš dirigirati, ustanovi svoj orkester.« Odvrnil sem ji, da prijatelje lahko nabereš za en ali dva koncerta, ampak tudi oni potrebujejo redne službe. Potem pa je rekel oče: »Nič, bom pa jaz sponzoriral orkester.« Tako je prve projekte in dokler je še živel, sponzoriral oče. Imeli smo ogromno nastopov tako doma kot v tujini in tudi po očetovi smrti mi je uspelo dobiti nekaj dobrih sponzorjev. Lahko rečem, da je bilo z orkestrom Academia Sancti Petri zelo lepo obdobje v mojem življenju.

Zdaj je orkester preteklost?
Tako je. Če imaš svoj orkester, to za seboj potegne precejšnjo organizacijo in se je ob tem težko ukvarjati še s čim drugim.

Iz tega obdobja je tudi pevski sestav Pro Anima Singers, ki je bil tako rekoč družinski sestav. Pred leti ste kar uspešno nastopali in izvajali tudi popularno glasbo. Najbrž nikoli prej in kasneje v življenju niste toliko prepevali?
Jaz osebno res ne. (smeh) Sicer sem na Dunaju v

okviru zborovskega dirigranja študiral tudi solo petje, a nisem nikoli solistično pel, razen seveda v pevskih zborih. Šlo je za splet okoliščin. Sestra Maja je spoznala Ota Pestnerja in se z njim poročila. Kadar smo se skupaj dobili doma, na kakšnem praznovanju in podobno, smo vedno prepevali. In smo si rekli, zakaj ne bi skupaj peli tudi za ljudi. Kar nekaj let smo nastopali, bili kar precej ambiciozni, a smo na koncu ugotovili, da če se hočemo povsem posvetiti projektu, bi potrebovali veliko več časa za to, česar pa nam službe in družine takrat niso dopuščale.

No, posneli ste celo videospot na Triglavu ...
Nas je kar helikopter pripeljal do Kredarice. (smeh) Tako da smo šli peš le od tam do vrha.

To bova zamolčala. (smeh)
Sicer sem bil sedemkrat na Triglavu. Peš seveda. Bila je lepa izkušnja. Posneli smo videospot za pesem Mati domovina, ki jo je takrat posnelo več ansamblov in skupin v Sloveniji. Pro Anima Singers pa smo se odločili to narediti na Triglavu.

V dvajsetih letih kariere ste si nabirali izkušnje v različnih glasbenih žanrih. Sklepam, da imate tudi sicer na glasbeno umetnost zelo širok pogled ...

Obstajata dve vrsti glasbe – dobra in slaba. Pri tem ni pomembno, za kakšen žanr gre. Pred dnevi sem si ogledal videospot Michaela Jacksona in brez težav lahko potrdim, da je imel izjemen talent. Bil bi snobovski, če bi dejal, da ni primerjave recimo s klasično glasbo. Nasprotno, skozenj se celo na posnetku izraža neka energija, ki sem jo na primer doživel tudi pri izjemno dobri izvedbi kakšnega klasičnega dela.

Ljudje se vedno bolj zavedajo tega, da v glasbi ni meja. Tudi v svoji glasbeni karieri nisem nikoli postavljaval tovrstnih meja. Zato smo se tudi ukvarjali s petjem, džezom, zabavno glasbo ... Nimam kompleksa študirane glasbenika z magistriranjem na Dunaju, ki bi prisegal le na klasično glasbo. Z Otom sem spoznal tudi slovensko zabavno glasbo, dirigiral sem na veliko njegovih koncertih, prav tako sodeloval z revijskim orkestrom, dirigiral sem na Slovenski popevki in podobno. Kvalitetna glasba je v resnici prava glasba. Mladi publiki lahko ponudiš v glasbenem smislu zelo abstraktno predstavo in jo bo z zanimanjem poslušala, ker jih že

Dirigent v ustvarjalnem zanosu / Foto: Darja Štravs Tisu

sam fenomen zvoka prepriča o tem.

Vrniva se k operi. Vaša prva dirigentska izkušnja z opero je bila opera Brata Alojza Ajdiča, ki je v Ljubljanski operi krstno izvedbo doživela leta 2005. Se spominjate prve izkušnje v operi?

Ko sem dokončal študij na Dunaju, sem dobil priložnost, da v Ljubljanski operi sodelujem kot asistent dirigenta pri Ajdičevi operi Brata. Veliko sem delal s pevci, pripravljaval tudi orkester, tuji dirigent je prišel tako rekoč le na premiero, v ostalih predstavah pa sem dirigiral jaz. Takrat sem prvič doživel opero z dirigentskega podija, kar je bilo zame nekaj povsem drugega, kot le diriganje orkestru. V operi me vedno oplaja tudi energija pevcev, še posebej če so ti dobri – in v naši hiši jih imamo kar veliko. Dirigent je komunikacija med odrom, orkestrom in publiko v dvorani. V Nemčiji pravijo, lahko si dirigent, ampak pravi 'kapelmaister' je tisti, ki zna dirigirati v operi.

Vas torej prav opera kot dirigenta najbolj privlači?

Na vsak način. Vedno bolj opažam, da v življenju ni naključij. Zdaj sem umetniški vodja v osrednji slovenski operni hiši, me je pa opera zaznamovala že v otroštvu. Starša sta mene in sestro v opero peljala za peti ali šesti rojstni dan. Sicer se ne spomnim več, za katero predstavo je šlo, ampak zame je bil obisk opere izjemno doživetje; dvorana, vse te luči, orkester v jami, ki ga nisem videl, ampak samo slišal, kostumi, gledališče, glasba ... Ta fascinacija nad glasbenim gledališčem, in to prav v ljubljanski operi, me še danes drži.

V preteklem letu je bilo v hiši precej nemirno. Ko ste oktobra postali umetniški vodja, ste ugriznili v jabolko, za katero najbrž še ne veste, ali bo kislo ali sladko. Imenovani ste bili prav v dneh, ko so

se zaradi ukrepov ob pandemiji spet zaprle dvorane ...

Kolegi so se šalili, češ fino, Marko, ti ne bo treba nič delati. A v resnici ni tako. Ravno v času, ko ne moremo delati novih predstav, ko ljudem začne padati morala, je pomembno vodstvo. Ko sem lani jeseni nastopil mesto umetniškega vodje, naša institucija res ni bila v rožnati situaciji.

Za svoj notranji apostolat sem si izbral, da če bom kaj, bom zagotovo poskušal veliko delati na dobrih medčloveških odnosih. Če so odnosi v redu, potem se vse stvari postavijo na svoje mesto. Če pride do kratkih stikov, se vedno želim pogovoriti. Tudi ko gre za probleme iz preteklosti.

Če hočem, da se bomo v hiši dobro razumeli, da bomo radi hodili v to lepo službo, pa je pomembna še ena stvar – začel sem delati tudi na sebi. To sem se odločil hkrati, ko sem oddal kandidaturo za to mesto. Tako kot bom deloval jaz, se bo to torej prenašalo tudi naprej na sodelavce v operni hiši. Trudim se biti pozitiven in želim, da so pozitivni v razmišljanju in delovanju tudi sodelavci. Tako bo tudi pristop k delu pozitiven, čeprav smo zdaj v okoliščinah, ko je naše delo okrnjeno.

Opera zaposluje okrog tristo ljudi in med njimi je veliko pevcev, glasbenikov, baletnikov, ki imajo zelo močan ego – mislim upravičeno in v pozitivnem smislu. Pri urejanju odnosov boste najbrž potrebovali tudi določeno mero poguma?

Ni tako grozno, kot se sliši. Če pogledamo samo naše soliste, je vsak izmed njih pomembna osebnost za operno hišo. Vsem pa je bolj ali manj skupno, da si želijo delati in si želijo dobrih predstav – torej tudi dobrih odnosov in ustvarjalne atmosfere. Mislim, da mi pri tem ne bo treba prestavljati ledenih gora. Seveda je tu pomembnem osebnosti pristop, hkrati pa tudi načrt, kakšen program boš zasnoval in koga

boš povabil k sodelovanju od tujih režiserjev, dirigentov, umetniških gostov.

Aktualni program ste pravzaprav podedovali od prejšnjega vodstva ...

Moje mesto je vezano na mandat aktualnega direktorja SNG Opera in balet. Kljub temu pa želim delati na dolgi rok, saj je nemogoče kar koli spremeniti od danes na jutri. Dodano vrednost, čeprav mi ta izraz sploh ni všeč, vidim predvsem v povezovanju. Kot slovensko nacionalno gledališče nismo samozadostni, ampak je prav, da se povezujemo z drugimi, naj bodo to glasbene ustanove, kot so mariborska opera, filharmonija, radijski orkester in tudi akademija za glasbo in balet s študenti, glasbena matica, Festival Ljubljana, RTV Slovenija ...

Vaša želja je tudi uvajanje mladih glasbenikov v program, jim ponuditi pridobivanje izkušenj. Razmišljate tudi o domačih novitetah?

Zelo si želim, da bi vsako sezono predstavili eno slovensko noviteto, bodisi operno delo ali balet, pa tudi kakšno predstavo za mlajšo publiko. Način dela je drugačen, če na oder postavljaš klasično, kot je na primer Tosca, ali pa povsem novo opero. Naša publika, ki je v tem smislu bolj konservativno usmerjena, temu ni preveč naklonjena, ampak gre tudi za vzgojo naših gledalcev.

Kot opažam, vam energije za to ne manjka?

Delo na sebi pomeni tudi, da ko te stvari izčrpajo, moraš vedno najti moč in mir v sebi, se v tem norem svetu znati obrniti vase. Bistvena je seveda tudi skrb za telo. Zadnja leta sem imel težave z ramo in sem včasih, še posebej na triurnih predstavah, kar težko dirigiral. Na pomoč mi je s svojim fizioterapevtskim znanjem priskočil brat Miha. On ima zasluge, da sem spet na zeleni veji. Ne le za duha, tudi za telo je treba skrbeti.

»S svojo osebnostjo, znanjem in karizmo na neki način manipuliraš s korpusi, ki so pred tabo in so lahko ogromni. Vedno znova sem fasciniran nad zvokom, ki ga proizvede stočlanski zbor ali stočlanski orkester. Stojiš pred njim in kreiraš, manipuliraš ... to je prav poseben užitek v življenju glasbenika.«

GALERIJA/FOTOGRAFIJA

Snovanja

V Galeriji Prešernovih nagrajencev v Kranju se izteka fotografska razstava del šestih dosedanjih prejemnikov Prešernovih nagrad in nagrad Prešernovega sklada. Vrhunec razstave so ob slovenskem kulturnem prazniku obeležili s predstavitvijo monografije Prešernovi nagrajenci za fotografijo.

Prešernovi nagrajenci za fotografijo

IGOR KAVČIČ

Prešernove nagrade in nagrade Prešernovega sklada so najvišje priznanje Republike Slovenije za dosežke na področju umetnosti. Prvič so bile podeljene leta 1947.

Poslanstvo Galerije Prešernovih nagrajencev je predstavljanje kulturnih in umetniških dosežkov, nagrajenih z omenjenima nagradama. V več kot dvajsetletnem delovanju galerije je poleg predstavljanja lavreatov nastajala tudi stalna zbirka likovnih del, ki naj bi slovenski in tuji javnosti pokazala, kako odlična je slovenska umetnost od druge polovice 20. stoletja pa vse do danes. Poleg slik, risb, kipov, grafik in videov v stalni zbirki zavzema pomembno mesto tudi fotografija. V galeriji hranijo vse portrete Prešernovih nagrajencev, ki od leta 1996 nastajajo skozi objektiv Toneta Stojka. Z razstavo Prešernovi nagrajenci za fotografijo se

je v stalni zbirki z najnovejšimi podarjenimi deli občutno povečal opus Stojana Kerblerja, Joca Žnidaršiča, Borisa Gaberščika, Milana Pajka in Zmaga Jeraja. »Stojan Kerbler je galeriji podaril kar 177 fotografij, pri čemer velja poudariti, da jih je razvil sam v lastni temnici,« pojasnjuje vodja Galerije Prešernovih nagrajencev Marko Arnež. Lani so sicer v stalno zbirko z donacijami in z nekaj nakupi skupaj pridobili kar 246 umetniških del, od tega 223 fotografij. Razstava in katalog sta poklon šestim nagrajenim fotografom, ki so se tokrat prvič predstavili na taki skupinski razstavi.

Od začetka podeljevanja nagrad do letošnjega leta je bila nagrada Prešernovega sklada za fotografijo podeljena petkrat, Prešernova nagrada za življenjsko delo pa dvakrat. Nagrade Prešernovega sklada, ki so jih prejeli fotografi Joco Žnidaršič (1977), Stojan Kerbler (1979), Milan Pajk (1981) in Tone Stojko (1984), so

Stojan Kerbler: Na zdravje, 1976

Joco Žnidaršič: Maistrovi borci, Ljubljana 1974

Milan Pajk: iz ciklusa Travelog, 1974–1977

Mogoče je bila nagrada fotografom v preteklosti spregledana zato, ker je fotografija spremljala že tako številne nagrajene umetnike Božidarja Jakca, Vena Piona, Gojmirja Antona Kosa, Miho Maleša, Lojzeta Spacala ... in bila pri tem mnogokrat 'priprava' za pomembnejša likovna dela v drugih tehnikah.

bile eden od mejnikov pri prepoznavanju kreativnega potenciala fotografije, ki jo lahko označimo za osrednji vizualni medij moderne kulture oziroma za najbolj množično zvrst moderne likovne umetnosti. Zadnji je tako imenovano malo Prešernovo nagrado prejel Boris Gaberščik (2018), medtem ko je veliko Prešernovo nagrado za življenjsko delo prejel Stojan Kerbler (2020), za življenjsko delo na likovnem področju pa Zmago Jeraj (2009), ki je na tokratni razstavi

predstavljen s fotografijami. Na razstavi, ki jo je Marko Arnež pripravil v sodelovanju s kustosom Gorenjskega muzeja ddr. Damirjem Globočnikom, so Boris Gaberščik, Stojan Kerbler, Milan Pajk, Tone Stojko in Joco Žnidaršič predstavljeni z desetimi fotografijami, ki spadajo v ciklese oziroma ustvarjalna obdobja, za katere so prejeli nagrado Prešernovega sklada, in z desetimi fotografijami po lastnem izboru. Poseben sklop na razstavi je dodatni izbor fotografij Stojana

Kerblerja. Pokojni Zmago Jeraj je predstavljen z desetimi fotografijami iz umetnikove zapuščine. V veliki večini so subtilni trenutki fotografskega zajetja realnosti uresničeni v analogni črno-beli fotografiji. Med njimi so tudi posnetki, ki spadajo v antologijske preglede zgodovine slovenske fotografije.

Ob tem se sicer pojavlja vprašanje, zakaj je bila oziroma je fotografija zapostavljena pri podeljevalcih najvišjih državnih nagrad za kulturo, a na to ni enoznačnega

GALERIJA/FOTOGRAFIJA

Snovanja

odgovora. Kot v uvodnem nagovoru v monografiji ugotavlja Marko Arnež, mogoče zato, ker je fotografija spremljala že tako številne nagradne umetnike Božidarja Jakca, Vena Piona, Gojmirja Antona Kosa, Miho Maleša, Lojzeta Spacala ... in bila pri tem mnogokrat 'priprava' za pomembnejša likovna dela v drugih tehnikah.

Vseh šest avtorjev je predstavljenih tudi v obsežni monografiji. Na skoraj dvesto straneh ob njihovih nagrajenih in izbranih fotografijah avtorje predstavlja ddr. Damir Globočnik, na voljo pa so tudi bistveni izvlečki iz obrazložitev k nagradam.

Joco Žnidaršič

je leta 1977 prejel nagrado Prešernovega sklada za reportažno fotografijo. Opravil je pionirsko delo pri sprejemanju sodobnih pristopov, ki jih je spodbudila svetovna reportažna fotografija. Pred objektivom njegovega fotoaparata so se zvrstili različni politični, kulturni, gospodarski in športni dogodki. Kot fotoreporter

Dela je med prvimi lahko obiskal Kitajsko, Tajsko, Irak in Afganistan. Med temeljnimi potezami Žnidaršičevega fotoreporterskega pristopa je osebna, prizadeta naravnost do dogajanja pred objektivom.

Nagrado Prešernovega sklada je prejel za sklop fotoreporterskega dela, ki ima izrazito socialno angažiran značaj. Med prvimi pri nas je snemal fotografske reportaže. Za fotoreportažo Zgodba izpod Triglava je leta 1977 prejel nagrado World Press Photo.

Stojan Kerbler

je leta 1979 prejel nagrado Prešernovega sklada za ciklus fotografij Haložani. Leta 2020 mu je bila podeljena Prešernova nagrada za življenjsko delo. Sredi šestdesetih let preteklega stoletja je začel fotografirati kmečke obiskovalce, ki so ob semanjskih dneh iz Halož prihajali na Ptuj (ciklus Portreti s ptujskih ulic). Od leta 1972 je fotografiral Haložane v njihovem domačem okolju (ciklus Haložani). Uporabil

je širokokotni objektiv, ki zahteva bližino snemanja in omogoča zajetje širšega zornega kota. S Haložani mu je uspelo vzpostaviti topel odnos, zato ti pozirajo sproščeno, brez zadrege. Kljub preprostem življenju so ljudje srečni, povezani z bivanjsko resničnostjo, okoljem in življenjskimi procesi, kot je klanje prašiča (ciklus Koline). Kerbler je fotografiral tudi v tovarni aluminija v Kidričevem in na pustnem karnevalu na Ptuju. Od leta 2008 fotografira ptujska dvorišča. Fotografije praznih dvorišč pripovedujejo zgodbe o nekdanjih lastnikih, ki so zgradili mogočne stavbe, in novih stanovalcih, ki so jih prilagodili svojim potrebam.

Milan Pajk

je leta 1981 prejel nagrado Prešernovega sklada za razstavo fotografij v razstavišču Arkade v Ljubljani. Spada med fotografe, ki so v sedemdesetih letih preteklega stoletja prekinili tradicionalno estetsko usmeritev klubske fotografije na Slovenskem. Bistva fotografije

Boris Gaberščik: Sepultura 2 (iz serije Solve et coagula), 2015

ne vidi v dokumentarnem registriranju resničnosti, temveč v možnosti za izražanje in formuliranje določenih umetniških stališč. Fotografije iz serije Travelog (1974–1977) so fotografski dnevniki Pajkovih potovanj, pri katerih v ospredje stopa beleženje fotografovih občutkov. Pri ciklusu Podobe mojih misli (2015) se realnost krajinskih ambientov spreminja v abstrakcijo.

Tone Stojko

je leta 1984 prejel nagrado Prešernovega sklada za razstavo gledaliških fotografij v letu 1983. Tone Stojko je prvo gledališko predstavo posnel leta 1969, nekaj let pozneje pa je sklenil, da bo načrtno fotografiral predstave Eksperimentalnega gledališča Glej, Drame SNG Ljubljana, Slovenskega mladinskega gledališča Ljubljana in Mestnega gledališča Ljubljana. Pri fotografiranju v gledališčih se je oprl na fotoreporterske izkušnje. Na fotografijah je mogoče začutiti dinamiko, napetost in energijo gledališkega dogajanja. Pri ciklusih Telo v igri (črno-bele fotografije iz sedemdesetih let in barvne fotografije z začetka 21. stoletja) je Stojka zanimal vizualni odtis, ki ga gibajoče se telo pusti na fotografskem zapisu. Od leta 1996 redno fotografira Prešernove nagrajence.

Zmago Jeraj

je leta 2009 prejel Prešernovo nagrado za življenjsko delo. Zmago Jeraj je v fotografiji videl enakovredno

izrazno sredstvo slikarstvu, grafiki in risbi. Kot akademsko izobražen likovnik je imel v FK Maribor eno ključnih vlog pri oblikovanju t. i. fotografije mariborskega kroga (skupinska razstava 1971), za katero sta bila značilna urbana motivika in črn rob fotografij (znak za kopiranje negativa brez kompozicijskega izreza), ta je prisoten tudi pri Stojanu Kerblerju. Med zadnjimi Jerajevimi fotografskimi ciklusi so bile fotografske grafike: digitalne fotografije, pri katerih je z računalniškimi orodji spreminjal barvno intenziteto in dodajal nenavadne, absurdne motivne poudarke.

Boris Gaberščik

je leta 2018 prejel nagrado Prešernovega sklada za fotografije ciklusov *Salve et Coagula* (lat. Raztopi in strdi) in *Von dieser Welt* (nem. Od tega sveta). Z veliko kamero fotografira tihožitja oziroma kompozicijske študije, ki jih sestavlja iz vsakdanjih, zavrženih ali pozabljenih predmetov. Uporablja veliko kamero, filme nizke občutljivosti in zaprete zaslonke, ki omogočajo globinsko ostrino. Ekspozicije so dolge, tudi nekajminutne. Svetlobni vir je manipuliran z mehčalcem, tako da nastane vtis notranje svetlobe predmetov, ki na fotografijah dobijo nadrealen značaj in simbolni pomen. Aktualni Gaberščikovi ciklusi so Fort Forno in Fort Benedetto (poimenovana sta po obalnih trdnjavah v Istri) ter Ospedale.

Na razstavi in v monografiji so predstavljeni fotografi, Prešernovi nagrajenci: Joco Žnidaršič, Stojan Kerbler, Milan Pajk, Tone Stojko, Zmago Jeraj in Boris Gaberščik.

Zmago Jeraj: Brez naslova, okrog 2010

Tone Stojko: Damjana Černe in Miloš Battelino, predstava Hardcore, 1984

BERILO

Snovanja

Letos mineva 150 let od rojstva Frana S. Finžgarja. Rodil se je 9. februarja 1871 v Doslovčah na Gorenjskem, umrl je 2. junija 1962 v Ljubljani. Bil je duhovnik, postal pa je tudi eden najbolj ljudskih in prepoznavnih slovenskih pisateljev. Na teh dveh straneh si lahko preberete nekaj manj znanih poglavij iz njegovega življenja in dela.

Zgodbe iz življenja Frana S. Finžgarja

MIHA NAGLIČ

Leto 2012 smo ob 50. obletnici pisateljeve smrti izdali Finžgarjeva Snovanja na osmih straneh. To pot naj zadostujeta dve. Ti dve pa v celoti zapolnimo z odlomki iz monografije, ki jo je ob 150. obletnici njegovega rojstva izdala Mladinska knjiga v imenitni zbirki Album. Knjigo je uredila Nela Malečkar, glavna avtorja pa sta dva. Dr. Mihael Glavan je orisal Finžgarjevo življenje in delo in pripravil izbor iz njegovih književnih del, dr. Janez Bogataj pa je napisal Spomine na strica Jurija. Kot se za album spodobi, je knjiga tudi bogato ilustrirana.

Kaj je zagrešil v Bohinju

Finžgarjeva prva duhovniška služba je bila v Bohinjski Bistrici. Tu se je mlademu kaplanu zgodila tudi erotična avantura, ki pa je ni prikrival. Še več: pošteno in javno jo je priznal. Sicer pa preberimo, kaj sta o tem napisala Mihael Glavan in pisatelj sam. »Finžgarja so po

novi maši delovne zadolžitve vodile po številnih slovenskih farah in njihovih podružnicah. Svoje prvo kaplansko mesto je dobil 28. maja 1895, takoj po potresu, v Bohinjski Bistrici. Služba ni bila zahtevna, zato je lahko s pohodi v naravo in lovom temeljito spoznaval lepo gorsko okolje in se seznanjal z delom ter šegami in navadami kmečkega prebivalstva ter skušal ljudem pomagati tudi pri njihovi gospodarski dejavnosti, zlasti živinoreji in sirarstvu. Mladi kaplan se je rad družil s peščico tamkajšnjih izobražencev, zlasti z učiteljico, pesnico Kristino Šuler. Z ostarelim, nerazgledanim, sitnim in razdražljivim župnikom ni najbolj shajal, a je potrpel. Zaha-jal je tudi v sosednjo župnijo Srednja vas, kjer je 'kraljeval' župnik Matija Zarnik, brat pravnika, politika in pisatelja dr. Valentina Zarnika. Ta je bil znan kot izjemen jedec in duhovit družabnik, ki je dokaj posvetno živel v svojem župnišču. Iz korespondence s prijateljem Gromom je znano, da se Finžgar kot zdrav in krepak mladenič že v gimnazijskih

letih ni mogel izogniti mladostnemu spogledovanju z dekleti. V zadnjih dveh srednješolskih letih se je med počitnicami shajal z nekaj starejšo Barbko Potočnikovo iz Zabreznice, ki je kot gospodinjica pomočnica služila pri gosposki avstrijski družini. Razmerje se ni moglo prav razviti in je z njegovim odhodom v semenišče usahnilo. Ko je Finžgar veliko kasneje, šele med drugo svetovno vojno, popisoval svojo življenjsko zgodbo, ji je dodal tudi poglavje Nekaj premišljevanj iz življenja, v katerem je spregovoril o svoji resni mladostni erotični izkušnji; ta je obrodila tudi sad, ki ga je Finžgar pošteno priznaval. 'Povedati hočem svoje bridke preizkušnje, ki sem jih nabral, zaradi svoje nesreče na prvi službi. Povem naj odkritosrčno tole: Ko bi se to bilo dogodilo iz resnične ljubezni, bi bilo to dejanje premišljeno in ne naključje hipne slabosti. Priznam, da bi bilo to, gledano z očmi vere, ki hvalim zanjo Boga in svoje predobere starše, gotovo večji greh. Gledano pa zgolj s človeškimi očmi, bi bilo tako breme veliko lažje. A je še eno: duhovnik sem. Pri našem stanu pa ne pomaga noben izgovor in zagovor. Resnica je le ena: nepopisna moč za duhovsko delo je v njegovem čistem življenju. Ljudstvo to zahteva, stan to veleval in tudi ljubi Bog daje svoj blagoslov za tako veliko žrtev, ko človek zataji sam sebe in izpodrine to največjo naravno silo zaradi poklica in zaradi Boga ter se posveti nesebičnemu delu kot pastir duš.' Morda so prav zaradi njegove odkritosrčnosti zdrsi mladega duhovnika cerkveni krogi in župljani sprejeli brez večjega razburjenja ali aferaštva. Bohinjci so bili sicer trdi, a verni in poštene, tatvine skoraj niso poznali. Finžgar to podčrtuje s šaljivo prigodo o tatu prišleku, tatinskem potepuhu, ki se je nekoč priklatil nekje s Tolminskega in v eni noči pokradel osem ur in denarnic izpod zglobov spečim ljudem. Hiš namreč tudi ponoči niso zaklepali.

Pisatelj oče Franc Finžgar (1830–1918), mož, ki je najbolj vplival na bodočega pisatelja v njegovem otroštvu

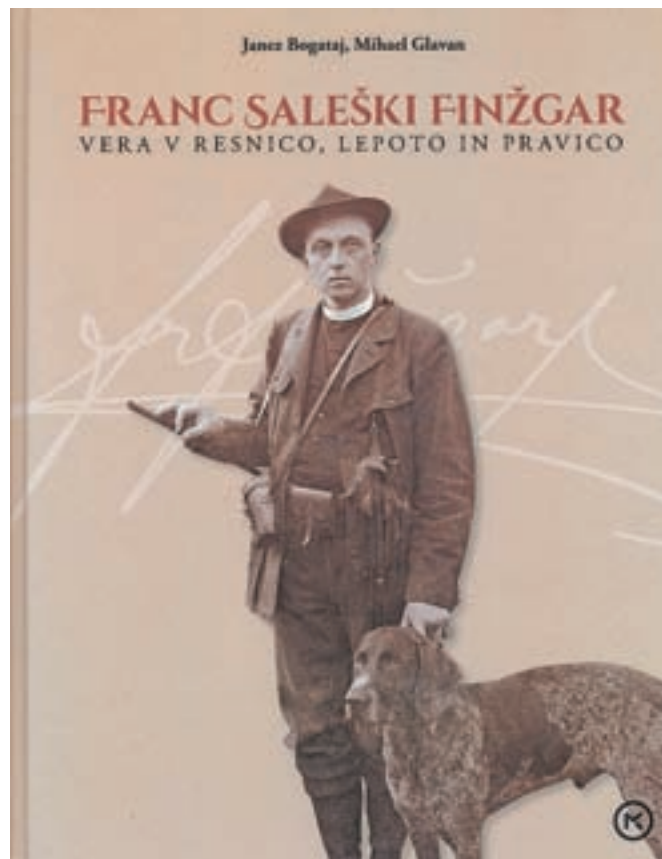
Izjema je bil le divji lov. Tega si niso pustili odvzeti in grešili so vsi po vrsti, celo bistriški župnik Zarnik. V odmaknjenih krajih se je mladi kaplan kar precej pokmetil in se približal naravi, hkrati pa se je odtujil od akademskega in literarnega sveta. Knjig, s katerimi bi se lahko poglobil v študij tuje literature, ni bilo, denarja, da bi jih naročal, pa tudi ne. Kot je sam povedal, je v tistem času menda 'zagrešil' le svojo idilično pesnitev Triglav, na katero ni bil prav ponosen, in nekaj pesmi. Njegova prva služba se je končala že po dobrem letu dni, 20. junija 1896.« (str. 32–33)

Kako se je držal med vojno

Med drugo svetovno vojno je Finžgarja žalostil razkol med Slovenci, nagibal pa se bolj na partizansko stran. »Finžgarjeva etična drža je bila trdna in dosledna. Priznaval in spoštoval je narodov partizanski odpor, ki se je krepil v gozdovih, a ko so ga njegovi predstavniki odkrito pozvali, naj se kljub visoki starosti odpravi mednje, jim je odgovoril: 'Ker je

v gozdu premnogo vernih ljudi, bi jim bilo treba tudi duhovnikov. Francoski škofje so k upornikom poslali tudi mlade duhovnike, da so vernim za duhovno pomoč in tolažbo ob bolezni. Če bi bil jaz trideset let star, bi šel takoj k škofu in prosil za vsa pooblastila o duhovski službi. Potem bi zginil v gozd, toda ne s puško, le s križem in brevirjem. Vsi verniki, ki so v gozdu, bi mi bili hvaležni.' Cerkevni in laični integralisti so Finžgarju hudo zamerili tak odnos do partizanstva in mu pripisovali pečat komunista. Obsojali so ga že poprej, ker se je po bohinjskem tednu zavzemal za spravo med stražarji, mladci in zarjani. Bil je prizadet in je trpel zaradi razkola v slovenski cerkveni politiki, čutil je, da se prepad med katoličani čedalje bolj poglablja, sam pa je osovražen pri številnih duhovniških sobratih in tisti mladini, ki je bila z njimi. Sredi avgusta 1942 so ga prenapeti mladi duhovniki in bogoslovci sovražno izganjali od predavanja na Vincencijevi konferenci in mu v žepu suknjiča pustili listič s sporočilom: 'Osemdeset odstotkov Slovencev

Ko je Finžgar veliko kasneje, šele med drugo svetovno vojno, popisoval svojo življenjsko zgodbo, ji je dodal tudi poglavje Nekaj premišljevanj iz življenja, v katerem je spregovoril o svoji resni mladostni erotični izkušnji; ta je obrodila tudi sad, ki ga je Finžgar pošteno priznaval. (M. Glavan)

Janez Bogataj in Mihael Glavan, Franc Saleški Finžgar – vera v resnico, lepoto in pravico, monografija, Mladinska knjiga, 2021, 232 strani

BERILO

Snovanja

te sovraži. Izgini ali pogini.’ Med vojno so ga Italijani odkrito pozivali, naj piše v Slovenca zoper komuniste in partizane, češ da je moralno ogovoren za vse, kar se dogaja v gozdovih, in mu ponujali svojo vojaško zaščito, vendar je sodelovanje pogumno zavrnil. Toda še naprej so ga ovajali pri italijanski oblasti, ki ga je imela celo na seznamu talcev, a se je k sreči fašizem sesul prej, preden ga je doletelo kaj usodnega. Vojno trpljenje se je nadaljevalo. Julija 1943 je Finžgarju umrl brat, ki je živel na domačiji. Gorenjsko je tlačil nemški škorenj, iz Doslavč so izselili tudi duhovnika, partizani pa so nadlegovali kmečke družine za hrano. Po italijanski kapitulaciji in prihodu Nemcev v Ljubljano se je okupacijski pritisk še zaostрил. Finžgar si skorajni več upal iz hiše, ustanovilo in razvilo se je domobranstvo, cvetelo je ovadustvo, tudi v cerkvenih krogih. Finžgarja so še zmeraj vabili v gozd in ga hoteli pridobiti za članstvo v OF. Oboje je odklonil. Kljub temu da je pristal na spisku ‘Volks- und Staatsfeindlich’, ga je nemški prijatelj Lukman rešil poleti 1944 tik pred aretacijo. Finžgar se je odrekel tudi partizanskemu vabilu, da ga skrivaj evakuirajo v Bari ali Rim, in srečno pretolkel jesen in zimo 1943/44 na svojem domu.« (str. 110–111) Tik pred koncem vojne pa je komaj preživel v bombardiranju, ki je 9. marca 1945 močno poškodovalo njegovo hišo.

Kaj se je jedlo za njegovo mizo

Dr. Janez Bogataj, ki je eden največjih poznavalcev prehranske kulture Slovencev, nam v knjigi opiše, kaj se je jedlo za pisateljevo mizo. V hiši svojega starega strica je preživel prvih 15 let življenja. »Morda je na tem mestu

najbolj prav, da obudim še nekaj spominov na našo prehransko kulturo v času sobivanja s stricem. Glavna v kuhinji je bila teta Anica Finžgar, njena ‘asistentka’ pa je bila moja mama. Nekaj časa smo imeli tudi gospodinjsko pomočnico, ki jo je Finžgar imenoval dekla, seveda nikakor ne v slabšalnem pomenu. Finžgar je po navadi zajtrkoval pri svoji pisalni mizi: belo kavo, kruh in med. Kosilo je bilo opoldne in dokaj skromno po naboru jedi. Te so bile v največji meri značilno gorenjske. Tako so bili na mizi pogosto žganci, h katerim se je pil ‘sok’, tj. voda ali žgančevka, v kateri so se kuhali žganci. Sorodna žgancem je bila ‘mešta’, gostljati pire iz ajdove moke, izdatno zabeljen z zaseko ali ocvirki. Za prilogo sta bila v zimskem času kislazelje ali repa. Ob petkih je bila tradicionalno fižolova juha ali prežganka in še kakšne palačinke, namazane z marmelado, ki smo jo kuhali iz hišnih sliv. Tako za kosilo kot za večerjo je bila pogosta češpljeva kaša. V času sezone je teta skuhalastročji fižol z vrta in ga zmešala s krompirjem v oblicah ter zabelila z ocvirki. Od mesnih jedi so vsem zelo teknile rezine puste govedine, zalite z gratinirano hrenovo omako. Ob nedeljah je bila pečenka in v zimskem času koline, ki so jih prinašali iz posameznih družin širšega Finžgarjevega sorodstva. Verjetno največja poslastica zame so bili sirovi ali pehtranovi štruklji. V pustnem času in za razne obiske je teta ocvrla krhke flancate. Tako rekoč obvezna nedeljska popoldanska jed so bile rezine kuhanega prekajenega govejega jezika. Tega je teta postregla Finžgarjevim gostom, prijateljem, ki so prihajali ob nedeljah na partijo taroka. Značilna jed božičnega časa je bil ‘štokfiš’, tj. polenovka s

krompirjem in peteršiljem, izdatno potresena s parmezanom in gratinirana. To je bila zares odlična jed, ki smo jo uživali z dušenim kislim zeljem. Za razne posebne priložnosti je bil jedilnik tem prilagojen. Tako so npr. v več kot petdesetih školjčnih lupinah pripravili izjemno toplo predjed, imenovano ‘mušelni’, in druge posebnosti, ki so z recepti ohranjene v nekaj rokopisnih zvezkih in drugih zapisih. Kadar smo se zbrali ob skupnih jedilnih obrokih (npr. za praznike), je veljal stalen sedežni red za mizo v kuhinjskem jedilnem kotu ali v predsobi, kjer je bila večja raztegljiva miza. Stric je sedel na čelu mize, na nasprotni strani moj oče, na njegovi levi moja mati, na desni moja sestra in ob njej teta Ana. Moje mesto je bilo ob mami oz. na stričevi desni strani.« (str. 127–128)

Kdo so bili njegovi obiskovalci

Finžgar je bil gostoljuben človek. Dr. Janez Bogataj nam opiše, kdo so bili njegovi obiskovalci. »K pisatelju so prihajali na obisk samizanimivi ljudje. Spominjam se škofa Vovka, s katerim stasi bila s Finžgarjem celo v sorodu. Enkrat nas je obiskal tudi pisatelj Janez Jalen, avtor znamenite trilogije o ljubljanskih koliščarjih in Finžgarjev rojak iz Rodin. Ko je pozvonil, me je teta Anica napodila, naj grem odpret vrata. Pred menoj je stal Janez Jalen s pordečelim nosom in rekel: ‘O, ti si pa Janezek! Jaz sem pa Janez Jalen, župnik v Ljubnem na Gorenjskem. Tam je Marija udarjena, farani so udarjeni in tudi župnik je udarjen!’ Ta pripoved se mi je zdela zelo duhovita in šele pozneje mi je stric razložil, kaj govori legenda o udarjeni Mariji v Ljubnem. Stalni dan za obiske stričevih prijateljev je bila

Pisateljeva mati Terezija, roj. Ažman (1831–1918)

nedelja. V dopoldanskem času je prišel največji Finžgarjev prijatelj Izidor Cankar, bratranec Ivana Cankarja. Spremljal ga je pes Baldo, ki se je pred obiskom najprej pošteno okopal v Gradščici, kaplje z dolge dlake pa je stresel v dnevni sobi. To je Finžgarja neizmerno veselilo, manj pa je bila nad tem navdušena naša teta Anica, čeprav je negovala do Izidorja Cankarja poseben odnos (!). Ko je Izidor Cankar leta 1958 umrl, je za njegovega znamenitega psa Balda skrbel slikar Maksim Gaspari. Zelo bežno se spominjam tudi pogreba Otona Župančiča. S stricem smo odšli na Prešernovo cesto in opazovali pogreb z balkona stanovanja Izidorja Cankarja. Spomin je zelo skromen, vendar se mi odlikuje dvoje: notranja oprema Cankarjevega stanovanja z umetninami in svečani črni pogrebni voz, vprežen v četverovprego, ki je peljal krsto s pesnikom in za katerim so šli pogrebci. Pred leti sem ta ljubljanski pogrebni voz opazil pod nadstreškom v Tehniškem muzeju v Bistri. Nedeljski popoldnevi so bili namenjeni Finžgarjevim nedeljskim kvartopircem. To so bili Maks Miklavčič, Janez Oražem, Vilko Fajdiga, Stanko Cajnkar in Jože Košir. Teta Anica jim je po navadi pripravila kuhan in ohlajen goveji jezik, kar je bila tudi sicer poslastica nedeljskih popoldnevo v ljubljanskih mestnih družinah. Ob jeziku seveda tudi nekaj vina. Vrhunskih vin je bilo v naši hiši vedno dovolj. Spominjam se npr. pošiljk vrhunskih slovenskih vin, ki so jih vsako leto pripeljali z republiškega protokola v ličnih lesenih zabojčkih. Med najbolj pogostimi pošiljavci je bil dr. Marjan Brecelj. A vrnimo se h kvartopircem. Igrali so tarok, občasno tudi

remi. Med tednom pa so stric Finžgar, teta Anica in moj oče igrali ‘marjaš’ pa tarok v troje ali remi. /.../ Kmalu po Finžgarjevi smrti se zelo dobro spominjam obiska ljubljanskega škofa Pogačnika, ki je bil na svoji poklicni poti tudi Finžgarjev kaplan v Trnovem. Doma je vladal napetost pred obiskom in naša teta Anica mi je kar naprej dopovedovala, da moram škofu poljubiti roko. Ojoj, to je bilo čez mero moje sprejemljivosti. Skozi kuhinjsko okno sem opazoval, kdaj se bo škof pripeljal. Še danes imam v vidnem polju njegove zelene, z ornamentikrašene slavnostne čevlje – vračal se je z neke birme. Ko se je škof bližal vhodnim vratom, sem se zaklenil v stranišče in s pomočjo venčnega zidca splezal skozi okno na prostost. Vrata stranišča pa so ostala zaklenjena. Odšel sem k prijateljem v sosednji ulici. Tako sem bil rešen napovedanega poljubljanja škofove roke oz. prstana na njej. Ko sem se družil s prijatelji, je za štirimi stenami našega stanovanja potekal visoki obisk z gostoljubno pogostitvijo. V nekem trenutku si je škof zaželel oditi na stranišče. A kaj, vrata so bila trdno zaklenjena kot posledica mojega bega na prostost! Ko je bil obisk končan, sem se odločil, da se vrnem domov. Seveda po poti čez hišno fasado, skozi straniščno okno in potem z odklepanjem vrat v predsobo. Tam me je čakal moj oče in je opravil pedagoški ukrep, o katerem bi v današnji slovenski družbi že razmišljali kot o nasilju nad otrokom in podobnem. Glede na to, da sem svojega očeta kasneje zelo dobro preučil, sem še danes trdno prepričan, da je moj straniščni izlet ob škofovem obisku v bistvu odobravall!« (str. 129–131)

»Ker je v gozdu premnogo vernih ljudi, bi jim bilo treba tudi duhovnikov. Francoski škofje so k upornikom poslali tudi mlade duhovnike, da so vernim za duhovno pomoč in tolažbo ob boleznih. Če bi bil jaz trideset let star, bi šel takoj k škofu in prosil za vsa pooblastila o duhovski službi. Potem bi zginil v gozd, toda ne s puško, le s križem in brevirjem ...« (F. S. Finžgar)

Finžgar pridiga množici, ki se je zbrala pred cerkvijo sv. Marka v Vrbi, o domovinski ljubezni, na dan odprtja muzeja v Prešernovi rojstni hiši, 21. maja 1939. / Foto: Osebni arhiv J. Bogataja

KORONA

Snovanja

Pandemija, ki jo je povzročil koronavirus, je temeljito posegla tudi v kulturo našega vsakdanjega življenja. Postni čas se je razširil na celo leto, postal je koronski čas. Tudi maske smo včasih nosili samo za pusta, zdaj jih pa skozi celo leto ...

Koronski čas kot postni čas

MIHA NAGLIČ

Opredelimo najprej temeljna pojma. Kaj je postni čas, vemo že dolgo. V družbah, ki so zaznamovane s krščanstvom, je to čas štiridesetih dni pred veliko nočjo. Nekoč je bil v znamenju odrekanja oziroma »zdrževanja« od mnogih zemeljskih dobrot, zlasti od hrane. To zdaj komaj še kaj velja, a beseda je ostala. Kaj pa koronski čas? Kaj pomeni pridevnik koronski, ki ga še pred dobrim letom sploh nismo uporabljali? Naš osrednji slovar (SSKJ) pravi, da je koronski tisti, »ki je v zvezi s koronavirusi, zlasti zelo nalezljivim SARS-CoV-2, ali z gospodarskimi, družbenimi, zdravstvenimi posledicami epidemije bolezni, ki jo povzroča ta virus«. Vse to je zdaj že jasno, novo pa je spoznanje, da je koronski pravzaprav ves čas, ki ga v Sloveniji živimo že eno leto, od 12. marca 2020, ko je bila razglašena pandemija. Od takrat se moramo marsičemu odrekati. Tako zapovedujejo oblasti, ljudje pa smo tem oblastem bolj ali manj poslušni.

Finžgarjev post

Velikansko razliko med nekdanjim in sedanjim postom ponazorimo z besedami pisatelja in

gorenjskega rojaka Frana S. Finžgarja. Njega izberem zato, ker prav letos mineva 150 let od njegovega rojstva. Pa tudi zaradi enkratnosti njegovega zapisa, ob katerem postane razlika med nekdanjim in sedanjim še bolj očitna. »Pripravo na ta visokosveti spomin Jezusovega odrešenja so še pred stoletjem verniki praznovali na poseben način s štiridesetdnevni postom. Mi starčki ta post še dobro pomnimo. Blizu polnoči pred pepelnico so zapeli zvonovi in z resnim glasom vernike opozorili: Post!!! In verniki so ga izpolnjevali z vso resnobo in živo vero. S pepelnično sredo je bil za 40 dni v vseh vernih družinah konec vsake mesne jedi. Nihče ni okusil koščka mesa, nihče ni uporabil kančka prašičeve masti za zabelo. Tudi rano jutranje kosilo je bilo odmaknjeno do desete ure. Opoldanskega obeda ni bilo več. Šele popoldne skromna sočivna južina. Tako pritrgovanje v jedi, tak resnoben post so verniki na podeželju, nekdanje – še za mojih mladih let vsi natančno držali. Toda ta res strogi post ni bil ljudem na škodo zdravju. Modri zdravniki so pisali, da je tak zdržek od mesovja zdravju le v korist.« Užitek ob ponovnem zaužitju mesa po štiridesetih dneh je bil zato tem večji. »Seveda je pa sla po mesu

Take so bile maske pustnega časa, tele so bile posnete v Kamniku, 13. marca 2018.

ob štiridesetdnevni postu tudi zrasla. Vem, kako je moj starejši brat v čumnatih z razžljaja smuknil klobaso, jo vtaknil v žep in čakal ob zvonarjih, da so zapeli zvonovi v ranem jutru na veliko nedeljo. Tedaj je ugriznil po dolgem postu klobaso, ki je prekosila vse slaščice.« – Tako je meditiral Fran S. Finžgar pred eno od velikih noči po letu 1952, v članku, ki ga je napisal za Ljubljanski dnevnik, a ga ta ni objavil. V nadaljevanju se spomni tudi, kako so se v starih časih pripravljali na veliko noč na njegovem rodnem Gorenjskem.

Koronski post

Mi pa zdaj primerjajmo Finžgarjev post z aktualnim. Gorenjskemu postu iz Finžgarjevega otroštva, se pravi pred 150 leti, se zdaj mogoče nekoliko približa le še kak zelo tradicionalni katolik. Drugi se ga že zdavnaj ne držimo. Kar nekaj nas je, ki se v postnem času preizkušamo v zdržnosti od alkohola, kar ima svoj smisel. Pobuda »40 dni brez alkohola« je prevetrila in presvetlila smog in mrak slovenske alkoholne krajine. Koronski post pa nam zapoveduje vse kaj drugega kot odrekanje pri hrani, pijači, seksu ali kaki drugi zemeljski dobrini. Nošenje mask ni več pustna šega, postalo je življenjska potreba. Nosijo jih celo tisti, ki imajo svoje obraze tudi

sicer pod nevidno krinko. V nekaterih poklicih je takšno trajno maskiranje celo nujno, ker bi sicer njihove nosilce prehitro razkrinkali. Umivanje in razkuževanje rok je postalo samoumevno. Pogostejše prezračevanje zaprtih prostorov bi lahko ostalo tudi po epidemiji. Bistveno drugače pa se vse skupaj pokaže, ko gre za omejevanje in prepovedovanje v pravicah in svoboščinah, ki jih jamči ustava in so značilne za odprte in svobodne družbe. Policijska ura, prepoved gibanja med občini in regijami so ukrepi, značilni za izredne razmere in sovražno okupacijo. A jih prenašamo, ker vemo, da so nujni in začasni. Zapiranje gostiln, fitnessov in drugih užitkarskih »ustanov« ogroža njihove lastnike, drugi se bomo s tem večjim veseljem zahajali vanje, ko bodo spet odprte. Najbolj vprašljivo je zapiranje šol in kulturnih ustanov.

Medijski post – tega pa ne!

Koronski post torej ne zajema osnovnih življenjskih dobrin, kot so hrana, pijača in – seks. Začasno nam odreka nekatere dobrine, ki jim rečemo socialne, zlasti gibanje in druženje. Bistveno pa je, da ukrepi oblasti ne posegajo v svobodo komunikacije in medijev.

bi jih nadzorovala oblast in bi bili njeno trobilo. In bi se znašli v Severni Koreji. Ne, tega pa ne! Zato moramo biti tem bolj pozorni, če bi oblast zamikalo, da bi posegala v svobodo medijev. Tu mislim zlasti na javno RTV, kar se, kolikor vemo, iz ozadja že poskuša. Časopisov v javni lasti v Sloveniji ni več, z izjemno Uradnega lista RS. A to ni nič hudega, dokler je časopisna krajina raznolika in imamo »leve«, »sredinske« in »desne« publikacije. Pri tiskanih medijih je problem v padanju naklade, v tem, da jih nekateri državljanji, zlasti mlajši, vse manj berejo. Zato pa tem več komunicirajo po družbenih omrežjih, ki pa so spet, vsaj načelno, odprte narave. Predsednik vlade svoje poglede in ukrepe sporoča preko Twitterja, kar pa spet ni nič hudega, dokler je njegov glas samo eden od mnogih ...

Skratka: »zdržek« od materialnih in socialnih dobrin je začasno mogoč, ne sme pa trajati predolgo, ker je to tudi ekonomsko, in ne le politično škodljivo. Najbolj pa moramo biti pozorni na vsakršni poskus ožene širine in krajšanja daljine naših pogledov. Če bi se postili tudi v tem oziru, bi postali šeme in bi letoletni post postal še trajni pust. Vsakršni pust in post sta sprejemljiva le, če sta začasna in prostovoljna. Če pa kdo sam želi, se lahko šemi in posti tudi celo leto ... Bog žegnaj!

Koronski post ne zajema osnovnih življenjskih dobrin, kot so hrana, pijača in – seks. Začasno nam odreka nekatere dobrine, ki jim rečemo socialne, zlasti gibanje in druženje. Bistveno pa je, da ukrepi oblasti ne posegajo v svobodo komunikacije in medijev.

Taka pa je ena od hudih mask v koronskem času, ki ga živimo že drugo leto. Posneto pred Zdravstvenim domom Bled, 16. aprila 2020. / Foto: Gorazd Kavčič

AKTUALNO
POGOVOR
ZANIMIVOSTI
ZGODBE
RAZGLLED

Stodnevni izziv ji je izboljšal življenje

Vida Igličar z Godešiča je pred letom dni na Instagramu zaokrožila projekt 100 dni za boljšo mene, s katerim je želela z majhnimi dejanji priti do boljšega telesnega in duševnega počutja, letos pa o tem izdala tudi knjigo. Oboje je doživelo velik odmev, njej pa po obdobju izgorelosti življenje spremenilo na bolje.

DANICA ZAVRL ŽLEBIR

Vida Igličar je kot grafična oblikovalka in ilustratorica knjige doslej pretežno opremljala, zdaj pa jo je tudi sama napisala. »Knjige so mi kot izdelek že dolgo posebej pri srcu. Poseben občutek je, ko po mesecih dela za računalnikom knjigo držiš v rokah. To sem izkusila že leta 2017, ko je pri Grafenauer založbi izšel spominski album za stare starše Naj ti povem svojo zgodbo, ki sem ga oblikovala in vsebinsko zasnovala. Projekt 100 dni za boljšo mene sprva ni bil načrtovan v tiskani obliki, ampak kot osebnostni in kreativni izziv, ki sem si ga zadala in izvedla na Instagramu. Spomladi 2019 sem se po daljšem bolniškem dopustu zaradi izgorelosti vrnila v službo, kjer sem kot umetniška direktorica delala v vodilni slovenski oglaševalski agenciji. Navkljub spočitosti in sveži energiji sem se srečevala z otožnostjo in pretirano zaskrbljenostjo. Ob pomanjkanju zagona, ki bi ga pričakovala pri sedemindvajsetletnici, sem slutila, da me spremljajo le še ostanki človeka, ki ljubi življenje in z navdušenjem ter radovednostjo vstopa v nov dan. Soočila sem se z dejstvom, da padec v razpoloženju ni

bil posledica spremembe v okolici, in sprejela, da je moje dobro počutje v mojih rokah. Zavedala sem se, da se velike spremembe začnejo z majhnimi koraki in da se zadovoljstvo, čeprav klišejsko, največkrat skriva v majhnih stvareh. Tako je v meni zorela želja po spremembi, po boljšem telesnem in duševnem počutju, in to me je spodbudilo, da sem začela projekt, ki mi je v stotih dneh spremenil življenje,« pojasni, kako je nastala knjiga. Po uspelem in odmevnem projektu na Instagramu se je povezala z glavnim urednikom založbe Mladinska knjiga Bojanom Švegljem in mu predstavila vizijo za knjigo. Že naslednji dan ji je odgovoril in dodelil urednico Urško Kaloper, s katero je sledilo več mesecev dela na knjigi. Vida je še zelo mlada doživela težke preizkušnje: umrl ji je prijatelj in soplesalec, nekaj let zatem še fant. Je tudi to vodilo k iskanju uteh v delu in naposled izgorelosti? »Oba dogodka sta močno zaznamovala moje življenje in nedvomno pripomogla tudi k pretirani navezanosti na delo. Zgodaj sem bila soočena z vprašanji o minljivosti in smislu. Ko se je mladost drugič pred mojim očmi umaknila smrti, sem bila na začetku študija

grafičnega oblikovanja in ilustracije na De Montfort University v Leicesteru v Angliji. V stiski sem se zatekla k ustvarjanju, ki me je potegnilo iz temnih misli. Zdelo se mi je, da sem našla svojo pot. Študij sem zaključila kot najboljša študentka v letniku, se takoj zatem zaposlila v agenciji, kjer smo za skupno ustvarjene projekte prejeli številne domače in tuje nagrade, zraven pa sem ustvarjala še lastne projekte. Prišli so uspeh in dosežki, in čeprav je zaželeno, da v svojem delu najdemo potrditev, možnost za napredek, rast in doseganje ciljev, je lahko nevarno, če postane glavno merilo naše vrednosti. Začarani krog perfekcionizma, ki ti pravi, da nikoli ni dovolj, in pomanjkanja občutka lastne vrednosti, ki sem ga nadoમેščala z delom, sta me povlekla v vrtinec, v katerem je moje telo reklo »stop« in potegnilo zavoro. Četudi sem v glavi odnose z bližnjimi in čas zase postavljala visoko na lestvico vrednot, sem dejansko živela drugače in moj urnik je vrsto let v veliki meri krojilo delo,« razmišlja Vida Igličar. V projektu 100 dni za boljšo mene je vsak dan odgovarjala na tri vprašanja: kaj si danes naredila bolje, se je zaradi tega kdo počutil bolje, ti je to dejanje prineslo kakšno

novo spoznanje. Kakšne izboljšave ji je prinesel ta proces in kako lahko s tem pomaga drugim? Vida odgovarja: »V stotih dneh so prišle korenite in opazne spremembe. Spremembe, ki so se mi nekoč zdele nedosegljive, zaradi poglobljenega zaupanja vase pa so se uresničile. Pustila sem službo v agenciji in stopila na samostojno podjetniško pot, končala terapijo, spoznala partnerja in z njim vzpostavila ljubeč odnos. Izvedla sem tudi številne manjše korake: preizkusila sem se v novih slogih ilustracije, spremenila delovne navade in začela konce tedna preživljati v naravi namesto za računalnikom. Vrnila sem se v rutino teka, poglobila znanje joge, izboljšala kakovost spanja, občutila hvaležnost in gradila boljše odnose z bližnjimi. S projektom 100 dni za boljšo mene sem se vrnila k sebi in usvojila najdragocenejšo lekcijo, da se po padcu lahko poberem in vrnem ne le močnejša, temveč predvsem sočutnejša do sebe. Knjiga ne vsebuje le moje zgodbe, ampak tudi prostor za bralce, da se sami lotijo izziva. S tem delom, ki deluje kot priročnik, upam, da bralce povabim, da stopijo na pot izven cone udobja, na pot spremembe na bolje. Želim si, da moja zgodba služi

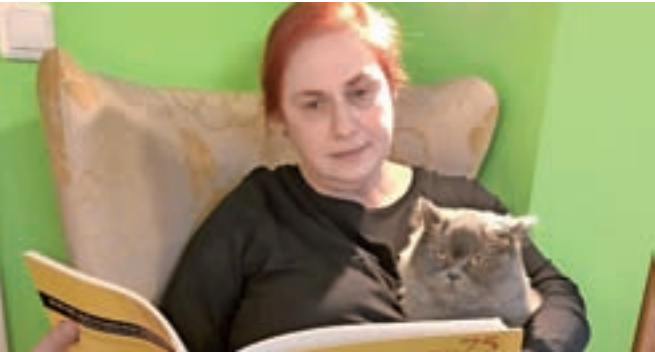
Vida Igličar s svojo knjigo 100 dni za boljšo mene

kot motivacija in upanje, če korak postane težak in da z njo še drugi na lastni koži preizkusijo, da je sprememba na bolje lahko samo eno majhno dejanje vsak dan. Danes skrbi, da živi izpolnjeno življenje in da vsak dan ujame nekaj zadovoljstva na različnih področjih. Še

naprej pa jo prav stodnevni izziv pogosto spomni in spodbudi, da sprejme boljšo odločitev: da zvečer raje kot v ekran strmi v knjigo, da se čez dan odpravi na sprehod ali tek, da z meditacijo umiri svoje misli. »Mali koraki, ki prinesejo veliko zmago,« sklene sogovornica.

Kultura

Mojca Zaplotnik je zbrala in uredila Zbirko slovenskih skladb za kljunasto flavto. **Stran 22**

Pogovor

Janko Rabič s Hrušice je novinarstvu predan že petdeset let. **Stran 23**

Zgodbe

Brigita Smrekar zbira lase za lasulje otrok, ki so zaradi raka ostali brez las. **Stran 24**

Od petka do petka

V sredo so se na Brdu pri Kranju na povabilo predsednika republike Boruta Pahorja srečali predsedniki parlamentarnih strank. / Foto: Gorazd Kavčič

Ustavni sodniki so začasno zadržali izvajanje določil iz sedmega protikoronskega paketa, ki se nanašajo na »prisilno« upokojevanje starejših delavcev. / Foto: arhiv US

Urad vlade za komuniciranje je Slovenski tiskovni agenciji znova zavrnil plačilo računa za opravljanje javne službe.

Prvaki strank na Brdu o dialogu in sodelovanju

SIMON ŠUBIC

Prvaki strank za isto mizo

V sredo so se na Brdu pri Kranju na povabilo predsednika republike Boruta Pahorja srečali predsedniki parlamentarnih strank. Na srečanju ni bilo Marjana Šarca (LMŠ) in Luka Mesca (Levica), ki sta Pahorjevo povabilo na srečanje, na katerem naj bi parlamentarne stranke znova vzpostavile porušen dialog in dosegle sodelovanje zlasti pri ukrepih za izhod iz koronske krize in pri predsedovanju EU-ju, zavrnila. Šarec je na primer dejal, da je bilo sredino srečanje zapravljanje časa in namenjeno le »pokrivanju« početja SDS-a in celotne vlade. Iz kabineta predsednika vlade so sicer pred srečanjem vsem parlamentarnim strankam in poslancema narodnostnih manjšin v podpis ponudili sporazum o sodelovanju pri oblikovanju odgovorov na temeljne razvojne izzive v obdobju 2021–2022. Predsednik vlade Janez Janša je po srečanju na Brdu ocenil, da za podpis sporazuma z vsemi parlamentarnimi strankami ni veliko možnosti. Sporazum opozicije sicer ne bi v ničemer zavezoval, bi pa omogočil njeno sodelovanje pri iskanju odgovorov na razvojna vprašanja, je razložil. So

pa na Brdu dosegli dogovor, da marca organizirajo posvet politične in strokovne javnosti, na katerem bi piskali skupna temeljna stališča glede izhodne strategije, ki zadeva epidemijo covid-19 in uspešno prestrukturiranje najbolj aktualnih potreb v javnem zdravstvenem sistemu.

Odločitvi ustavnega sodišča

Ustavno sodišče je v zadnjem tednu sprejelo dve pomembni odločitvi. Začasno je zadržalo izvajanje določil iz sedmega protikoronskega paketa, ki se nanašajo na ureditev upokojevanja starejših delavcev z izpolnjenimi pogoji za starostno upokojevanje in ki po mnenju sindikatov omogočajo prisilno upokojevanje starejših delavcev. Do končne odločitve je ustavno sodišče zadržalo tudi učinkovanje že vročenih odpovedi pogodb o zaposlitvi, ki so bile izdane skladno z novo ureditvijo. Reprezentativne sindikalne centrale so odločitev ustavnega sodišča pozdravile, medtem ko jo na delodajalski strani obžalujejo, ker da ne gre za prisilno, temveč redno upokojevanje tistih, ki izpolnijo pogoje za starostno upokojevanje. Ustavno sodišče pa je pred dnevi tudi razveljavilo člen pravil

obveznega zdravstvenega zavarovanja, ki določa, da ima ženska v okviru specialistično ambulantne dejavnosti pravico do oploditve z biomedicinsko pomočjo le do 43. leta starosti. Ustavno sodišče je ugotovilo, da so pravila zdravstvenega zavarovanja z navedeno določbo parom, v katerih je ženska dopolnila 43 let, brez izrecnega zakonskega pooblastila omejila dostop do te pravice, s tem pa so prekoračila okvir ustavno dopuščene podzakonskega urejanja človekove pravice do zdravstvenega varstva. Sodišče je tudi razveljavilo sodbo vrhovnega sodišča, ki je zavrnilo tožbeni zahtevek pritožnice za povračilo stroškov dveh postopkov oploditve z biomedicinsko pomočjo na Češkem. Zadevo je vrhovnemu sodišču vrnilo v novo odločanje.

STA spet brez plačila

Potem ko je vladni Urad za komuniciranje (Ukom) pod »prisilo« sedmega protikoronskega zakona konec januarja vendarle izpolnil vse obveznosti do Slovenske tiskovne agencije (STA) v skladu s pogodbo za opravljanje javne službe za lansko leto, pa je pred dnevi zavrnil račun za 169 tisoč evrov za opravljanje javne službe STA-ja v januarju

letos. V Ukumu pojasnjujejo, da za plačilo nimajo osnove, saj pogodba s STA za letošni podpisana. Znova so navedli, da jim direktor STA-ja Bojan Veselinovič še ni poslal zahtevanih dokumentov, kar da bi moral storiti v skladu s pogodbo za 2020. Veselinovič je ob zavrnitvi zahtevka za plačilo opravljene javne službe v januarju opozoril, da sedmi protikoronski zakon jasno določa, da se agenciji ne glede na to, ali je z ustanoviteljem sklenila pogodbo o opravljanju javne službe, za opravljanje te službe za letošni zagotovijo sredstva v skladu s sprejetim poslovnim načrtom iz proračuna države. Kot ocenjuje, je direktor Ukoma Uroš Urbanija dal vedeti, da začenja novo ofenzivo napadov na osrednjo tiskovno agencijo. »Skupni imenovalec vsega napisanega je torej finančno izžemanje tiskovne agencije, netenje notranjih nemirov in obračunavanje z njenimi sodelavci v javnosti. Tega pa odgovoren lastnik ne počne,« je še sporočil. Na nov zaplet so se v elektronskem sporočilu, ki so ga naslovili na medije, poslance, nadzorni svet in vodstvo STA ter novinarske kolektive in združenja, odzvali tudi zaposleni na STA-ju. Zaskrbljeni so zaradi samovolje Uroša Urbanije, »človeka, ki je nad zakoni«.

Slovinci v zamejstvu (787)

Pomlajene slovenske liste

JOŽE KOŠNJEK

med sosedi

V 132 koroških občinah – 123 jih ima župane, le devet pa županje – bodo v nedeljo, 28. februarja, volitve županov in občinskih svetnikov. Ker želi Koroška poenostaviti volitve in omogočiti udeležbo čim večjemu številu volivcev, so se predčasne volitve začele že 3. februarja, pretekli petek pa je bil tako imenovani volilni dan, ko so lahko občani v določenih prostorih ob upoštevanju epidemioloških predpisov oddali svoj glas in se tako izognili glasovanju po pošti. Za koroške lokalne oziroma občinske volitve je značilno, da traja mandat županov in občinskih svetnikov šest let in da ima vsak župan obvezno dva podžupana, ki jih ne imenuje sam, ampak sta to predstavnika dveh na volitvah najuspešnejših strank

oziroma list. Župan in prvi podžupan sta tako vedno iz zmagovite stranke.

»Na volitve smo se dobro pripravili in s pomočjo gradiv, modernih tehničnih pomagala, socialnih omrežij in tudi osebnih pogovorov nagovarjali volivce, tako da računamo na dober izid,« pravi Gabrijel Hribar iz Kort nad Železno Kaplo, kapelski podžupan in predsednik Enotne liste, ki je edina politična stranka Slovencev na Koroškem in bo po posameznih občinah nastopala pod različnimi, kraju primernimi imeni. »Svoje liste imamo v 21 dvojezičnih občinah, na njih je 517 kandidat in kandidatov, med njimi pa veliko novih imen. Več kot 15 odstotkov kandidat in kandidatov je mlajših od trideset let in so v nekaterih občinah

Predsednik Enotne liste Gabrijel Hribar računa na ponovitev uspeha izpred šestih let in morda na kakšnega slovenskega župana več. / Foto: arhiv GG

na prvih mestih. Prvič nam je na liste uspelo uvrstiti tudi nemško govoreče kandidatke in kandidate, ki so zagovorniki dvojezičnosti in pravice nas, Slovencev. Prepričani smo namreč, da moramo nemško govoreče kandidate uvrstiti na naše liste in tako doseči večjo širino. V enajstih občinah imamo kandidate za župane, ob Železni Kapli in Globasnici, kjer ju že imamo, še v Bistrici

Bernard Sadovnik bo skušal prepričati Globašane, da je najprimernejši za župana tudi v prihodnjih šestih letih. / Foto: arhiv GG

pri Pliberku, v Selah, v Borovljah, v Šentjakobu, v Pliberku ...» poudarja predsednik Hribar in upa na ponovitev uspeha iz leta 2015, ko je bilo za svetnike izvoljenih 58 kandidatov iz slovenskih list, poleg tega pa dva župana in trije podžupani. »Lahko pa dosežemo uspeh izpred dvajsetih let, ko je bilo na slovenskih listah v občinski svete izvoljenih sedemdeset kandidatov. Upam, da vam bom

Franc Jožef Smrtnik je župan občine Železna Kapla - Bela že dva mandata. Tokrat bo skušal uspeli še v tretje. / Foto: arhiv GG

lahko v nedeljo zvečer sporočil ta rezultat.«

Nekateri znani Slovenci kandidirajo tudi na strankarskih listah. Profesor na Slovenski gimnaziji v Celovcu Lojze Dolinar kandidira na listi Team Kärnten za celovški mestni svet, Heribert Kulmesch na listi socialdemokratov ponovno za župana Sel in Štefan Višotschnig iz iste stranke za župana Pliberka, kar bi bil že tri mandate.

Po svetu

Oprosti mi, Katrin

Jugoslavija je razpadla v zadnjem desetletju prejšnjega stoletja. Preživeli pa so nekateri fenomeni, ki so jo poosebljali. Eden takih je bil glasbenik in kantavtor Đorđe Balašević (1953–2021), 19. februarja je odšel tudi on ...

MIHA NAGLIČ

Širom po Jugi

Jugoslavija je razpadala v letih 1991–2003. Njene republike Slovenija, Hrvaška in Makedonija so se osamosvojile že leta 1991, BiH 1992, Srbija in Črna gora sta v skupni državi Zvezna republika Jugoslavija vztrajali še do 2003. Preživele oziroma na novo so se spletle številne gospodarske povezave med novimi državami. Povezuje jih turizem, poleti se pol Slovenije preseli na hrvaško obalo. Preživeli pa so tudi nekateri kulturni fenomeni, zlasti na področju pop kulture. Eden takih je bil srbski glasbenik Đorđe Balašević (1953–2021). Rodil se je in umrl v Novem Sadu, tudi on kot žrtev pandemije covid-19. Ob njegovem slovesu so ga pospremili povsod po nekdanji Jugi. »Prostori nekdanje skupne domovine so se nazadnje tako hipno in množično odzvali ob smrti dalmatinske legende Oliverja Dragojevića ... Prizori pa so bili popolnoma podobni. Posnetki, objavljeni na družbenih omrežjih, prikazujejo, kako so ljudje takoj po novici o njegovi smrti spontano preplavili osrednji mestni trg, Trg Svobode. V njegov spomin so prižigali sveče, prinesli so rože, odmevali

so vzdihli in jok, iz zvočnikov pa so se slišale njegove pesmi. Najprej 'Kad odem', nato pa še 'D-moll' in druge. 'Priča o Vasi Ladačkom' in 'Neki novi klinici' so odmevali tudi na telefonih, predvajane verze iz pesmi pa je presekala aplavz v poklon njegovemu liku in delu. Številni so obiskali tudi Ulico Jovana Cvijića ter pred njegovo družinsko hišo prižgali sveče ter prinašali rože in plišaste igračke, ki so bile zaščitni znak na njegovih koncertih ... Tako, kot bi mirovnik, ki je številne svoje pesmi posvetil sožitju med narodi in sporočilu miru, tudi želel. Sarajevčani so mu prižgali sveče na mostu čez Miljacko, Pula se mu je poklonila na železniški postaji s skladbo Oprosti mi, Katrin, Zagrebčani pa so mu izpolnili željo iz pesmi Stih na asfaltu in na glavni ulici Ilica v cirilici izpisali besedo 'bećarac', ki je oblika pesmi in plesa iz Slavonije ...«

Odziv v Sloveniji

Balašević se je imel za Jugoslovana, za svojega so ga imeli povsod po Jugoslaviji, »na podlagi izjemne naturalizacije« je dobil tudi slovensko državljanstvo (Wikipedija), kupil stanovanje v Mariboru in tu nekaj časa tudi živel. »Za Televizijo Slovenija

sta Balaševićevo zapuščino komentirala tudi njegov časni someščan v mariborskih časih, Zoran Predin, in nekdanji glasbeni kritik Dragan Bulić. Predin je spomnil: 'V temah, o katerih je pel, je znal vedno najti neko univerzalno noto, ki je bila vsem razumljiva. Ne glede na to, da je prepeval o zelo specifičnih zadevah, o vojvodinskem načinu življenja, o hrani, o običajih.' Bulić pa je poudaril, da so bila Balaševićeva besedila takšna, da so šla v uho, da so se te dotaknila, obenem pa so bila 'pisana v primernem času, da so opisovala kakšne dogodke, ki so se takrat dogajali'. Predin se ga sicer spominja kot 'iskrenega Jugoslovana': 'Na koncertih ni delil publike po nacionalnosti, on je vedno pel za sorodne duše.' Bulić pa se je ob tem spomnil na koncert v Križankah, na katerih so ljudje peli njegove pesmi, čeprav ob njihovem nastanku niti rojeni niso bili. Balaševiću so v čast sveče prižigali tudi na Prešernovem trgu v Ljubljani ...« (Vir: Tina Halcler, MMC RTV SLO)

Zima v Teksasu

To pot dodajam še eno čisto posebno poročilo. Dobili smo ga od 90-letnega strica Andreja Selaka, ki z družino svoje hčerke živi v ameriški

zvezni državi Teksas. Nena doma jih je doletela zima, kakršne v teh krajih ne pomnijo. Povzročila je pravo družinsko dramo, ki je potekala, kakor sledi. 12. 2. 2021: ledeni dež, sneg, poledica; 13. 2. Hči Sandra je prisiljena kupiti zimski plašč, čeprav ga doslej nikoli v življenju ni nosila, saj je zunaj 24 stopinj F (= −4 stopinje C), za naslednji dan je spet napovedano sneženje; navdušeni, prvič doživljajo sneg; 14. 2. na valentinovo so nekdanji Kalifornijci še vedno navdušeni nad zimo, psi se igrajo v snegu; 15. 2. zmanjka elektrike, zmanjka vode, bazen je zamrznjen; kaj zdaj? 16. 2. mraz poškoduje vodno napeljavo, v hiši je 37 stopinj F (= 3 stopinje C); oče Andrej pravi, da je bila to najhladnejša noč v njegovem življenju; poskušajo najti sobo v hotelu, a je vse zasedeno; najbližji hotel je oddaljen 2 uri vožnje (v snegu, brez zimskih gum, brez izkušenj vožnje na zaledeneli in zasneženi cesti); 17. 2. prispejo v hotel, zadovoljni, da so končno spet na toplem, padlo je še nekaj snega, Sandrin mož Tony ostane doma in ureja popravila; 20. 2. Tonyju uspe popraviti vodovodno napeljavo, lahko se vrnejo domov, mraz popušča, sneg se topi ... Hudo, mar ne!

Rock bend Rani Mraz (1977–1981), z leve: Đorđe Balašević, Bilja Krstić, Bora Đorđević in Verica Todorović. Njihova najbolj znana pesem je Računajte na nas. / Foto: Wikipedija

Železniška postaja v Pulju, kjer se dogaja pesem Oprosti mi, Katrin, nastala leta 1978 / Foto: Wikipedija

Nenavadna slika: zasneženo mesto Houston v Teksasu, 15. februarja 2021 / Foto: Wikipedija

Nove knjige (577)

Gorenjevaško in Hotaveljsko skozi čas

MIHA NAGLIČ

»Preteklost, s katero se ukvarja ta zbornik, seveda vpliva na sedanost in prihodnost. Nekateri stvari oziroma dogajanja, kot na primer rudarjenje in pridobivanje uranove rude, se ne bodo nikoli več vrnile, čeprav je vse to izjemno vplivalo na dinamiko gospodarskega, družbenega in prostorskega razvoja tega območja. Tudi ko bodo že izginili spomini generacij, ki so bile vpletene v ta del preteklosti, bo razvoj, ki ga je to območje doživelo v tem obdobju, vgrajen v razvojne tendence sedanosti za prihodnost. Rudnik in vse, kar je s sabo prinesel, bo še dolgo ostajal zapisan

v prostor, ki ga je spremenil in sooblikoval. Po drugi strani pa se v novi obliki vračajo nekatere stvari, za katere smo mislili, da so jih neizbrisno povozili moderni časi. V mislih imam tradicionalno kmetijstvo, ki se danes pravzaprav vrača v obliki ekološkega kmetovanja in ponovnega priznavanja lokalnosti in porekla pridelkov in ob upoštevanju naravnih ciklov kmetovanja. Vračajo se rastline in sorte, ki so veljale za izgubljene in so bile 'poraženke' ob industrializaciji kmetijstva. Če poskušam opredeliti, kaj je tisto, kar je vsaj z mojega vidika najmočnejši 'razvojni potencial' za boljšo prihodnost na Gorenjevaškem in

Hotaveljskem, pa tudi občine v celoti, je odgovor preprosto – ljudje. Živahna prebivalstvena dinamika in pozitiven demografski razvoj to območje pomembno razlikujeta in odlikujeta glede na številna druga območja v državi. Toda graditi na tem ni preprosto. Ljudje niso, kakor bi rekel F. M. Dostojevski, 'klavirske tipke', na katere lahko igra, kdor koli. Želijo in imajo vse pravice, da sami izbirajo svoje življenjske poti. Če želimo, da razvijejo svoje potenciale, ki bodo v korist tudi skupnosti, jim je treba omogočiti čim boljšo izobrazbo. Ta omogoča, da se ustvarjalnost izrazi v polni obliki.« (str. 602)

Ta knjiga je gorenjevaška in hotaveljska enciklopedija, tako po formatu kot po vsebini. Kar 77 sodelavcev je popisalo tako rekoč vse, »od paleolita do Tita«. Knjiga je tudi bogato ilustrirana: 673 fotografij in 122 dokumentov. Ker tu ne morem navesti vsega, sem izbral le odlomek iz sklepnega zapisa dr. Pavla Gantarja, po katerem ima monografija svoj podnaslov: Bogastvo preteklosti za izzive prihodnosti. Popisovanje preteklosti je upravičeno že samo po sebi, če pa postane navdih za spoprijem z izzivi prihodnosti, je tem bolje. Knjigo so uredili: Valentin Bogataj (glavni urednik), Mirjana Možina, Damjana Peternelj in Silvo Pivk. Čestitamo!

Gorenjevaško in Hotaveljsko skozi čas, zbornik, Krajevna skupnost Gorenja vas, 2020, 616 strani

Kultura

Tu so, slovenske za kljunasto flavto

Pri Društvu slovenskih skladateljev je ob sodelovanju Glasbene šole Kranj izšla Zbirka slovenskih skladb za kljunasto flavto. Zbrala in uredila jih je Mojca Zaplotnik, dolgoletna učiteljica kljunaste flavte v Glasbeni šoli Kranj. Zbirka je posebnost v našem prostoru.

IGOR KAVČIČ

Kljunasta flavta je piščal iz družine podložnih flavt, poznana tudi pod imenom blokflavta ali flavtica. Poznala so jo že zgodnja ljudstva, v Evropi pa naj bi se pojavila v 11. stoletju in je bila že od nekdaj priljubljen instrument. V širših sestavih, ki igrajo staro glasbo, je skorajda nepogrešljiva. Zaradi razmeroma enostavnega igranja in hkrati plemenitega zvoka je zelo primerna za (začetno) glasbeno izobraževanje otrok, v glasbeni vzgoji mladih je postala celo množično razširjen glasbeni instrument. Kot koncertni instrument za izvajanje zgodnje in sodobne glasbe se je ponovno uveljavila v novjšem času, če uvodne besede deloma povzamemo iz zapisa v zbirki, o kateri bo šel pričujoči zapis.

Žal pa je vedno primanjkovalo notnih zapisov slovenskih skladb, naših lepih in znanih melodij, ki bi jih lahko otroci igrali. Pišem v pretekliku, ker z Zbirko slovenskih skladb za kljunasto flavto z okrog štiridesetimi priredbami ljudskih in umetnih pesmi ter avtorskimi skladbami, ki je te dni ob sodelovanju Glasbene šole Kranj izšla pri Društvu slovenskih skladateljev, to ne drži več.

Želja po slovenskih skladbah

Zgodba se začne pri Mojci Zaplotnik, dolgoletni učiteljici kljunaste flavte na Glasbeni šoli Kranj. »Zbirka slovenskih skladb za kljunasto flavto sprva sploh ni bila načrtovana, ampak je spontano nastajala z leti mojega pedagoškega udejstvovanja. Preprosto iz potrebe, saj primernih slovenskih skladb za številne priložnosti, ki jih prinaša šolsko leto, enostavno ni bilo,« pripoveduje 'dobra duša' zbirke: »Nemalokrat sem bila pri prijavi svojih učencev na razna tekmovalna v zadregi zaradi pomanjkanja ustrezne literature in zadostitve vsem razpisnim pogojem. Takrat so me navadno s svojimi skladbami ali priredbami 'reševali' skladatelji (moji službeni kolegi, možje mojih kolegic, očetje mojih učencev...), katerih skladbe so zdaj zbrane v zbirki. Kar nekaj smo jih krstno izvedli prav na tekmovanjih. Tako se je kupček v omari, kjer sem odlagala note in tudi rokopise,

iz leta v leto večal. Ljubosumno sem jih čuvala in razmišljala, kako jih bom ob upokojitvi za piko na i vendarle nekako objavila in predala v uporabo novim generacijam.«

Kot pove, je – od tega je zdaj že leto in več – njenim razmišljanjem naproti prišla ravnateljica kranjske glasbene šole Petra Mohorčič z idejo, da zbirko posvetijo 111-letnici glasbene šole. »Zelo sem bila vesela, ko mi je Mojca nekoč v bežnem pogovoru namignila, da si želi, da bi skladbe, ki so jih za njene učence ustvarili naši skladatelji, nekoč objavili z namenom, da bi bile na razpolago še drugim. Pred dobrim letom sem jo spodbudila, da je čas, da zaženo izpeljemo,« dodaja Mohorčičeva, ki se je obrnila na Društvo slovenskih skladateljev, kjer so se spodbudno odzvali in s skupnimi prizadevanji zbirko izdali.

Kot pove Zaplotnikova, ob vseh skladateljih tudi brez nesebične pomoči nekaterih sodelavcev in prijateljev ne bi zmogla. Tako je Uroš Usenik vse gradivo notografiral, Jernej Babnik je poskrbel za oblikovanje, akademska slikarka Maja Šubic je prispevala čudovite ilustracije, dr. Franc Križnar pa je knjigo izvrstno dopolnil z besedilom.

Izbrana ekipa sodelavcev

Urednica si je zbirko zamislila tako, da je v njej vse, kar pedagog pri svojem delu potrebuje, in mu podatkov ni treba iskati v drugih virih. »Zame je nesporemljivo, da ob skladbici ni napisan skladatelj in da se ne ve, čigavo je besedilo. Glede na to, da je naša zbirka pravzaprav instrumentalna, bi si precej olajšali delo, če besedila enostavno ne bi napisali. Niti pomislili nismo na to, saj je besedilo, čeprav v skladbah, ki se ne pojejo, ampak igrajo, za otroke izredno pomembno.«

Tako je Franc Križnar knjigo dopolnil s pomembnimi podatki tako o instrumentu kakor tudi o skladateljih. »Všeč mi je tudi njegova analiza vsake skladbe posebej. Moja izrecna želja je bila, da pri tekstu sodeluje prav Franc, saj je kot moj prvi ravnatelj precej dobro poznal problematiko kljunaste flavte. Dolgo je tudi kot glasbeni kritik sledil mojemu delu z ansamblom Camerata Carniola in tudi s tem

Mojca Zaplotnik z Zbirko slovenskih skladb za kljunasto flavto in zadovoljnim mačkonom Bubyjem / Foto: Domen Sever

pripomogel k ozaveščanju in razumevanju stare glasbe pri nas. Svoje delo je opravil temeljito in brezplačno.«

Križnar ob tem z zadovoljstvom poudari, da se je v eseju v zbirki lahko dobila razpisal tako o kljunasti flavti kot o urednici-avtorici, skladateljih, avtorjih besedil, skladbah in avtorskih skladbah. »Moje pisanje ima svoj smisel, uporabnost notnega, kot tekstovnega dela tako za izvajalce kot za njihove mentorje. Zdaj lahko mimogrede posežejo po relevantnih podatkih, ki jih bodo lahko uporabili za komentarje pri izvedbah navedenih in objavljenih del. Več, zapisano je animiralo odgovorne, da so za uvrščene slovenske skladatelje oziroma za tiste, ki v zbirki nastopajo kot avtorji, dodali še likovne portrete.« Te je narisal stripovski avtor Iztok Sitar iz Poljan.

Kot notograf se je ekipi pridružil Uroš Usenik, sicer učitelj kitare v kranjski glasbeni šoli. Zaplotnikova ga je povabila na podlagi njegovih dveh knjig Kitarski Um 1 in 2 za kitarske začetnike (Celjska Mohorjeva družba) in več kot dvajsetletnega sodelovanja v šoli. »Rade volje igram s kljunastimi flavtami in sem velikokrat vskočil namesto klavirja kot korepetitor ali pa sem ji poslal svojega učenca za mešano komorno igro,« pove Uroš Usenik in doda, da je sprva

imel nekaj težav z razumevanjem same zbirke, saj je Mojca zbrala note za mešane sestave in še po tematskih skupinah. »Ko smo zaključevali podobo knjige, smo se s slikarko Majo in Mojco kar nekajkrat dobili in premlevali, kako prihraniti še kaj prostora na strani, kje bo besedilo, kje bo ilustracija in podobno. Mi je pa edicija zelo všeč, saj za kljunasto flavto doslej ni bilo izdanih veliko podobnih zbirk. To, da so bile napisane note posebej za Mojco oziroma njene sestave, pa me je prepričalo k sodelovanju.« Da se rad spopade s takšnimi izzivi, ko nastaja nekaj novega, ko sam pišeš prve note in oblikuješ stran za stranjo in kasneje, ko imaš končano tiskano knjigo v roki.

Slikarka Maja Šubic je prav tako dolgoletna Mojčina prijateljica. Velika ljubiteljica glasbe je pred leti za rojstni dan dobila altovsko kljunasto flavto in nekaj časa ni vedela, kaj z njo. Ko je ob nekem nastopu srečala Mojco, sta se povezali dve sorodni duši in Maja je tako dobila učiteljico flavte. »Najprej je rekla, naj si kupim kvalitetnejšo flavto – na to še vedno igrām –, potem pa sem, ko je učila tudi v škofjeloški glasbeni šoli, k njej hodila igrat. Vzljubila sem kljunasto flavto in staro glasbo od Händla in Bacha še nazaj. Ona me je učila, jaz pa sem ji naslikala motive na koncertne liste

in vabila za njene šolske nastope,« se spominja Maja Šubic, ki je pred leti za Društvo slovenskih skladateljev že ilustrirala zbirke klavirskih skladb. »Pri ilustracijah sem imela proste roke. Gre za akvarele in kolaže v kombinaciji s fotografijami. Motive sem povezovala z besedili in bila pri tem, glede na to, da gre za skladbe za otroke, na neki način sproščeno abstraktna.

Od žab do ptičkov

Zaplotnikovi je izbor skladb za zbirko praktično narekovalo šolsko leto samo in bolj ali manj pomembne glasbene prireditve za različne priložnosti. »Sama na takih nastopih, ki so največkrat javni, zelo rada presenetim in se maksimalno potrudim, da točka ljudem ostane čim dlje v spominu. Lahko rečem, da ima prav vsaka skladba svojo zgodbo nastanka, prva izvedba in ponovitve pa nepozabne spomine,« o skladbah v zbirki pripoveduje učiteljica kljunaste flavte, ki rada poseže po starih, ljudskih pesmih, ki se prenašajo iz roda v rod in jih novejša generacija skoraj ne pozna več. »Imamo bogato etnološko izročilo in smo kot majhen narod na to lahko samo ponosni,« je prepričana, seveda pa zdajšnje generacije potrebujejo tudi glasbo sodobnih skladateljev.

Tako ji je uspelo pridobiti kar nekaj odličnih avtorskih skladb različnih žanrov. V zbirki so partiture vseh skladb in so, kot pojasnjuje urednica, namenjene učitelju kljunaste flavte, ki naj bi imel knjigo vedno pri roki, da bi lahko hitro poiskal primerno skladbo. Poleg knjige je na voljo tudi enajst separatov – posameznih sklopov skladb, glede na sestavo zasedb, ki bodo namenjene učencem oziroma izvajalcem. Opremljeni bodo s posameznimi parti in partituro.

»Moram priznati, da moj dolgoletni trud – dokazati, da je kljunasta flavta povsem enakovredno glasbilo vsem drugim – le ni bil zaman. Počasi smo si le zaslužili nekaj več pozornosti in vsaka skladba slovenskega avtorja je pripomogla k njeni veljavi,« še dodaja Mojca Zaplotnik in pri tem pove, da je vse priredbe in vse avtorske skladbe dobila brezplačno, za kar gre zahvala

vsem avtorjem. Da je zbirka ugledala luč sveta, so se vsi skladatelji odpovedali tudi avtorskim pravicam in honorarju. »Prav tako se je honorarju za ilustracije odpovedala Maja, pa tudi sama nisem želela prejeti honorarja in res me veseli, da je v današnjem materialističnem svetu kaj takega sploh mogoče.«

Edinstvena zbirka

»Zbirka je v pretežnem delu rezultat Glasbene šole Kranj in njenih zaposlenih, kar je zagotovo dokaz, kako izjemen kader imamo, ki ne samo da odlično skrbi za svoje učence in jih glasbeno vzgaja, ampak ima tudi druga znanja in sposobnosti, ki jih je pripravljen uporabiti in deliti,« je zadovoljna ravnateljica Mohorčičeva, ki je hkrati prepričana, da se najboljše stvari običajno lahko uresničijo le z odličnim sodelovanjem in medsebojnim spoštovanjem sodelujočih. Lahko bi potrdili, da gre za nadstandard kranjske glasbene šole, kar na neki način potrjuje tudi Franc Križnar: »Seveda je zbornik spomenik tako Mojci kot šoli, v koprodukciji s stanovskim Društvom slovenskih skladateljev (DSS) pa daleč presega ozke lokalne, kranjske glasbenošolske ambicije. Še več, edicije DSS segajo tudi v mednarodni prostor, kar samo še dodatno pomeni internacionalizacijo kranjske glasbene šole.« Križnar nadaljuje, da si Mojca Zaplotnik kot pedagoginja-učiteljica, umetnica in celostno v interdisciplinarnem smislu za ta svoj, morda celo največji tovrstni podvig zasluži kandidaturu za osrednjo slovensko glasbenošolsko priznanje, Gerbičevo nagrado, ki jo podeljuje Zveza slovenskih glasbenih šol. Če že ne nagrade same.

»Lepa in spoštovanja vredna publikacija in najbrž kar edinstvena v Sloveniji,« je prepričana Maja Šubic, Uroš Usenik pa dodaja: »Mojčino knjigo, ko jo prvič vidiš, kar požiraš z očmi. Že zato je knjiga vredna ogleda, tudi če nisi glasbenik ali učitelj kljunaste flavte.«

Tudi Mojca Zaplotnik ob zbirki ne skriva zadovoljstva: »Vesela sem, da je knjiga izšla, in upam, da jo bodo pedagogi radi in pogosto uporabljali. Učencem pa želim čim več užitka ob skupnem muziciranju in lepi slovenski glasbi.«

Pogovor

Novinarstvu predan že petdeset let

Janko Rabič

Petnajstega aprila 1971 je bil v reviji Antena objavljen njegov prvi novinarski prispevek; poročal je o glasbeni prireditvi Prvi glas Gorenjske. Od takrat je minilo pol stoletja, obdobje, v katerem je pripravil na desettisoče radijskih in časopisnih prispevkov, srečal na tisoče ljudi, prevozil nešteto kilometrov ... Novinarski kolega Janko Rabič s Hrušice ob petdesetletnici novinarskega dela pravi, da je pred seboj vselej imel le en cilj: delo opraviti profesionalno, dobro. Janko, ki je bil večino delovne dobe zaposlen na Radiu Triglav, je tudi po upokojitvi ostal nepogrešljivi zunanji sodelavec Gorenjskega glasa, zato se v intervjuju tikava.

URŠA PETERNEL

Mineva pol stoletja tvojega novinarskega dela. Kako si se sploh znašel v novinarstvu? Je bila to že od nekdaj tvoja želja: pisati, poročati?

Večkrat se oziram nazaj, pa si preprosto ne znam razložiti, kaj je bil vzrok. V mladih letih sem vedno rad prebiral časopise, bolj kot knjige. Pa sem si dejal, da bi tudi sam kaj napisal. Takrat sem se začel vključevati tudi v delo mladine, društev, za kratek čas me je navdušilo tudi gledališče. Začel sem pošiljati članke časopisom, poleg Antene tudi Mladini, med prvimi jih je objavil Gorenjski glas, začel sem sodelovati z Radiem Jesenice. Ob vsem tem je najbolj zanimivo, da sem se najprej izučil za poklic strojnega ključavničarja in se zaposlil v Železarni. Po teh objavljenih prispevkih pa je sledil popoln preobrat, želja po pisanju je kar naenkrat izbruhnila kot mogočen vulkan.

Najdlje, kar 33 let, vse do upokojitve pred desetimi leti, si bil zaposlen na Radiu Triglav. Kakšne spomine imaš na radijske čase?

Kot zvestemu dopisniku so mi na Radiu Jesenice ponudili možnost redne zaposlitve. Kar verjeti nisem mogel, mislil sem, da so to lepe sanje. Delal sem kot novinar poročevalec s terena, nekaj let tudi v marketingu. Delo je obsegalo najrazličnejša področja, gospodarstvo, politiko kulture, šport, planinstvo ...

V vseh teh letih in desetletjih si pripravil na desettisoče prispevkov, pogovorov, novic, srečal nešteto ljudi ...

Janko Rabič: že pol stoletja novinar / Foto: Gorazd Kavčič

Težko izberem primerne besede za ta čas: dinamično, zanimivo, neponovljivo. Srečeval sem se z ljudmi iz vseh okolij, vseh družbenih slojev, dobrimi in slabimi, ambicioznimi, sposobnimi in manj sposobnimi. Nastajale so zgodbe ljudi, vsaka s svojim odtenkom, drugačna. Pred seboj sem vedno imel jasni cilj, da je delo treba opraviti profesionalno, dobro. Tukaj ni bilo polovičarstva. Vsak prispevek je bil unikatni izdelek. Ne spominim se, da kdaj dela ne bi opravil, da bi zamudil na dogodek.

Novinarstvo ni samo poklic, je pravzaprav poklicanost, nekoč si dejal, da si bil novinar 25 ur na dan. Na kaj si v teh desetletjih najbolj ponosen?

Vsega tega ne bi bilo, če ne bi bilo ljudi in dogodkov. Ljudi imenujem kar ustvarjalci časa, njihova dejanja pišejo zgodovino. Z vsemi sem preživel delček življenjske

poti, vživel sem se v njihov svet, ob tem pa bogatil osebno spoznanja. Še posebej so mi bili vedno blizu preprosti ljudje, pa vendar s klenim karakterjem, besedo in dejanji. Srečo sem imel, da sem vedno našel skupni jezik, z nadrejenimi in vsemi drugimi. Kljub včasih kritičnim besedam nikoli z nikomer nisem imel težav, torej so besede imele objektivno, pošteno težo.

Kako je tvojih petdeset novinarskih let sprejemala družina, žena Božena ter otroka Mojca in Gregor?

Brez velikega razumevanja Božene se ne bi izšlo, kot se je. Skušal sem vedno najti čas za vse, pa se je družina prevečkrat morala prilagoditi mojemu delu, terenu, odsotnosti. Marsikaj smo preživeli, včasih je bilo težko. Svojega dela nisem nikoli posebej predstavljal v domačem krogu, vsi pa so vedeli, da je naporno, polno odrekani. Ponosen sem, da sta

Gregor in Mojca dosegla visoko izobrazbo, kar meni nikoli ni uspelo, in da sta uspešna v svojih poklicih. Gregor je del novinarja, saj objavlja članke iz njegovega strokovnega dela.

Pred desetimi leti si se upokojil in našel si več časa tudi za druge dejavnosti, delo v društvih, med drugim pri planincih, v kulturnem društvu na Hrušici ... Rad hodiš po hribovih, si tudi navdušen balinar, ne nazadnje pa veliko časa namenjaš tudi štirim vnukom, kajne?

Se kar dogaja, kot upokojenec sem našel čas še za vse drugo, s čimer se prej nisem mogel ukvarjati. Sedaj sem sam svoj šef, nimam nikogar nad seboj. Spet je pisanje le moj konjiček. V tem času se je nabralo tudi veliko prostovoljnih ur, ki jih z veseljem namenjam društvom, planincem, rad pomagam kjerkoli, posebej pa seveda mladima družinama Mojce in Gregorja, vedno je to na prvem mestu. Vse ostalo pustim, da počaka. Lep občutek, kar ponos pa je spremljati vnuke, ki so iz dneva v dan bolj odrasli, vsi že v šoli.

Tudi po upokojitvi pa nadaljuješ sodelovanje z Radiem Triglav in Jeseniškimi novicami, kjer med drugim nastaja tudi kolumna Ustvarjalci časa, v kateri predstavljaš življenjske zgodbe zanimivih Jeseničanov. Bodo kdaj luč sveta ugledali tudi v knjigi?

Čeprav mislim, da sem v novinarstvu dosegel maksimum, sem res izredno vesel

in kar počaščen za zares lepo sodelovanje z Jeseniškimi novicami, Gorenjskim glasom in Radiem Triglav. Z izbiro gostov za Ustvarjalce časa ni večjih težav, tukaj pride do izraza moje res veliko poznavanje ljudi. Želja je, da se vsi tudi tako ali drugače poznani ljudje najdejo v knjigi. Vse skupaj je zavrla koronakriza, tako da – počakajmo ...

Na teren pa, četudi si bil radijski novinar, nisi nikoli šel brez fotoaparata. Kdaj si napravil prvo fotografijo, še v osnovni šoli?

Začetki segajo 55 let nazaj v Osnovno šolo 16. decembra v Mojstrani, ki sem jo obiskoval. Spominjam se, da sem pri fotokrožku naredil fotografijo verskega znamenja in zanjo takrat na šoli prejel priznanje.

S fotografijami oziroma fotografsko-dokumentarno razstavo v Kolpernu na Jesenicah pa obeležuješ tudi petdesetletnico novinarske poti. Koliko fotografij je v tvojem arhivu, katere so na ogled na razstavi?

Razstava je le delček, nekaj kamenčkov v mozaiku obsežnega dela spremljanja ljudi in dogodkov skozi fotografski objektiv. Izbor teh fotografij je bil skorajda res kot loterija. V teh letih se je nabralo ogromno gradiva, več kot deset tisoč fotografij sem pregledal, da sem jih izluščil štirideset, ki so na ogled. To so moji novinarski začetki, dogodki z ljudmi v ospredju, nekaj je znanih jeseniških osebnosti z različnih področij. Odločil sem se, da del arhiva fotografij za ohranitev bodočim rodovom podarim muzeju.

In ko zaokrožuješ pol stoletja novinarstva, me zanima, kako gledaš na prehojeno pot in s kakšnimi načrti se oziraš v prihodnost?

Še danes mislim, da je pisanje, poročanje moj konjiček. In če ti je nekaj v veselje, nikoli ne odnehaš. So bila pa tudi težka obdobja, kar preveliki zalogaji, dneve in dneve na terenu, sobote, nedelje ... A se je izšlo. Pozabiš in spet je prijetno. Včasih me kdo vpraša: Ali še kar delaš? Pa odgovarjam: Naj sedim doma in čakam starost?!

»Še danes mislim, da je pisanje, poročanje moj konjiček. In če ti je nekaj v veselje, nikoli ne odnehaš. So bila pa tudi težka obdobja, kar preveliki zalogaji, dneve in dneve na terenu, sobote, nedelje ... A se je izšlo. Pozabiš in spet je prijetno. Včasih me kdo vpraša: Ali še kar delaš? Pa odgovarjam: Naj sedim doma in čakam starost?!«

Fotografija z začetkov Jankove novinarske poti, na njej so člani komisije za informiranje pri takratni konferenci ZSMS Jesenice okoli leta 1976. Janko je drugi z desne (na fotografiji so med drugim tudi Rina Klinar, Sonja Anderle Zaplotnik in Milica Antič Gaber).

Zgodbe

Lasulje v Slovenijo, lasje v Anglijo

Dobrodelna organizacija Little Princess Trust iz Anglije za slovenske otroke, ki so zaradi raka ostali brez las, brezplačno izdeluje lasulje. V Sloveniji v zahvalo zanje zbirajo čope odstriženih las. Vodja akcije, na katero je izjemen odziv, je Brigita Smrekar iz Kamnika.

MAJA BERTONCELJ

Petnajstega februarja je bil mednarodni dan boja proti otroškemu raku. Otroci, ki so zboleli za rakom, se zdravijo v tretjem nadstropju pediatrične klinike v Ljubljani, zato se jih je prišlo ime junaki tretjega nadstropja. Junaki so tako otroci kot njihove družine, ki se soočajo s to težko boleznijo in zdravljenjem.

Eden izmed stranskih učinkov zdravljenja je tudi izpadanje las, kar je še posebej težko sprejemljivo za dekleta. Nekatere rešitev vidijo v lasulji. Ta pa ni poceni. Kot pravi Brigita Smrekar, stane tudi več kot tisoč evrov, država pa na leto prispeva 82 evrov. »Zato je pomembno, da so starši seznanjeni, da lahko otroci dobijo lasuljo brezplačno, če se zanj o seveda odločijo,« pove

Kamničanka, ki je vez med Društvom Junaki 3. nadstropja in fundacijo Little Princess Trust iz Hereforda v Angliji, kjer izdelujejo lasulje za otroke, ki so zaradi raka ostali brez las. »V društvu so me pozvali, če bi jim pomagala pri projektu, s pomočjo katerega bi našli rešitev za lasulje za naše otroke. V tistem času je sestrčna zbirala lase in brezplačno strigla vse, ki so jih bili pripravljeni darovati za to organizacijo. Prišla sem na idejo, da bi jih povprašala, ali bi bili morda pripravljeni sodelovati tudi z nami oziroma izdelovati lasulje za naše otroke. Bili so navdušeni in tako se je začelo. Zbiranje las sem nato prevzela jaz. Sem frizerka in tudi mama 8-letne Mije, ki je konec leta 2019 zbolela za akutno limfoblastno levkemijo. Kmalu je ostala brez las, a lasulje ni potrebovala. Karakterno je zelo močna deklica. Brez las je bila slabo leto dni, kar je glede na bolezen zelo kratek čas. Sedaj so ji lasje že zrastle nekaj centimetrov, in če bo

Brigita Smrekar s hčerko Mijo, ki je konec leta 2019 zbolela za akutno limfoblastno levkemijo. Brez las je bila slabo leto, lasulje pa ni potrebovala. / Foto: Gorazd Kavčič

Foto: Gorazd Kavčič

Na akcijo zbiranja las je izjemen odziv. Lasje v čopih prihajajo iz cele Slovenije. Z enim izmed njih se je pred ogledalo postavila Mija. Tudi tega bodo poslali v Anglijo.

ostala zdrava, potem je to to,« pove Smrekarjeva.

Frizerski salon ima v Domžalah in k njej prihajajo čopi las iz vse Slovenije. Akcija zbiranja las se je začela v začetku lanskega leta, pred kratkim je prišla v javnost in odziv po tem je izjemen. Lase še vedno zbirajo. »Kdor

se odloči za to, se lahko ostriže pri svojem frizerju, shrani lase in jih nato pošlje v salon Frizerski studio 3ka v Domžalah. Dolgi naj bodo vsaj 30 centimetrov in oprani s šamponom, a brez balzama. Las v Anglijo še nismo poslali, so pa od tam za slovenske otroke namenili že tretjo lasuljo.

Poudarila bi, da tudi če pri nas ne bi zbirali las, bi otroci še vedno prejeli lasulje. Ne glede na to se mi zdi lepa gesta, če oni nekaj dobrega naredijo za nas, da tudi mi njim nekaj damo. Čop las so najmanj, kar jim lahko vrnemo,« je še povedala Brigita Smrekar.

Otroci že izražajo stiske

O otroštvu v času covida-19, ki je močno zarezal v naša življenja, naše navade in doživljanje sveta, so spregovorili na okrogli mizi, ki sta jo na spletu pripravila Inštitut za kriminologijo in Osnovna šola Simona Jenka Kranj.

MATEJA RANT

Covid-19 je vsem otrokom, še posebno pa tistim, za katere dom ni varno in spodbudno okolje, naložil veliko breme, so opozorili na okrogli mizi. »Na eni strani se krepijo dejavniki, ki povečujejo možnost za nasilje v družini in za nastanek številnih stisk, po drugi strani varovalni dejavniki izgubljajo moč – upadel je občutek pripadnosti vrstniški skupini in vloge medvrstniške podpore, zaprte šole ne predstavljajo več umika v varen prostor.« Breme občutijo tudi strokovni delavci v vzgojno-izobraževalnih zavodih. »Pa ne le zaradi poučevanja na daljavo, ampak tudi zato, ker po videokonferencah vstopajo v družine otrok, ker vidijo razmere in včasih tudi dinamiko življenja v družini,

opažajo spremembe v vedenju učencev, slutijo stiske otrok ali jih prepoznajo, pa vedno ne najdejo načina, kako jim pomagati.«

Kot je v uvodu opozorila Katja Filipčič iz Inštituta za kriminologijo, je v času pandemije in socialne izolacije glede na številne raziskave prišlo do porasta nasilja v družini. »Kljub temu pa grobi podatki iz uradne policijske statistike za čas epidemije kažejo upad števila prijavljenih primerov kaznivih dejanj nasilja nad otroki, kar je skrb vzbujajoče.« Zato je pozvala k opolnomočenju otrok v šolah, da bodo spregovorili in prosili za pomoč ter jo tudi sprejeli. Ob vrnitvi otrok v šolo najprej na zahodnem delu Slovenije so se po besedah Mirana Babiča iz Svetovalnega centra za otroke, mladostnike

in starše Maribor že začele izkazovati stiske, s katerimi se bodo po zimskih počitnicah zdaj soočili še na vzhodnem delu. Ukrepi za zajeziitev širjenja novega koronavirusa so posegli v vse pore našega funkcioniranja, zato je bilo pomembno, kako je urejena družina; najslabše so jo odnesli otroci, ki so imeli manj spodbudno okolje za soočanje z izzivi, ki jih je prinesla epidemija, je opozoril. »Povečale so se razlike ne le v znanju, ampak tudi fizičnem in duševnem zdravju otrok. Čaka nas zahtevno obdobje, pojavilo se bo tudi odklanjanje šole, zato je treba biti zelo pozoren pri prepoznavanju teh težav.« Odklanjanje šole so že v jesenskem času opazili tudi pri mladih iz Vzgojnega zavoda Kranj. »Dogajanje v naši hiši je dober kazalnik,

Strokovnjake skrbi odvisnost od elektronskih naprav, potem ko so otroci med šolanjem na daljavo v roke dobili elektronske naprave. / Foto: Gorazd Kavčič

kaj se ta čas dogaja z otroki. Zato bomo morali biti res pozorni, kako bomo pristopili h generacijam otrok, ki so doživele ta kaotičen čas, in k posledicam tega v prihodnje,« je opozorila Staša Sitar iz Vzgojnega zavoda Kranj, ki jo še zlasti skrbi odvisnost od elektronskih naprav in umikanje v virtualni svet. »Otroci in mladostniki, ki so v roke dobili telefone in računalnike, nimajo več potrebe, da bi se povezovali z vrstniki.«

Posledica tega je bilo tudi, da so se v šolah veliko srečevali z medvrstniškim nasiljem, ki se je preselilo na splet, je razložila Ingrid Klemenčič iz

Osnovne šole Simona Jenka Kranj. »Zato smo se tej problematiki veliko posvečali že v okviru razrednih ur, na to temo smo pripravili tudi dva projektna dneva.« Med šolanjem na daljavo so po njenih besedah po računalniških ekranih tudi intenzivno vstopali v družine in njihova življenja, pri čemer so zaznali precejšnje situacije, »ki niso bile dobre«, tudi nasilje v družini in opuščanje skrbi za otroke. »Zdaj, ko se otroci vračajo v šolo, ugotavljamo, da se pojavljata dva pola: otroci, ki so bili že prej uspešni, so ostali uspešni, pri učencih, ki so imeli težave že prej, pa so

se te še poglabile. Gaussove krivulje ni več.« Zato meni, da jih v prihodnje čaka veliko dela. »Prav bi bilo, da na začetku posvetimo pozornost temu, kako se otroci počutijo v šoli in kako se odzivajo, šele nato pa se posvetimo učni snovi,« predlaga Ingrid Klemenčič. Njena sodelavka Tina Kaltenekar pa je poudarila, da so po novem letu motivacijo za šolanje na daljavo izgubili celo odličnjaki. Šola namreč za mnoge predstavlja varovalni faktor. Ob tem se zaveda, da otroci radi hodijo v šolo predvsem zaradi druženja. »To pa je tudi učenje za življenje,« je sklenila.

30 let R Slovenije

Jožica Puhar – graditeljica in humanistka

JOŽE DEŽMAN

Kakšen je bil ženski delež pri demokratizaciji in osamosvajanju Slovenije?

Kot volivke so bile ženske prav gotovo tako odločne kot moški – sicer bi bil plebiscit ne izglasovan tako prepričljivo. Če pogledamo osebe, ki nastopajo v omrežjih slovenske pomladi (<http://www.slovenska-pomlad.si/>), je od več kot 850 omenjenih oseb žensk okoli dvesto ali slaba četrтина.

Še manj je bilo v nove organe oblasti izvoljenih žensk. Le redke med njimi so bile deležne večje medijske slave. Med tistimi prvograditeljicami Republike Slovenije, ki so se odrskim lučem izognile, jim bo pa zgodovina zapisala častno mesto, je Jožica Puhar (19. marec 1942), ob Katji Boh edina ministrica prve Vlade Republike Slovenije.

Gospa mnogih darov: glasbenica, športnica (atletika, strelstvo ...), raziskovalka. Po opravljeni prvi stopnji študija prava odločitev: »Imela sem ponudbo iz Nemčije za igranje flave v nekem ansamblu. Moj partner pa je želel poroko. Pa sem se raje poročila.« Pozneje je diplomirala iz sociologije.

Jožica Puhar / Fototeka Muzeja novejšje zgodovine Slovenije.

Bila je predsednica republiške skupnosti za zaposlovanje, v začetku 1990 pa namestnica republiškega sekretarja za delo.

V iskanju rešitev je gledala zlasti na skandinavsko državo blaginje. Tako je leta 1990 pripravila nov model vrednotenja delovnih mest in plač za motivacijo delavcev na podlagi tujih izkušenj in s kolektivnimi pogodbami.

Nato je kot članica Zveze komunistov oz. Stranke demokratične prenove postala članica prve Vlade

Republike Slovenije, »in moram reči, da se je mandat, predsednik vlade, izkazal kot izjemen človek. Zaupal nam je v celoti, vsem, ki smo bili v vladi, tudi tistim, ki nismo bili Demosovi.«

Če prvi vladi običajno pripisujejo osamosvojitve in zmagovito vojno, bi bil čas, da se zapiše vanj Puharjeva in še kak minister zaradi svoje vloge pri reševanju delavcev, podjetij. Puharjeva poudarja, da so »temelji, ki smo jih postavili v 'mojem' ministrstvu, še vedno občutni, kljub vsem spremembam,

ki so se dogajale v poznejših letih.

Moja afiniteta je področje dela, delovanje za ljudi/delavce, edini živi del proizvodnih procesov. Večkrat sem morala opomniti svoje kolege, da stroji sami, ob spremstvu financ, ne 'marsirajo' po proizvodnih halah in da brez delavcev ničesar ne izdelajo.

Socialnih korektivov v ministrstvu za delo nismo imeli. Njegov socialni del so le zavarovalni sistemi za življenjska tveganja. Zdravje, starost, brezposelnost. Z

nujnimi zakonskimi rešitvami, s konkretnimi ukrepi in vrsto interventnih programov v gospodarstvu, na trgu dela in izobraževanju nam je takrat uspelo ohraniti mnogo delovno sposobnih potencialov, ki bi se brez tega izgubili. Omeniti moram nekaj največjih dosežkov svojega ministrovanja: – uvedba ukrepov Aktivne politike zaposlovanja v slovenskem prostoru; del tega so bile prekvalifikacije, stimuliranje podjetništva, kapitalizacija denarnih nadomestil in tudi javna dela, uveljavljena v številnih občinah; – uvedba kolektivnih pogodb in tripartitnega socialnega

dialoga s sistemsko urejeno vlogo sindikatov na strani delojemalcev in delodajalskih organizacij;

– uvedba pogodbenega razmerja namesto delovnega oz. zaposlitve;

– obvladovanje politike plač in ohranjanje finančno uresničljivega pokojninskega sistema;

– prenova zakonodaje o varstvu pri delu;

– prvi mednarodni sporazumi na področju uveljavljanja socialnih pravic.

S programom ohranjanja produktivnih delovnih mest nam je s sofinanciranjem predloženih novih ali spremenjenih programov v več kot 600 gospodarskih subjektih uspelo ohraniti proizvodnjo ali storitve ter zadržati usposobljene delovne ekipe za novo delo, ob tem pa preprečevati grozeče nadaljnje povečanje rasti brezposelnosti. Tiste, ki so izgubili delo, smo pa s številnimi programi usposabljali za nove delovne priložnosti. Skupaj z ministrom za izobraževanje sva ustanovila Andragoški center Slovenije. Kljub skromnim finančnim možnostim na začetku nove države nam je uspelo vsak mesec zagotoviti izplačilo pokojnin, kar

je bil zame izjemen uspeh, če sem primerjala dogajanja v drugih državah nekdanje skupne države, kjer jim to ni uspelo. Tudi nekaj domov za starejše osebe in delavnic za delo oseb s posebnimi potrebami smo odprli.«

Puharjeva je bila ministrica za delo (in družino ter socialne zadeve) v treh slovenskih vladah do 21. junija 1994.

Naslednje bogato obdobje je Puharjeva od 1994 do 2006 preživela v diplomaciji. Predsedniku vlade Janezu Drnovšku je predlagala: Grem na sever. On: Je vse polno, greš na jug. »In sem šla na jug.« Kot veleposlanica je bila do 1999 zadolžena za Makedonijo in Albanijo, vmes je dve leti vodila Pakt stabilnosti za jugovzhodno Evropo, potem pa je skrbela za Grčijo, Ciper, Armenijo in Gruzijo. Zlasti to je bilo izredno zahtevno.

Po vrnitvi iz Aten se je upokojila, se nekaj let posvetila družini, vnukinji, vnuku, nato pa se je vključila v delo upokojske organizacije, kjer je podpredsednica in aktivna v evropskih ustanovah za starejše. Še vedno najde čas za telesno aktivnost, glasbo.

Njena izredna sposobnost za sodelovanje in iskanje najboljših rešitev za soljudi jo postavlja med tiste redke vrhunske slovenske politike in diplomate, ki jih odlikujejo predvsem dobri rezultati poštenega dela. Tudi zaradi tega zasluži častno mesto med ustvarjalci Republike Slovenije. Rodni Kranj je še ni počastil!

Na Gorenjskem v deželi Kranjski

Franc Torkar, prvi avtogeni varilec

PETER COLNAR

Metalurg Franc Torkar, ki se je rodil 24. februarja 1880 na Jesenicah in umrl 27. aprila 1957, sodi med ljudi, ki so s svojim delom zapustili nepozaben pečat. Sicer je posebej zaslovel kot prvi avtogeni varilec v Jugoslaviji, vendar so za njim ostali tudi izredni dosežki na različnih področjih življenja. V železarni je začel delati že pri trinajstih letih. Tako mladega so sprejeli na delo, ker se je oče, ki je bil delovodja na Stari Savi, smrtno ponesrečil.

Več let se je izobraževal v Škodinih tovarnah v Plznu, kjer je delal v vojni industriji. Iz Plzna se je vrnil na Jesenice, od koder so ga leta 1910 poslali na Dunaj na tehnološki inštitut, kjer je opravil tečaj za avtogeno varjenje. Kot vodja livarske skupine je opravljal najtežje in najzahtevnejše naloge. Od številnih del je pomemben odlitek

pogonske gredi za Cinkarno Celje ter velika valjna stojala za novozgrajeno valjarino 2400. Valjna stojala so predstavljala najtežje odlitke, ki so bili do tedaj vlitli v jugoslovanskih železarnah.

Njegovi dosežki v razvijajočih se Jesenicah so imeli osnovo pri izdelavi zvonov za cerkve. Med prvo svetovno vojno je avstro-ogrsko oblast namreč v mnogih zvonih snela zvonove in jih pretalila v topove in drugo orožje. Tako se je železarni ponudila enkratna priložnost, da z vlivanjem jeklenih zvonov vsaj malo ublaži posledice njenega usihanja. Pod vodstvom Franca Torkarja so jih v obratu livarne vlili več kot 1200.

Za poizkus so prvi jekleni zvon vlili 6. junija 1916, naslednje leto pa začeli redno proizvodnjo. Torkarju je uspelo rešiti številne tehnične težave, zlasti tiste, ki

se nanašajo na intonacijo. Poleti leta 1917 so zvonove začeli vlivati zares, vendar pa glasovno in po obliki še niso bili popolni. Leta 1918 so nekoliko spremenili debelino in konstrukcijo udarnega obroča in krila, leta 1920 pa so jeseniški zvonovi že dobili dokončno, pa čeprav malo svojevrstno obliko. Jeklene zvonove so na Jesenicah izdelovali do leta 1928 in z njimi oskrbovali Slovenijo in tudi nekatere predele Kraljevine Jugoslavije.

Po osvoboditvi leta 1945 je kot livarski inštruktor učil livarje na Ravnah, v Mariboru, Celju in Ljubljani, Solkanu, Banjaluki, Osijeku, Smederevu, Varešu, Zenici in Železnikih. Ker je začel delati že pri trinajstih letih, je v železarni opravil petdeset let delovne dobe.

Bil je aktiven član godbene pihala, član prosvetnega in

Zanimivi Gorenjci tedna iz dežele Kranjske:

- V Kranju se je 22. 2. 1814 rodil kot tretji od petih sinov trgovcu Valentinu Pleiweissu st. in Tereziji Smrekar iz Škofje Loke bankir, mecen, dobrotnik Valentin Pleiweiss ml. Začel je kot vajenec v trgovini svojega očeta, ki je precej samosvojega mladeniča poslal k svojim trgovskim znancem na Dunaj. Tam se je kmalu osamosvojil. Ščasoma je zelo obogatel. Imel je ugledno bančno podjetje Bankbazar.
- V Radovljici se je 22. 2. 1894 rodil infektolog, higienik Valentin Meršol. Bil je eden vodilnih slovenskih zdravnikov. Maja 1945 se je z družino umaknil na Koroško. V Vetrinju je postal vodja civilnega taborišča. Ko se je izvedelo, da domobranci vračajo v Slovenijo in jih množično pobijajo, je pri Angležih dosegel, da so prenehali pošiljati transporte beguncev nazaj v Jugoslavijo.
- V Kranju se je 25. 2. 1904 rodil politik Albin Šmajd. Maja 1945 je na Taboru v Ljubljani pripravil zasedanje Narodnega odbora. Ob koncu vojne je emigriral v tujino. Februarja 1946 so ga v Trstu ugrabili pripadniki slovenske tajne službe, prepeljali v Ljubljano in usmrtili.

športnega društva. Zelo rad je sodeloval tudi pri dejavnostih sindikata v Železarni Jesenice. Bil je častni član Društva za varilno tehniko

Jugoslavije ter Društva delovodij in inženirjev Slovenije ter občinski svetnik. V dveh zakonih se mu je rodilo sedem otrok.

Pedofili

GORAZD STARIHA

spolnost in nasilje

Za Marijo Renko, materjo Johane, so zaslišali še Marijo Dernovšek, mati Antonije, ki je dejala, da so ji najprej branjeveke povedale, da je njena hči z Renkovo prespala pri nekem gospodu. Ko je Antonijo zaslišala glede tega, se je mala najprej branila, da sta celo noč spali in da ne ve, kaj je gospod počel, nazadnje pa je le vse priznala.

Dernovškova obtoženega ni poznala. Enako kot Renkova je povedala tudi glede prenočevanja deklic v

Maličevi kočiji. Denarja ji ni hči nikdar prinesla, odmero odškodnine, do katere je menila, da je upravičena, je prepuščala sodišču. Obe materi sta namreč zahtevali odškodnino (od obtoženega), saj naj bi bila njuna otroka v mnogočem oškodovana (pričakovali sta plačilo za izgubo nedolžnosti svojih hčera).

Namestnik državnega pravdnika je nato materi vprašal, ali nista mogoče pred razpravo hčeri podučili, kaj morata govoriti, a sta obe v en glas zatrjevali, da sta otrokoma zabičali le, da morata govoriti zgolj resnico.

Zdravniško izvedensko mnenje je najprej predstavil dr. Stöckl. Po njegovem do popolnega občevarja ni prišlo. Pri tako majhnih deklicah se mu je to zdelo nemogoče, da je šlo bolj za poskus ali za nepopolno občevarje. Posledic naj ne bi otroka nikakor utrpela, ker »da se tako mladih bitij ne da deflorirati«, moški ud da bi lahko prodril kvečjemu v preddvor, nikakor pa v nožnico samo. Sicer pa bi do občevarja prišlo najlaže v položaju, ki je bil opisan (prodiranje od zadaj, oziroma noge na ramenih) in bi bil pri tako majhnih dekletcih edini možen. Prišlo naj bi torej kvečjemu do vdora v nožnični preddvor, nadaljnje prodiranje bi bilo možno samo s hudimi poškodbami (ki bi bile vidne še v času zaslišanja).

Zagovornik obtoženega je dr. Stöckla vprašal, ali bi bilo možno, da je prišlo do občevarja v času od dogodka do zdravniškega pregleda in ali bi se to lahko zgodilo tudi s kakšnim predmetom, na primer s svečo ali s korenjem. Stöckl je dejal, da ne more zanikati, da ne bi do tega (teh znakov na nožnicah) lahko prišlo v tem vmesnem času in da bi takšne sledi lahko pustilo tudi kakšno »mehanično sredstvo«, na primer kos palice.

Svoje mnenje je podal tudi ranocelnik Gregorič, ki je dejal, da do občevarja ni moglo priti, ker da je bilo to nemogoče zaradi disproporca genitalij – nasilno prodiranje moškega uda da bi povzročilo razširjenje nožnice in raztrganje sramne vezi – kar pa se ni zgodilo. Na kakšen način pa je prišlo do strganja deviške kože, pa da je težko ugotoviti, do tega bi lahko prišlo na različne načine, tudi s prstom. Sicer pa da se ni bati kakih posledic za deklet. Tudi on je menil, da do popolnega občevarja ni prišlo, do poskusa pa vsekar, in to »tako daleč, kot se je le dalo«.

Sledilo je vprašanje zagovornika, ali se zdi verjetno, da je obtoženi Silič glede na svoje telesno stanje štirikrat občeval v eni noči. Dr. Stöckl je odvrnil, da je to zelo odvisno od posameznika – prenekateri ne spravi skup niti za enkrat!

Vaš razgled

Zaposlenim, ki morajo za opravljanje svojega dela predložiti potrdilo o negativnem virusnem testu, so se v teh počitniških dneh pridružili tudi tisti, ki ga potrebujejo za obisk smučišč. Vrste, ki se tudi po mnogih gorenjskih krajih vijejo pred poslopji, namenjenimi množičnemu testiranju, v spomin priključijo podobe vrst pred prodajalnami iz obdobja neke sedaj že polpretekle zgodovine. S. L. / Foto: Gorazd Kavčič

Tekma državnega prvenstva v smučarskih skokih mladink in mladincev do dvajset let, ki je pred kratkim potekala v Kranju, je bila poslovilna v karieri priznanega državnega sodnika in tehničnega delegata Franca Podbregarja iz Adergasa. To vlogo je marljivo ter strokovno opravljal dolga desetletja, za svoj trud pa je – tudi ob nedavnem osebnem jubileju – prejel mnoge iskrene čestitke. S. L. / Foto: Gorazd Kavčič

Gorenjski priimki

Bernik, 2. del

TINO MAMIĆ

Veliko znanih ljudi ima priimek Bernik. Najbolj znan je gotovo nedavno umrl dr. France Bernik (1927–2020), ki je bil tri mandate predsednik SAZU, Slovenske akademije znanosti in umetnosti (1992–2002). Literarni zgodovinar, pisatelj in akademik z mehkim radijskim glasom, ki je bil zaradi političnih razlogov izključen z ljubljanske univerze (1957), je SAZU reformiral in posodobil. O njem govori tudi dokumentarni film Franceta Bernika zvezdnato nebo. Rodil se je v Zapužah pri Ljubljani kot sin Franca Bernika in Cecilije Smole. Tako kot njegov brat, tudi akademik, sicer pa znani slikar Janez Bernik (1933–2016). Rodbini kakih dvesto let nazaj sledimo v Guncijah, danes ljubljanskemu predmestju, nekoč pa zaselku v

Šentvidu nad Ljubljano. Leta 1754 v terezijanskem popisu prebivalstva v Guncijah ne najdemo priimka Bernik, ampak le priimek Kozamernik, zapisan kot Kosumernik, ki ga je nosila Francetova praprababica. To pomeni, da se je prvi Bernik tja priselil precej verjetno iz škofjeloške smeri.

Franceta Bernika marsikdo zamenja s Francem Bernikom, ki tudi izhaja iz šentviškega gnezda. Franc Bernik (1870–1948) je bil znameniti duhovnik, skladatelj in pisatelj. Za rodoslovce omenjamo, da je v samozaložbi izdal knjigo, ki je danes dostopna brezplačno na internetu. Kot prvi domžalski župnik je opisal zgodovino Domžal in njihovih prebivalcev (Z nekdanje Goričice). To se je zgodilo leta 1925, ko so se štiri vasi – Zgornje in Spodnje Domžale, Stob in Studa – združile v trg Domžale. Danes imajo

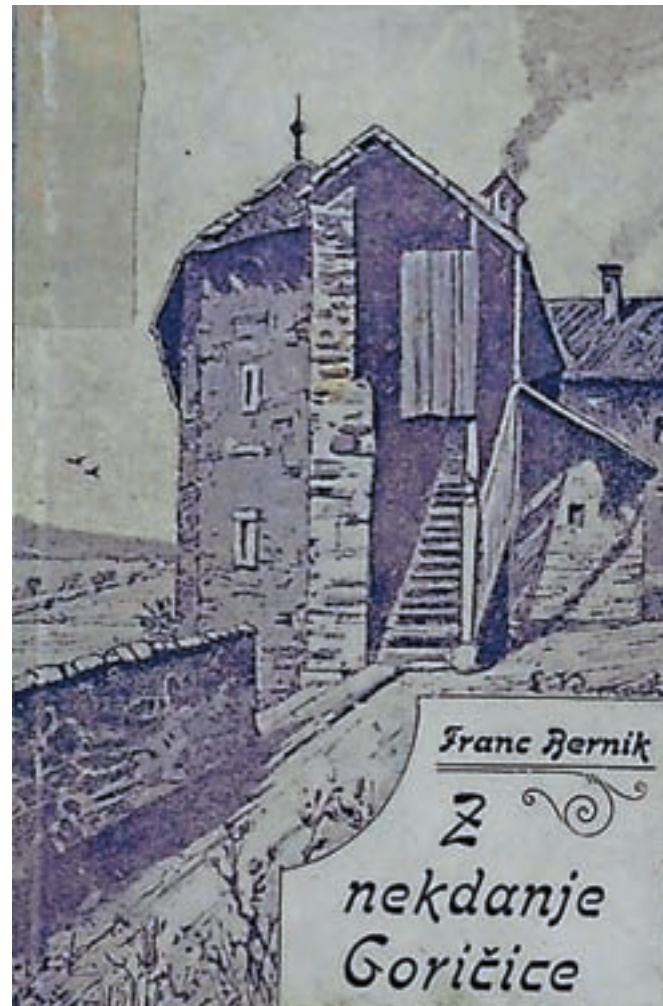
Domžale kulturni dom, poimenovan po Francu Berniku.

Zelo znan je pravnik in ekonomist dr. Jože Bernik (1924–2011) iz Puštala, slovenski politik, predsednik Svetovnega slovenskega kongresa, pobudnik ustanovitve stranke SKD in ustanovni član NSi. Zaradi velikih zaslug pri osamosvojitvi in priznanju Slovenije je dobil zlati častni znak svobode Republike Slovenije. Proti tedniku Mladina je pred leti dobil tožbo zaradi lažnih obtožbe o sodelovanju z nemškim gestapom, ki je bila lansirana ravno v času kampanje za predsedniške volitve leta 1997. Bernik je bil na volitvah tretji. Med drugo svetovno vojno se je kot civilist in uradnik priključil gorenjskim domobrancem. Bil je član podtalne odporiške organizacije Slovenska legija in ga je zato gestapo zaprl. Po koncu vojne je emigriral v ZDA. »Nacizem in fašizem sem že okusil, v tretjem totalitarizmu pa nisem hotel več živeti,« je povedal. V Chicagu

je naredil uspešno kariero v farmacevtski industriji. Po upokojitvi se je vrnil v rodno Slovenijo.

Priimek Bernik je zaslovel v medicinskem svetu z njegovo soprogo, Primorko dr. Marijo Bernik, rojeno Bevčar (1929–2016). Znanstvenica in zdravničarka Bernikova je naredila bogato kariero v ZDA na Univerzi Northwest v Chicagu. Odkrila je proencim preurikinaze. Njena iznajdba je uporaba encima urikinaze, ki ga v medicini uporabljajo za razkrojevanje krvnih strdkov.

Bernikov rod iz Puštala je zanimiv tudi jezikovno, saj so ga zapisovali kot Berdnik. To pomeni, da verjetno izvira iz besede brdo, ne pa iz besede pobirati. Jožeta Bernika praprased Matija, ki ga leta 1789 najdemo na naslovu Sv. Barbara 18, je mogoče ključ za razumevanje nastanka priimka. Njegov prednik je precej verjetno dobil priimek, ker je bil doma v hribovju, v brdih, Polhograjskih dolomitih.

Knjiga Franca Bernika je še danes priročna za raziskovalce njihovih rodovnih korenin.

HUMOR, HOROSKOP

Lahko se udeležite tečaja vedeževanja.

Naročniki **Gorenjskega glasa**, izkoristite popust v višini 10 odstotkov. Za več informacij čim prej pokličite Tanjo na tel. št.: **040 514 975**.

Gorenjski Glas

HOROSKOP

TANJA

- Oven (21. 3.–21. 4.)

Čakajo vas velike spremembe, ki jih niti malo ne pričakujete, zato boste še toliko bolj presenečeni, ko se le zgodijo. Nasmešek na vašem obrazu bo povedal vse in ne bo vam treba razlagati. Kljub slabemu vremenu bo za vas sijalo sonce.
- Bik (22. 4.–20. 5.)

Že predolgo časa se vam vlečejo neke blokade, za katere vse do sedaj niste našli prave rešitve. V mozaik bo kmalu prišel še zadnji košček sestavljanke in vse vam bo jasno. Določene zadeve se bodo zgodile čez noč in brez vašega vpliva.
- Dvojčka (21. 5.–21. 6.)

Ne glede, kaj vse naredite in česa ne, bo okolica z vami težko zadovoljna. So ljudje, ki vedno vidijo samo napake, vrlin pa ne prepoznajo. Zato je škoda vsakega vašega časa in truda. Kajti z vami ni nič narobe, bodite to, kar ste.
- Rak (22. 6.–22. 7.)

Kljub razmeram se vam bo še vedno veliko dogajalo. Želeli boste biti na različnih koncih hkrati, vendar je to žal nemogoče. A kljub vsemu vam bo uspelo vse, kar si boste zadali. V krogu družine vas čaka lepo presenečenje.
- Lev (23. 7.–23. 8.)

Lepo je imeti denar, saj si z njim lahko omogočimo več dobrin, ampak še zdaleč ni denar tisti, ki naj bi bil na prvem mestu v življenju. So stvari, ki štejejo veliko več, se jih ne da videti, lahko pa se občutijo. Tega se boste dobro zavedali.
- Devica (24. 8.–23. 9.)

Še bolj kot po navadi si boste s strani bližnjih želeli potrditve ali pa vsaj pomoči pri vsakdanjih obveznostih. Vedno niso besede tiste, ki zaležejo, tišina je tista, ki se jo marsikdo lahko ustraši in spremeni svoje obnašanje in način delovanja.
- Tehtnica (24. 9.–23. 10.)

Nehali boste stremeti k temu, da se bodo ljudje v vaši bližini spremenili, in se prepričevali, da druge možnosti ni. Spreminjati se boste začeli sami, počasi in zagotovo. Zadeve boste kar naenkrat videli z drugimi očmi. Presenečeni boste.
- Škorpion (24. 10.–22. 11.)

Spomnili se vas bodo ljudje iz preteklosti. Čisto takoj ne boste hoteli obnoviti stikov, saj nekega razočaranja še niste čisto pozabili. Na koncu pa se le odločite za še eno priložnost in ne bo vam žal. Vsaka stvar je za nekaj dobra.
- Strelec (23. 11.–21. 12.)

Veliko je poti in veliko je odločitev. Za nekaj časa boste obstali v križišču ne vedoč, za katero smer bi se odločili. Vsaka pot pa vedno pripelje na cilj. Ne smete se toliko obremenjevati na zalogo, saj s tem ne boste nič dobrega dosegli.
- Kozorog (22. 12.–20. 1.)

Ljubezenskim zadevam zadnje čase niste preveč posvečali pozornosti in ste vse skupaj dali malo na stranski tir. V tem tednu se vam to zagotovo spremeni, saj vas bodo nepripravljene ujeli romantični trenutki. Veseli boste.
- Vodnar (21. 1.–19. 2.)

Vsak je krmar svoje življenjske barke. Včasih so strele in nevihte ter razburkano morje, spet drugič je sonce z mirno plovbo. Da ne postane dolgčas, usoda poskrbi za vsakega po nekaj. Ničesar se ne boste ustrašili, vse gre prav.
- Ribi (20. 2.–20. 3.)

Ne glede na rezultate, ki jih vse do konca ne boste poznali, se boste v hipu odločili za korenite spremembe. Ne bodo pozitivno vplivale samo na vas, ampak na vse, ki se z vami družijo. Uspelo vam bo združiti prijetno s koristnim.

TA JE DOBRA

- Sveti duh

Jože gre k spovedi. Župnik ga prička in mu reče, da lahko svoje kolo parkira pred cerkvijo in sveti duh ga bo čuval. Možakar parkira kolo in gre v spovednico. Tam mu župnik naroči, naj ponavlja za njim: »V imenu očeta in sina in svetega duha, amen.«
Jože ponovi: »V imenu očeta in sina, amen.«
Župnik: »Kje pa imaš svetega duha?«
Jože: »Ja pred cerkvijo pazi na moje kolo.«
- Facebook poroka

Župnik: »Ženin, ali se strinjate z menjavo statusa v poročen?«
Ženin: »Da.«
Župnik: »Nevesta, ali se strinjate z menjavo statusa v poročena?«
Nevesta: »Da.«
Župnik: »Prosim priči, da vsečkata.«
- Janezek in dedek

Ded priteče v hišo in zakliče svojemu vnuku: »Hitro se skrij. Učitelj gre, ti pa danes nisi šel v šolo.«
Janezek odvrne dedu: »Dedi ti se skrij, v šolo sem sporočil, da me ne bo, ker si ti umrl.«
- Najbogatejši narod

Slovenci smo najbogatejši narod na svetu.
Kradejo nam že 30 let, pa je še vedno kaj ukrasti.
- Jutranje čivkanje

Zakaj ptice zjutraj tako radostno žvrgolijo?
Ker jim ni treba v službo.

LAŽJI SUDOKU

Rešitev:

8			5	9			3	7
9		7	1					
4				3	2	8	6	
6					3	5		2
	8	1				4	7	
2		4	6					8
	2	3	8	7				5
					9	6		1
5	9			4	1			

TEŽJI SUDOKU

Rešitev:

1	9							
		6	8	9		7	3	
			2			4		
				6			8	4
			5		3			
3	2			8				
		1			6			
	6	5		4	7	1		
							6	3

Navodilo za reševanje: v kvadrate vpišite števila od 1 do 9 tako, da se ne bo nobeno število ponovilo ne v vrstici ne v koloni ne v enem izmed odebeljenih devetih kvadratov. Pripravil B. F.

NAGRADNA KRIŽANKA

www.gorenjskiglas.si

Narava skriva številna presenečenja: listavci vplivajo na vrtenje Zemlje, žerjavi sabotirajo špansko proizvodnjo šunke in iglavci lahko ustvarijo dež. Z avtorjem uspešnic o naravi Petrom Wohllebnom se potopimo v osupljivi svet, poln čudovitih prepletov med rastlinami in živalmi: kako vplivajo drug na drugega? In kaj se zgodi, ko v tem natančno uravnoteženem svetu kolesje preskoči zobe?

Novo!

180 strani, 125 x 200 mm, mehka vezava

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu,
Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.:
04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.

Če jo naročite po pošti, se poštnina zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

www.gorenjskiqlas.si

15
EUR

* poština

Gorenjski Glas

GORENJSKI GLAS	PODSTAVEK ZA SVEČO	PREUDARNO DEJANJE	IGRALEC IN BALETNIK RANER	REP (MANJŠ.)	JUDOVI SIN	SILVO TERSEK	TIPALNI ORGAN, SENZOR	LETOPIŠ	GORENJSKI GLAS	MESTO V SPANIJI	MANJ KOT ENA	LETNI GOZDNI POSEK	ZORAN UBAVIČ	DALJAVA	ESTER OLJNE KISLINE
NESTOR, STAREŠINA					14				PTIČJE PREBIVALIŠČE	3					
JEZIKOSLOVEC VODNIK	7								VERSKI OBRED ZAČIMBNA RASTLINA						
MOŠTVO						DVOREC SL. PEVEC (BRACO)							LINDA EVANS TRIK, ZVIJAČA		21
ČRT TAVZES			UMETNA TKANINA MEJNI USLUŽBENEČ								IGLASTO DREVO, KLEK				
IGRALEC NOLTE					OLJKIN PLOD IT. NOGOMETNI KLUB				20		ESTONCI	DRAŽILNO NASLADILO SL. PESNIK (GREGOR)			
KRAJ PRI OPATUJI				ROMUNSKI TERENEC MENIČNO JAMSTVO				LUKA V UKRAJINI GL. MESTO KUBE			5			DEL FOTOPARATA	BOG PRAVEGA TRENUTKA
BORILNA VEŠČINA			10			28	NASELJE V ZASAVJU NAUK O TOPLOTI								
GORENJSKI GLAS	VODNI HLAPI	PEVKA KRAŠEVČEK ETILNI ALKOHOLO							KATARINA VENTURINI	SMER POSTEKA CESTE RAHEL VETRC					
ENAJSTMETROVKA (ŽARG.)						RASTLINSKI HORMON (BOT.)							KYRIE IRVING ŽITNO STEBLO		
HUNSKI KRALJ PESNICA ŠKERL		16				VULKANSKI IZMECEK ORODJE IZ TERCIARJA					REKA V SRBIJI KONEC POLOTOKA				
				ŽLAHTNI PLIN (Ne)					SPREJ, RAZPRŠILEC		25				
			VRBOV GRM	PRVI DEL BIBLIJE KRAJ PRI DOMŽAJ AH					ATAL (DALJSI ZAPIS)						8

SESTAVIL: F. KALAN	VZPOREDNI SOLSKI ODDELEK	OVELOST	LANENO PREDIVO	ALFI NIPIC	RITINA (NAREČNO)	REDOVNICA	RŽEVO ZGANJE IRONIČNA OSEBA
DAN, KI TRAJA VEČ KOT 24 UR	1						
PUSTO- LOVSCINA				23			
EVROPSKA PLOVNA REKA				INOSLAV, INOCENC		13	
				MOZOLJA- VOST			
ALFRED NOBEL			TROPSKO SADJE				
			MESTO V ITALIJI				
GRM Z LEŠNIKI				9		LASTNINA, IMETJE	
DELOVNA VNEMA					PTIČJI GLAS	TABORIŠČE (ŽARG.)	
						VZDEVEK ONASSISA	
VLAČUGA							STAROTUR- SKI VOJAK
							ALEŠ VALIČ
GRŠKA CRKA				SULTANOV PISMENI RAZGLAS			
ATLET BOLDON		22		ŽIVAHNO V GLASBI			27

V gozdu se dogajajo neverjetne stvari: drevesa se sporazumevajo med seboj. Ljubeče skrbijo za svoj naraščaj in negujejo stare, betežne sosedo. Drevesa imajo občutke, čustva in spomin. Zveni neverjetno? Gozdar Peter Wohlleben je v čudovite zgodbe o neslutelih zmožnostih dreves vključil tudi najnovejša znanstvena spoznanja in lastna izkušnje. To je ljubezensko pismo gozdu.

15
EUR

Dealing with

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu,
Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.:
04 201 42 41 ali na: narocnine@q-glas.si.

Če jo naročite po pošti, se poštnina zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

www.goreniskiglas.si

Gorenjski Glas

Strastni ljubitelj narave
Peter Wohlleben na
podlagi najnovejših
znanstvenih spoznanj, ki
jih podkrepi z opažanji
in izkušnjami z živalmi
iz prve roke, osvetli
neznani svet: zapletene
vedenjske vzorce živali
v gozdu in na domačem
dvorišču, njihovo
čustveno življenje in
zavest. In tako bralcu
postane jasno, da so
nam živali veliko bližje,
kot smo bili prepričani.
Čudovita, poučna in
osupljiva knjiga!

194 strani; 200 x 125 mm; mehka vezava
Cena knjige je

15
EUR

* poština

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu,
Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel.
št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.
**Če jo naročite po pošti, se poštnina zaračuna
po ceniku Pošte Slovenije.**

www.gorenjskiqlas.si

Gorenjski Glas

1. in 2. nagrada: dereze Veriga K. F., Lesce
3. nagrada: knjiga

Rešitve križanke (geslo, sestavljeno iz črk z oštevilčenih polj in vpisano v kupon iz križanke) pošljite do srede, 10. marca 2021, na Gorenjski glas, Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj. Rešitve lahko oddate tudi v nabiralnik Gorenjskega glasa pred poslovno stavbo na Nazorjevi ulici 1.

1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28

Dijake spodbudili h gibanju

Na Strokovni tehniški gimnaziji Šolskega centra Kranj so pred počitnicami izvedli športno-motivacijski projekt Strokovna gimnazija teče.

MATEJA RANT

Kranj – »Pri pouku na daljavo je dan zelo podoben dnevu, in ker to traja že zelo dolgo, predolgo, je nekaj spodbudnega, motivacijskega, nekaj malce drugačnega zelo dobrodošlo,« je poudarila športna pedagoginja in vodja dogodka Strokovna gimnazija teče Simona Kert. Na njeno pobudo so tako pretekli petek izpeljali športno motivacijski projekt, s katerim so po besedah ravnateljice Strokovne tehniške gimnazije Lidije Goljat Prelogar želeli dijake spodbuditi h gibanju, jim približati

tek in naravo ter jih na ta način razvedriti in jim polepšati prehod v počitnice.

Dijaki so tako namesto pouka v petek najprej prisluhnili predavanju tekaškega trenerja Urbana Praprotnika – predavatelja in pisca številnih člankov o pomenu gibanja in zdravja. Nato pa so s pomočjo aplikacije, ki so si jo naložili na svoje telefone, lahko sodelovali še pri zvočno vodenem tekaškem treningu na svežem zraku. »Kot smo lahko slišali na predavanju Urbana Praprotnika, je lenoba sicer nekaj naravnega, saj na ta način varčujemo z energijo. Ampak tega je v

Dijaki so najprej prisluhnili predavanju tekaškega trenerja Urbana Praprotnika, nato pa z njim opravili še zvočno voden trening na prostem. / Foto: arhiv Šole

teh časih čisto preveč,« je dejala Lidija Goljat Prelogar in dodala, da jih je Praprotnik s svojimi besedami in prikazom različnih oblik gibanja uspel izjemno motivirati, tako da se je večina dijakov pridružila tudi individualno vodenemu treningu na prostem, ki je sledil predavanju. V šoli se namreč zavedajo, da je gibanje v tem »koronskem času« zelo pomembno, zato upajo, da je dogodek dijake navdušil in spodbudil k aktivnosti tudi v prostem času. »Morda že med počitnicami, kajti napovedano je lepo vreme,« je pristavila Lidija Goljat Prelogar.

IKEA odprla prvo trgovino v Sloveniji

Ljubljana – V ljubljanskem BTC-ju so včeraj odprli prvo trgovino IKEA v Sloveniji. Razteza se na 31 tisoč kvadratnih metrov, na voljo je 9500 izdelkov, za zdaj pa se je za obisk treba predhodno registrirati na spletni strani in trgovino obiskati v izbranem terminu, saj je v njej lahko naenkrat sedemsto kupcev. Zaživela je tudi spletna trgovina, mogoče je naročiti dostavo izdelkov na dom ali pa izdelke prevzeti na prevzemnih točkah v Ljubljani in Mariboru. Celotna vrednost investicije znaša 90 milijonov evrov, zaposlitev pa je dobilo štiristo ljudi. Švedski pohištveni velikan IKEA ima sicer 450 trgovin po vsem svetu, podjetje pa je bilo ustanovljeno leta 1947.

Štipendije za študente zdravstvene nege

Jesenice – V Splošni bolnišnici Jesenice so ponovno objavili razpis kadrovskih štipendij, namenjen študentom oziroma absolventom programa prve stopnje zdravstvene nege. Kot pravijo v bolnišnici, ponujajo privlačno štipendijo, opravljanje prakse, mentorstvo pri praktičnem usposabljanju, podporo pri seminarskih in projektnih nalogah ter zaposlitev po zaključku študija. Prijave sprejemajo do 31. marca.

HALO-HALO GORENJSKI GLAS

telefon: 04 201 42 00

Naročila za objavo sprejemamo po telefonu 04/201 42 00 ali osebno na Nazorjevi ulici 1 v Kranju oz. po pošti – od ponedeljka do četrta do 11. ure! Cene oglasov in ponudb v rubriki so izredno ugodne.

ROZMAN BUS, T: 04 531 52 49, 041 855 630

PO SPROSTITIVI UKREPOV BODO V NAŠI PONUDBI LETOVANJA NA NASLEDNJIH DESTINACIJAH : TURISTIČNI BONI – STRUNJAN: 16.–21. 4., 4.–9. 5., BERNARDIN: 10.–15. 4., 15.–20. 4., 15.–20. 5., ŠMARJEŠKE: 18.–23. 4., 9.–14. 5., MORAVSKE TOPLICE: 20.–27. 5., RADENCI: 20.–27. 5., BANOVC: 3.–8. 5., 8.–13. 5.; MORJE: DALMACIJA – DUGI OTOK: 2.–9. 7., 5.–12. 7., 9.–14. 7., 12.–22. 7., 14.–24. 7., 22.–30. 7., 30. 7.–6. 8., 14.–18. 8., 18. 8.–26. 8., 26. 8.–3. 9., LASTOVO: 19.–27. 6., 27. 6.–4. 7., 7.–14. 8., 11.–19. 9., OREBIČ: 22. 6.–29. 6., 2. 9.–9. 9. SPREJEMAMO PRIJAVE. www.rozmanbus.si

Obvestila o dogodkih objavljamo v rubriki Kažipot brezplačno samo enkrat, pošljete jih lahko na e-poštni naslov kazipot@g-glas.si.

OBVESTILA

Merjenje tlaka, sladkorja in holesterola

Kokrica – Društvo upokojencev Kokrica obvešča člane, da v torek, 2. marca, v pisarni društva ponovno začnajo merjenje tlaka ter kontrolo sladkorja in holesterola v krvi, saj trenutne epidemiološke razmere ob upoštevanju vseh navodil NIJZ to dovoljujejo. Meritve bodo potekale od 9. do 10. ure. Če bi se situacija na hitro poslabšala, bodo meritve odpadle, prav tako tudi v prihodnje.

MALI OGLASI

T: 201 42 47, F: 201 42 13
E: malioglas@g-glas.si

Male oglase sprejemamo:
za objavo v petek do srede do 14. ure in za objavo v torek do petka do 14. ure!

Delovni čas:

ponedeljek, torek, četrtek, petek neprekinjeno od 8. do 15. ure, sreda od 8. do 16. ure, sobote, nedelje in prazniki zaprto.

NEPREMIČNINE

STANOVANJA

ODDAM

OPREMLJENO garsonjero v Bistrici pri Trzinu, 330 EUR/mesečno, tel.: 04/23-11-617, 040/429-617 21000430

NAJAMEM

GARSONJERO v okolici Kranja, tel.: 068/127-759 21000440

FESST, d. o. o., nepremičninska družba, Koroška c 2, Kranj, Telefon: 236 73 73 Faks: 236 73 70 E-pošta: info@fesst.si Internet: www.fesst.si

POSESTI

NAJAMEM

NJIVO – travnik: Kranj–Jeprca, Škofja Loka, tel.: 041/378-937 21000424

MOTORNA VOZILA

AVTOMOBILI

PRODAM

C3, prvi lastnik, tehnični, 2005, ohranjen, srebrne barve, cena 1.100 EUR, tel.: 031/512-421 21000435

KUPIM

ODKUPIMO karambolirana vozila, vozila v okvari, slabše ohranjena in nevozna, poceni avtomobila po celi Sloveniji, Grega Meze, s.p., Čopova 1, Lesce, tel.: 040/629-675 21000196

AVTODELI IN OPREMA

PRODAM

ZIMSKE gume za R Berlingo, na železnih platiščih HP2 205 65 R15, tel.: 041/694-938 21000354

STROJI IN ORODJA

PRODAM

PO nizki ceni prodam glavo čevljarškega električnega stroja Durropp, tel.: 04/25-03-289, 051/415-568 21000450

STROJ za menjavo gum s podpihom in enega navadnega, ugodno, tel.: 041/758-972 21000429

GRADBENI MATERIAL

KUPIM

ODKUPUJEMO kostanjeve drogeve (za elektrogospodarstvo), dolžine 9–11 m (tudi neobeljene). SES, d. o. o., Opekarska ul. 22, Maribor, O, tel.: 041/865-596 21000411

KURIVO

PRODAM

DRVA, metrska ali razžagana, možnost dostave, tel.: 041/718-019 21000198

4 metre slabših drv, cena 30 EUR/meter, tel.: 041/214-500 21000439

BUTARE – ugodno, tel.: 031/360-178 21000454

SUHA mešana drva, možna dostava, tel.: 031/676-235 21000370

SUHA bukova in mešana drva, razrezana, možna dostava, po dogovoru, tel.: 031/343-177 21000436

SUHA bukova in mešana drva, razrezana, možna dostava, tel.: 04/51-22-774, 040/668-920 21000438

KUPIM

BUKOVE hlode – goli, tel.: 040/589-155 21000423

STANOVANJSKA OPREMA

POHIŠTVO

PRODAM

1 + 1 gratis vzmetnico Dollar Optimal Support, lateks, naravni material, za alergike, brez pršic, in zraven podarim Merino-volna nadvložek, tel.: 041/570-513 21000443

SEDEŽNO garnituro, cena 50 EUR, tel.: 031/734-103 21000445

PODARIM

DNEVNO sobo, kopalniške omarice, kuhinjsko omaro, predsobo in sedežno garnituro, tel.: 041/570-513 21000444

TURIZEM

ODDAM

V Barbarigi oddam apartma za letovanje, mima lokacija, s parkiriščem, Sonja, tel.: 041/680-201 21000441

PRINCIPI KUHANJA

MATTHIAS F. MANGOLD

KAKO SE NAUČIŠ KUHATI? V PRINCIPU – KOT ZA ŠALO!

990 EUR

226 strani, 212 x 267 mm, trda vezava

Ni veselja do kuhanja? Morda ta hip res še ne – vendar vam ta knjiga lahko spremeni življenje! Kako gratinirati krompir, kako spraziti cesarski praženec, skuhati zelenjavni kari... preberete in začnete – in končno kuhate samostojno!

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1, Kranj, jo naročite po tel. št.: 04/201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si. Če jo naročite po pošti, se poštnina zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

www.gorenjskiglas.si

Gorenjski Glas

Franci Štampar, Jerneja Jakopčič

GOJENJE IN REZ SADNIH RASTLIN

ZALOŽBA EMBEČI GLAS

152 strani, 170x 235 mm, mehka vezava. Cena knjige je

12 EUR

* poštnina

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04/201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si. Če jo naročite po pošti, se poštnina zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

www.gorenjskiglas.si

Gorenjski Glas

Pred nami je praktični priročnik o vzgoji sadnih vrst od sajenja do rodnosti ter vzdrževanja v polni rodnosti, da bi bilo to obdobje čim daljše. V knjigi je predstavljeno gojenje vseh tradicionalnih sadnih vrst, ki jih poznamo v Sloveniji. Dodanih pa je tudi kar nekaj novejših sadnih vrst (brusnice, goji jagode, šmarna hrušica, šipek, granatno jabolko, dren, murva, asimina, rožič ...), ki so prijetna popestritev vrtov ljubiteljskih sadjarjev.

Radio Triglav®

Radio Triglav Jesenice, d.o.o., Trg Toneta Čufarja 4, 4270 Jesenice

Gorenjska 96 MHz

RADIO ZA RADOVEDNE

PROSIMO, DARUJTE KRI!

Različni križ Slovenije – Območno združenje Kranj vas vabijo vabiti na krvodajalsko akcijo, ki bo potekala:

V ŠPORTNI DVORANI OSNOVNE ŠOLE DAVORINA JENKA - CERKLJE V TOREK, 2. 3. 2021 od 7. do 13. ure

PROSIMO, POKLIČITE IN SE NAROČITE NA DAROVANJE KRVII 051/ 389 270 ali 051/ 671 147 ali 030/ 716 796

Krvodajalcem se zahvaljujemo za odziv, razumevanje ter upoštevanje vseh preventivnih zaščitnih ukrepov.

www.daruj-kri.si

BREZPLAČNA OBLAVA/PRIDEČI KNJIZ SLOVENIJE - OZ KRANJ, BLEIWEISOVA CESTA 16, KRANJ

HOBI

KUPIM

ODLIKOVANJA, medalje, značke, razglednice, kovance, bajonete, sablje, celade, uniforme, tel.: 051/740-430

UMETNINE, NAKIT

PRODAM

TAPISERIJE, unikati, tema tarot, 22 + 6 izdelkov. Ocena vrednosti: 105.000 EUR, tel.: 040/567-544

STARINE

KUPIM

STARINE: mizarski ponk, skrinje, razglednice, kipe in drobnarije, tel.: 051/258-936

MEDICINSKI PRIPOMOČKI

PRODAM

ELEKTRIČNO bolniško posteljo in hidravlično sobno dvigalo, tel.: 031/874-525

KMETIJSKI STROJI

PRODAM

CISTERNO Creina, poc., 2.200 l, slamoreznicno eple 900 in škroplilnico 320 l, tel.: 051/358-275

DVOREDNO sejalnico koruze OLT, zelo malo rabljeno, kot nova, tel.: 041/229-159

PRIKOLICO z dvigalom RM, kiper prikolico 3 t, rotacijsko kosilnico BCS z gnetilnikom D-KR 20 in kiper prikolico Tehnostroj 3 t, obnovljeno, tel.: 041/547-994

TELESKOP in opuhalnik za seno, ugodno, tel.: 041/366-772

KUPIM

TRAKTOR, kiper prikolico in mini bager, tel.: 031/500-933

PRIDELKI

PRODAM

BELI jedilni krompir, tel.: 04/25-22-101, 041/980-707

ČEBULO, fižol v zrnju in orehova jedrca, tel.: 04/51-22-774, 041/948-039

JEDILNI krompir ter krompir za sajenje in krmo, sorti bistra in romano, tel.: 051/899-823

JEDILNI krompir, tel.: 031/513-678

MANJŠO količino krompirja za krmo in rdeč jedilni, tel.: 031/301-919

VZREJNE ŽIVALI

PRODAM

KOKOŠI – nesnice, jarkice, rjave, črne in grahaste pred nesnostjo in KG piščanci za dopitanje. Pripeljemo na dom, Matej Bulovec, s.p., Mlakarjeva ul. 45, Senčur, tel.: 041/710-113

BIKCA in teličko simentalca, stara 3 mesece, tel.: 041/350-365

JARKICE – rjave in bele nesnice, lastna vzreja, cepljene. Dostavljamo po Gorenjski. Kmetija Šraj, Robert Šraj, Čadramska vas 19, Poljčane, tel.: 031/751-675

KRAVO ciko in teličko ciko, staro 4 mesece, tel.: 030/270-280

PRAŠIČA ali menjam za telička LS, možna dostava, tel.: 041/582-770

TEDEN dni staro teličko LS, tel.: 041/880-460

TELICO simentalco, pašno, 9 mesecev brejo, tel.: 041/706-051

ZAJCE, različne velikosti, m/ž, in krmno peso, tel.: 030/619-758

KUPIM

BIKCA simentalca, težkega od 300 do 400 kg, tel.: 031/309-731

BIKCA simentalca ali mesne pasme, starega od štiri do pet mesecev, tel.: 030/619-758

BIKCE in teličke, od enega tedna do 200 kg, ter kravo za plemo, tel.: 051/372-468

NAJVEČJI ODKUPOVALEC živine za Avstrijo – Kogler. Plačilo v 3 dneh, eko plus. Oddamo v rejo pitance, bikce in teličke. Kogler Franz A., d.o.o., Parmova 53, Ljubljana, tel.: 064/130-081

TELIČKO LS/LIM, staro 20 dni, tel.: 031/680-658

OSTALO

PRODAM

HLEVSKI gnoj, možna dostava, Podljubelj, Tržič z okolico, tel.: 031/866-687

KOSTANJEVE kole za pašnik, tel.: 041/214-500

SENO refuzo, 1.500 kg, in zimske gume za VW Polo, na železnih platiščih, tel.: 041/694-938

ZAPOSLOTVE (m/ž)

NUDIM

MESAR-prodajalec (m/ž) za delo v mesnici Lesce. Pogoji: iz okolice Lesc. Prijave samo na: joze.mlinaric@mlinaric.si. Mesarija Mlinarič, d.o.o., Železniška ulica 1, Lesce

ZAPOSILIMO strojnika TGM, voznik kategorije C. Roblek Franc, s.p., Bašelj 25c, Preddvor, tel.: 041/744-701

STORITVE

NUDIM

SENČILA ASTERIKS, d.o.o., Cesta na Loko 2, 4290 Tržič, tel.: 59-55-170, 041/733-709; žaluzije, roloji, rolete, lamelne zavese, plise zavese, komarniki, markize, www.asteriks.net

ADAPTACIJE – vsa gradbena dela, notranje omete, strojne omete, fasade, adaptacije, tlakovanje dvorišča, ograje, kamnite škarpe in dimnike, kvaliteto, hitro in poceni. SGP Beni, d.o.o., Stružovo 7, Kranj, tel.: 041/561-838

ADAPTACIJE hiš in stanovanj, urejanje dvorišč, fasade, ometi, izkop, dimniki, ... LEARD, d.o.o., Pivka 11, Naklo, tel.: 041/583-163

FLORIJANI, d.o.o., C. na Brdo 53a, Kranj izvaja vsa gradbena dela od temeljev do strehe, adaptacije, omete, omete fasad, kamnite škarpe, tlakovanje dvorišč, tel.: 041/557-871

SANACIJE, obnove dimnikov z inox cevmi, povrtavanje, rušenje, pozidava, montažni dimniki, dimniške kape. Garancija 10 let. Aleš Avsenek, d.o.o., Kranjska 2, Radovljica, tel.: 041/229-246

TESNENJE OKEN IN VRAT, uvožena tesnila, do 30 % prihranka pri ogrevanju. Prepiha in prahu ni več! Zmanjšan hrup, 10 let garancije. Samo Kališnik, s.p., Velika Lašna 45, Kamnik, tel.: 031/720-141

ŽE 23 LET z vami grad. podjetje RE-DŽO.B, d.o.o., Adergas 13, Cerklje – izvajamo vse od temeljev do streh, notranji ometi, predelne stene, vse vrste fasad, kamnite in betonske škarpe, urejanje in tlakovanje dvorišč, 041/294-279, 041/589-996

RAZNO

PRODAM

STROJ za domačo peko kruha Maulinex, termo steklenico 7 in 2 litra, opekač kruha – toaster, tel.: 041/858-149

IŠČEM

IŠČEM osamljeno osebo m/ž, ki ne želi starosti preživeti sama, za skupno gospodinjstvo. Stara sem 66 let, pridna in prijazna, šifra: V DOBREM IN SLABEM

LOTO

Rezultati 16. kroga – 24. februar 2021
6, 12, 15, 22, 27, 29, 39 in 38

Loto PLUS:
5, 9, 12, 14, 18, 33, 38 in 29
Lotko: 4 8 4 7 6 6

Sklad 17. kroga za Sedmico:
1.280.000 EUR
Sklad 17. kroga za PLUS: 1.990.000 EUR
Sklad 17. kroga za Lotka: 990.000 EUR

ZAHVALA

V sredo, 17. februarja 2021, se je v 81. letu starosti nenadoma poslovila draga mama

ANGELA BERTONCELJ
roj. Košir, iz Selc nad Škofjo Loko

Hvala vsem, ki ste ji stali ob strani v zadnjih dneh, in vsem, ki jo boste ohranili v lepem spominu.

Žalujoči vsi njeni

ZAHVALA

V 92. letu starosti nas je zapustila naša mama, stara mama, tašča, teta in sestrična

FRANČIŠKA ŠINK
rojena Petek, iz Češnjevka

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste se poslovili od nje in jo pospremili na njeni zadnji poti. Hvala za izrečene besede sožalja, darovane sveče in svete maše. Hvala sodelavcem ARSA in kolektivu Marijinega vrtca. Hvala g. župniku Jerneju Marenku za lepo opravljen pogreb in besede slovesa. Posebna zahvala Sabini za ganljivo prebran sprehod skozi njeno življenje, nečakinjam in nečaku za cvetje in lepo petje. Hvala pogrebni službi Pogrebni Dvorje, pevcem za lepo zapete pesmi, trobentaču za zaigrano Tišino in vsem neimenovanim.

Žalujoči: sin Janez, snaha Mirjana, vnuki Mirko, Jani, Mitja in Jakob

ZAHVALA

Kogar imaš rad,
nikoli ne umre.
Le daleč, daleč je ...

V 87. letu starosti nas je za vedno zapustil dragi mož, ata, stari ata, brat in stric

PAVEL DEBELJAK ST.
z Golnika

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izražena sožalja, podarjeno cvetje, sveče in svete maše. Hvala zdravstvenemu osebju Bolnišnice Jesenice ter ekipi dr. Lopuhove za ponujeno sočutno pomoč v težkih trenutkih. Iskrena hvala tudi patronažni sestri ge. Tanji. Hvala g. župniku Branku Balažicu. Hvala pogrebni službi Pogrebni Dvorje za lepo opravljen obred in pevcem kvarteta Grm za lepo zapete žalostinke ter trobentaču in gasilcem. Hvala vsem, ki ste se prišli posloviti od njega in ga boste ohranili v lepem spominu.

Žalujoči vsi njegovi

ZAHVALA

V jutru se človek rodi,
v dnevu živi,
v večeru umira
in v noči za vedno zapre svoje trudne oči.
(Brigita Tišler)

V 84. letu starosti je odšel naš dragi mož, ati, ata, pradedek, brat, stric in tast

FLORJAN TIŠLER

2. 5. 1937–13. 2. 2021
iz Krnice 2b v Zgornjih Gorjah

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, sosedom, sodelavcem in znancem za izrečena sožalja, podarjeno cvetje in sveče, za darovane maše in molitve. Hvala dr. Liljani Krivec Skrt in doc. dr. Radu Janši za zdravljenje in spremljanje v bolezni. Hvala lovcom, rogistu, pogrebni službi in praporščakom ter g. župniku Mateju Pavliču in Gašperju Kočanu za lepo opravljen obred, besede tolažbe in za darovano mašo. Hvala vsem, ki ste ga imeli radi in se ga spominjate!

Žalujoči: žena Ivanka, otroci Marija, Brigita, Tomaž, Franci, Jana in Florijan z družinami
Krnica, februar 2021

Radio Sora

Vedno blizu. 91.1 / 89.8 / 96.3

RADIO SORA, D.O.O., KAPUCINSKI TRG 4, ŠKOFJA LOKA

Oglašanje naših ptic

Nova, razširjena izdaja

Hannu Jannes in Owen Roberts

Zgoščenka z oglašanjem 96 vrst ptic

7,90 EUR

* poština

Priložena je tudi zgoščenka z oglašanjem 96 vrst ptic. Redna cena knjige je 14,90 EUR. Če knjigo kupite ali naročite na Gorenjskem glasu, je cena le

Knjigo lahko kupite ali naročite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1, v Kranju, jo naročite po telefonski številki: 04/201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.

Gorenjski Glas

OSMRTNICA

V 94. letu starosti je umrla naša draga
ROŽA ZABRET
iz Britofa

Pogreb drage pokojnice bo v petek, 26. februarja 2021, ob 15. uri v družinskem krogu na pokopališču v Predosljah. Žara pokojnice bo na dan pogreba od 12. ure dalje v tamkajšnji poslovljni vežici.

Žaluojai vsi njeni

*Vsak človek je zase svet,
čuden, svetel in lep
kot zvezda na nebu ...
(T. Pavček)*

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta, ata in tasta
ANTONA MIHELIČA

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, znancem in ŠD Žabnica za pomoč, izrečeno ustno in pisno sožalje, podarjeno cvetje in sveče, govornicama za poslovljne besede, zdravstvenemu osebju ambulate dr. Tadeje Demšar za strokovno vodenje bolezni, zastavonoši DU Škofja Loka, pogrebni službi Akris za pomoč pri organizaciji nemotenega poteka zadnjega slovesa, pevcem za čutno odpete pesmi in trobentaču za zaigrano Tišino.

Žaluojai vsi njegovi

ZAHVALA

V 85. letu starosti se je od nas poslovila naše draga mami, sestra, mama, prababica in teta

ANTONIJA GRAMC
iz Turjaka

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom in prijateljem za izrečeno sožalje. Zahvaljujemo se tudi tistim, ki ste bili v teh časih lahko samo z mislimi z njo. Hvala osebju v Domu starejših občanov Preddvor, še posebej dr. Horženovi, za vso skrb in nego.

Žaluojai vsi njeni

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža, atija, ata, brata, strica in tasta

JOŽETA TONEJCA
iz Lesc

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za podarjeno cvetje, sveče in denarno pomoč. Hvala pogrebni službi Novak ter pevcu za zapete pesmi. Ohranite ga v lepem spominu.

Žaluojai: žena Dora, sin Samo z Melito, sin Zmago s Tjašo ter vnuki Matevž, Martin, Luka in Matic

*Ko pošle so ti moči,
zaprl trudne si oči.
In čeprav spokojno spiš,
z nami še naprej živiš.*

ZAHVALA

V 72. letu starosti se je od nas poslovil dragi mož, ati, ata, brat in stric
PAVLE MOHORIČ
iz Selc

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izrečena sožalja, darovane sveče, cvetje ter mašne darove. Hvala Onkološkemu inštitutu in Paliativni ambulanti Jesenice – dr. Mateji Lopuh in dr. Marku Možini za zdravljenje na domu. Hvala Karmi Jelenc za poslovljne besede, župnikoma za lep pogrebni obred in sv. mašo, pevcema in vsem, ki ste se v tako velikem številu poslovili od njega. Hvala vsem, ki ste ga imeli radi in ga boste ohranili v lepem spominu.

Žaluojai: žena Valerija, sin Dejan in hčerka Tanja z družinama

*Je čas, ki da,
je čas, ki vzame,
pravijo, je čas, ki celi rane,
in je čas, ki nikdar ne mine,
ko zasanjaš se v spomine.*

ZAHVALA

Svojo življenjsko pot je v 91. letu starosti sklenila naša draga mama, babica, prababica in teta

FRANČIŠKA ŽAKELJ
iz Stražišča

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, sodelavkam in sodelavcem UE Kranj, prijateljem in znancem za izrečena ustna in pisna sožalja, podarjeno cvetje, sveče in darovane svete maše. Posebej se zahvaljujemo gospodu župniku in pevcem za lepo opravljen obred. Zahvaljujemo se zaposlenim v Domu upokojencev Kranj za nego in skrb v zadnjih mesecih njenega življenja in Bolnišnici Jesenice za trud v zadnjih dneh njenega življenja. Hvala vsem, ki ste se v tako velikem številu poslovili od nje.

Žaluojai vsi njeni

*Kratki so dnevi na svetu za nas,
hitro nam mine določeni čas!
Blagor njim, ki v Gospodu zaspe,
v slavi nebeški se tam prebude!*

ZAHVALA

V 83. letu starosti nas je zapustil dragi oče, dedek in pradedek

MATIJA RIHTARŠIČ
po domače Kosov ata

Iskrena hvala vsem sosedom za pomoč pri slovesu od očeta! Hvala vsem sorodnikom in znancem za vsa izrečena sožalja in darove. Zahvaljujemo se pogrebni službi Akris za vso pomoč pri izvedbi pogreba. Hvala družinski ambulanti dr. Branka Koširja in gospodu župniku Damjanu Proštu za molitve in lepo opravljen obred. Hvala tudi vsem neimenovanim, ki ste ga pospremili na zadnjo pot.

Žaluojai vsi njegovi

*Če me iščete,
me iščite v svojih
srcih, če imam tam
bivališče, bom vedno
pri vas.*

ZAHVALA

V boleči izgubi nas je v 75. letu starosti zapustil mož, oče, dedek, brat in stric

TONE PLEVNIK
steklarski mojster v pokoju

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, sosedom, sodelavcem, prijateljem in znancem za izrečena sožalja, cvetje, sveče in besede tolažbe. Velika hvala Onkološkemu inštitutu, kirurški oddelek E 2, posebno pa dr. Eriku Breclju, za pomoč v času poslavljanja. Hvala tudi župniku Eriku Šviglju za opravljen obred ob slovesu, pogreb-nemu zavodu Komunala Kranj, posebej se zahvaljujemo Gregorju Kernu za pomoč. Hvala vsem imenovanim in neimenovanim za pomoč, podporo in tolažilne besede v težkih trenutkih.

Vsi njegovi

*Zapel je zvon tebi v slovo ...
Poln bolečin ostaja spomin,
ostaja praznina, molk in tišina ...*

ZAHVALA

V 85. letu starosti nas je zapustil naš dragi

ANDREJ BREŠAR
iz Čirč

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem za izrečena sožalja, darovano cvetje in sveče. Iskrena hvala vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti, hvala vsem, ki ste se v mislih poslovili od njega. Zahvala tudi dr. Tatjani Primožič in patronažni sestri Mateji za nesebično pomoč in podporo. Hvala vsem, ki ste ga imeli radi. Naj vsem ostane v lepem spominu.

Žaluojai vsi njegovi
Čirče, februar 2021

Revitalizacija kolodvora

Območje železniške postaje v Kranju bo deležno temeljite obnove in revitalizacije. Začelo se bo na vzhodnem delu, na območju nekdanjih skladišč Merkurja, ki je v večinski lasti podjetja Kolodvor.

SIMON ŠUBIC

Kranj – Na območju kranjske železniške postaje, kamor namerava Mestna občina Kranj umestiti glavno avtobusno postajo, so objekti starejše gradnje, zato območje nameravajo temeljito prenoviti. Medtem ko je država že pristopila k izdelavi državnega prostorskega načrta za nadgradnjo železniške proge Ljubljana–Kranj–Jesenice–državna meja, ki vključuje tudi obnovo kranjske železniške postaje, je temeljita prenova in dokončna revitalizacija predvidena tudi za vzhodni del tega območja. Ta je v večinski lasti podjetja Kolodvor, ki je pred leti kupilo nekdanja Merkurjeva skladišča in jih tudi prenovilo. Kranjski mestni svet je tako za vzhodni del, tj. kompleks Kolodvor, že soglasno potrdil osnutek občinskega podrobnega prostorskega načrta.

Urejanje logistično-poslovnega kompleksa Kolodvor, ki obsega štiri hektare, je prva faza urejanja celotnega območja kranjske železniške postaje, je pojasnila Špela Kragelj Bračko iz podjetja Protim Ržišnik Perc, kjer pripravljajo prostorski dokument. Predvidena prostorska ureditev med

Foto: Gorazd Kavčič

Območje železniške postaje v Kranju bodo temeljito prenovili in revitalizirali.

drugim predvideva prenovno vstopnega območja z odstranitvijo obstoječih objektov in gradnjo nove, svojstve-

deloma prizidali in jih razvijali skladno z današnjo rabo območja, je pojasnila Kragelj Bračkova.

Na Mestni občini Kranj predlagajo prestavitev industrijskih tirov v Naklo, s čimer bi na kranjskem kolodvoru pridobili prostor za izgradnjo glavne avtobusne postaje, ki je sicer že več desetletij na začasni lokaciji.

no oblikovane stavbe s poslovnno, trgovsko in gostinsko namembnostjo, ki bi znamenovala vhod na območje železniške postaje. V notranjem delu pa se načrtuje, da bodo obstoječe objekte

V drugi fazi urejanja območja je predvidena umestitev avtobusnega terminala, povečali bodo tudi obstoječe montažno krožišče pri Aquasavi in vzpostavili novo dovozno cesto na območje.

Kranjska občina svoje načrte glede avtobusne postaje snuje skupaj z državo. »Država bo že letos pristopila k izdelavi projektne dokumentacije za obnovo železniške proge med Ljubljano in Kranjem in ureditvijo vseh železniških postaj ob njej, tudi kranjske. Naša ideja, s katero se strinjajo tako na Direkciji za infrastrukturo, Slovenskih železnicah in Občini Naklo, je, da se industrijski tiri prestavijo v Naklo, tukaj pa pridobimo prostor, kamor bomo lahko umestili novo glavno avtobusno postajo,« pojasnjuje župan Matjaž Rakovec.

Posodobitev proge proti Jesenicam

Ker je državi uspelo pridobiti dodaten denar, se še letos obeta tudi nadgradnja železniške proge na odseku od Lesc do Jesenic.

URŠA PETERNEL

Jesenice – Potem ko se je lani začela nadgradnja železniške proge na odseku od Lesc proti Kranju, zdaj vse kaže, da bodo še letos začeli obnavljati tudi odsek od Lesc proti Jesenicam. Država je namreč naknadno dobila denar tudi za ta odsek. Javno naročilo je že objavljeno, se pa mudi, kajti glavni del bo treba izvesti v času trenutne popolne zapore železniške proge, ki naj bi trajala do 10. julija letos.

V sklopu del naj bi obnovili železniško progno na dvanajstskilometrskem odseku Lesce Bled–Jesenice ter

železniški postaji Žirovnica in Slovenski Javornik. Obnovili naj bi tudi železniški predor Žirovnica, v dolžini šest kilometrov pa zgradili protihrupne ograje. Na ta način naj bi povečali varnost železniškega prometa, povečali zmogljivost proge in skrajšali čas potovanja. Ocenjena vrednost del je 61 milijonov evrov.

Rok za oddajo ponudb je 22. marec, končni rok za izvedbo del pa šestnajst mesecev. A Direkcija za infrastrukturo bo k izvedbi pristopila le, če bo javno naročilo oddano pravočasno in bo izvedba glavnine del možna v času popolne zapore proge.

Zoper kaos z zimskim prometnim režimom

Jezerško – Da bi se izognili parkirnemu kaosu, so v dolini Ravenske Kočne na Jezerškem, kjer imajo urejene tekaške steze in jih tudi zasnežujejo, letos uvedli zimski prometni režim. Ker se je dobro obnesel, ga bodo ohranili do konca sezone, je na seji občinskega sveta povedal župan Andrej Karničar. Jezerško je letošnje zimo dobro obiskano, zabeležili so že sedemdeset tekaških dni, ta počitniški teden je gneča še večja. Prometni znak za prepoved prometa po dolini ravenske Kočne stoji pri lovskem domu, parkirišča pa so urejena na začetku tematske poti (P1) ter ob Planšarskem jezeru. Tudi izhodišče za turne smučarje je začetek tematske poti.

Prometna gneča na Jezerškem / Foto: Gorazd Kavčič

Še nekaj dni časa za oddajo zahtevka za dodatek

Kranj – Po zakonu o dodatnih ukrepih za omilitev posledic covid-19 so dijaki upravičeni do enkratnega solidarnostnega dodatka v znesku petdeset evrov. Zahtevek za nakazilo dodatka morajo vložiti do 28. februarja na e-upravo, država jim bo denar nakazala do 31. marca. Do dodatka so upravičeni dijaki s stalnim ali začasnim prebivališčem v Sloveniji, ki se v šolskem letu 2020/2021 redno izobražujejo po javnoveljavnih izobraževalnih programih v Sloveniji in so že pred lanskim 19. oktobrom dopolnili osemnajst let.

Znani so letošnji občinski nagrajenci

Kamnik – Kamniški občinski svetniki so na nedavni 5. dopisni seji potrdili predlog za letošnje občinske nagrajence. Zlato priznanje bo letos prejel Joško Berlec, srebrna priznanja Helena Sterle, Ivanka (Jana) Svetec in Emilijan (Milan) Završnik, bronasto priznanje pa Zvonko Cvek. Priznanja jim bo župan Matej Slapar podelil ob občinskem prazniku, ki ga v Kamniku praznujejo 29. marca.

Pomagali bodo občanom v stiski

ANA ŠUBIC

Železniki – Občina Železniki bo pomagala občanoma, ki sta zaprosila za pomoč po nesrečah. Tomažu Benedičiču iz Lajš je konec novembra pogorela hiša, kjer sta živela s sinom. Občinski svetniki so na zadnji seji potrdili sklep, da mu

iz proračunske rezerve namenijo sedem tisoč evrov za nakup stanovanja v Železnikih. Sklenili so, da bo občina z enakim zneskom pomagala še Jerneju Čemažarju iz Davče pri plačilu računov za ostrešje in kritino na gospodarskem posloppju, na katerem se je v začetku januarja zaradi teže

snega porušila streha. Občinski svetniki pa so se odločili pomagati domačinu Aleksandru Čufarju, ki zaradi vse večje gibalne oviranosti potrebuje hišno dvigalo. Kot so ugotavljali, je fotografski mojster iz Železnikov v preteklosti marsikdaj priskočil na pomoč in je s svojimi fotografijami

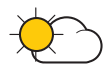
pomembno prispeval k prepoznavnosti Selške doline in Slovenije, zato je po njihovem prav, da mu sedaj to vsaj malo povrnejo. Zbiranje njihovih denarnih prispevkov je prevzel svetnik Franc Tušek, nekateri pa so že donirali v dobredelnih akcijah, ki potekajo za pomoč Čufarju.

vremenska napoved

Danes bo pretežno jasno in še zelo toplo vreme. Jutri bo sprva še jasno, čez dan pa se bo prehodno pooblačilo in nekoliko ohladilo. V nedeljo se bo spet zjasnilo.

Agencija RS za okolje, Urad za meteorologijo

PETEK

−2/17 °C

SOBOTA

−1/11 °C

NEDELJA

−2/10 °C

